

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (шести състав)

25 юни 2010 година *

По дело T-66/01

Imperial Chemical Industries Ltd, по-рано Imperial Chemical Industries plc, установено в Лондон (Обединеното кралство), представлявано първоначално от г-н D. Vaughan, г-н D. Anderson, QC, г-жа S. Lee, barrister, г-жа S. Turner, г-жа S. Berwick и г-н R. Coles, solicitors, впоследствие от г-н Vaughan, г-жа Lee, г-жа Berwick и г-жа S. Ford, barrister,

жалбоподател,

срещу

Европейска комисия, за която се явяват г-н J. Currall и г-н P. Oliver, в качеството на представители, подпомагани от г-н J. Flynn, QC, и г-н C. West, barrister,

ответник,

* Език на производството: английски.

с предмет като главно искане отмяна на Решение 2003/7/ЕО на Комисията от 13 декември 2000 година относно производство по прилагане на член 82 [ЕО] (Дело COMP/33.133 — Г: Натриев карбонат — ICI) (ОВ, L 10, 2003 г. стр. 33) и при условията на евентуалност искане за отмяна или намаляване на наложената на жалбоподателя глоба,

ОБЩИЯТ СЪД (шести състав),

състоящ се от: г-н А. W. H. Meij, председател, г-н V. Vadrpalas (докладчик) и г-н А. Dittrich, съдии,

секретар: г-жа К. Roche, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 юни 2008 г.,

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Решение

Обстоятелства в основата на спора

- 1 Жалбоподателят Imperial Chemical Industries Ltd, по-рано Imperial Chemical Industries plc, е дружество, учредено по правото на Обединеното кралство, осъществяващо дейност в сектора на химическата промишленост. Към момента на настъпване на фактите той произвежда по-специално натриев карбонат.
- 2 Натриевият карбонат съществува в природата под формата на самороден натриев карбонат (природна сода) или е получен чрез химически метод (синтетична сода). Природната сода се получава от стриване, пречистване и калциниране на самороден натриев карбонат. Синтетичната сода е резултат от реакцията на обикновена сол с варовик посредством разработения от братята Solvay през 1863 г. метод „амоняк—сода“.
- 3 През април 1989 г. Комисията на Европейските общности извършва проверки на различни производители на натриев карбонат в Общността съгласно член 14, параграф 3 от Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 година, Първи регламент за прилагане на членове [81 ЕО] и [82 ЕО] (ОВ 13, 1962 г., стр. 204; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3) в редакцията му, приложима към момента на настъпване на фактите.

- 4 На 19 юни 1989 г., на основание член 11 от Регламент № 17, Комисията отправя искане за предоставяне на сведения до жалбоподателя, на което той отговаря на 14 септември 1989 г.
- 5 На 19 февруари 1990 г. на основание член 3, параграф 1 от Регламент № 17 Комисията решава да започне служебно производство срещу жалбоподателя, Solvay и Chemische Fabrik Kalk (наричано по-нататък „CFK“).
- 6 На 13 март 1990 г. Комисията изпраща изложение на възраженията на жалбоподателя на Solvay и на CFK. Всяко от дружествата получава само частта или частите от изложението на възраженията, свързана/свързани с отнасящите се до него нарушения, като към въпросната част или части са приложени уличаващите доказателства.
- 7 Комисията съставя една-единствена преписка за всички посочени в изложението на възраженията нарушения.
- 8 Що се отнася до настоящото дело, в дял V от изложението на възраженията Комисията стига до извода, че жалбоподателят е злоупотребил с господстващото положение, което има на пазара на натриев карбонат в Обединеното кралство.
- 9 На 31 май 1990 г. жалбоподателят представя писменото си становище в отговор на изложените от Комисията твърдения за нарушения. На 26 и 27 юни 1990 г. Комисията го изслушва.
- 10 На 19 декември 1990 г. Комисията приема Решение 91/300/ЕИО относно производство по прилагане на член [82 ЕО] (IV/33.133 — Г: Натриев карбонат — ICI) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 40). В това решение, съобщено на жалбоподателя с

писмо от 1 март 1991 г., тя установява, че „приблизително от 1983 г. до настоящия момент [жалбоподателят] е нарушавал разпоредбите на член [82 ЕО] с действия, които са насочени към изключване или силно ограничаване на конкуренцията и се състоят в [...] предоставяне на значителни отстъпки и други финансови поощрения, отнасящи се до пределно количество, така че да гарантира, че за задоволяването на всички или много голяма част от своите нужди клиентът се снабдява [от него, в] осигуряване на съгласието на клиентите да се снабдяват [от него], за да покрият изцяло или почти изцяло своите нужди или да ограничат покупките си от конкурентите до определено количество[, и] поне в един случай — в обуславяне на отстъпките и другите финансови предимства от съгласието на клиента във връзка с всички свои нужди да се снабдява [от него]“. [неофициален превод]

- 11 Съгласно член 3 от Решение 91/300 „[в] резултат на [установеното] нарушение на [жалбоподателя] е наложена глоба от [десет] милиона екю“. [неофициален превод]
- 12 На същия ден Комисията приема Решение 91/297/ЕИО относно производство по прилагане на член [81 ЕО] (IV/33.133 — А: Натриев карбонат — Solvay, ICI) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 1), в което установява, че „Solvay и [жалбоподателят] [са] нарушили разпоредбите на член [81 ЕО], участвайки от 1 януари 1973 г. най-малко до започването на настоящото производство в съгласувана практика, с която са свели продажбите си на сода в Общността до съответните вътрешни пазари, а именно континентална Западна Европа за Solvay и Обединеното кралство и Ирландия за [жалбоподателя]“ [неофициален превод]. На Solvay и на жалбоподателя е наложена съответно глоба от седем милиона екю.
- 13 Освен това на същия ден Комисията приема Решение 91/298/ЕИО относно производство по прилагане на член [81 ЕО] (IV/33.133 — Б: Натриев карбонат — Solvay, CFK) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 16), в което установява, че „Solvay и CFK [са] нарушили разпоредбите на член [81 ЕО], като приблизително от 1987 г. [и] до настоящия момент са участвали в споразумение за подялба на пазарите, с което Solvay е гарантирал на CFK минимално годишно количество на продажбите на

сода в Германия, изчислено на база на реализираните от CFK продажби през 1986 г., и е компенсирал целия дефицит на CFK, като му е изкупувал необходимото количество, така че посоченото дружество да постигне гарантирания минимум продажби“ [неофициален превод]. На Solvay и на CFK е наложена глоба съответно от три милиона екю и от един милион екю.

- 14 По-нататък, на същия ден Комисията приема и Решение 91/299/ЕИО относно производство по прилагане на член [82 ЕО] (IV/33.133 — В: Натриев карбонат — Solvay) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 21), в което установява, че „приблизително от 1983 г. [и] до настоящия момент Solvay [е] нарушавал разпоредбите на член [82 ЕО] с действия, които са насочени към изключване или силно ограничаване на конкуренцията и се състоят в [...] сключването на споразумения, с които задължава клиентите си да се снабдяват от Solvay, за да задоволяват всички или много голяма част от своите нужди от сода за неопределен или прекалено дълъг период от време[, в] предоставяне на значителни отстъпки и други финансови поощрения въз основа на пределно количество, надхвърлящо основното договорено с клиента количество, така че да гарантира, че за задоволяването на всички или много голяма част от своите нужди този клиент се снабдява от Solvay [, както и в] обуславяне на отстъпките от съгласието на клиента да се снабдява [от] Solvay за задоволяването на всички свои нужди“ [неофициален превод]. На Solvay е наложена глоба от 20 милиона екю.
- 15 На 2 май 1991 г. Solvay иска да се отменят решения 91/297, 91/298 и 91/299. На 14 май 1991 г. жалбоподателят подава жалби пред Общия съд с искане за отмяна на Решения 91/297 и 91/300.
- 16 С решение от 29 юни 1995 г. по дело ICI/Комисия (T-37/91, Recueil, стр. II-1901, наричано по-нататък „Решение по дело ICI II“) Общият съд приема, че правното основание, изведено от нарушение на правото на защита във връзка с достъпа до преписката, трябва да бъде отхвърлено изцяло, преди да се отмени Решение 91/300, тъй като заверката на посоченото решение е била извършена след нотифицирането му, което представлява съществено процесуално нарушение по смисъла на член 230 ЕО.

- 17 На същия ден Общият съд отменя и Решение 91/297 (Решение по дело Solvay/Комисия, T-30/91, Recueil, стр. II-1775, наричано по-нататък „Решение по дело Solvay I“, и Решение по дело ICI/Комисия, T-36/91, Recueil, стр. II-1847, наричано по-нататък „Решение по дело ICI I“) в частта, която се отнася до жалбоподателите по тези две дела, поради нарушение на правото на достъп до преписката. Освен това Общият съд отменя Решение 91/298 (Решение по дело Solvay/Комисия, T-31/91, Recueil, стр. II-1821, наричано по-нататък „Решение по дело Solvay II“) в частта, която се отнася до Solvay, както и Решение 91/299 (Решение по дело Solvay/Комисия, T-32/91, Recueil, стр. II-1825, наричано по-нататък „Решение по дело Solvay III“) поради ненадлежаща заверка на обжалваните решения.
- 18 С жалби, подадени в секретариата на Съда на 30 август 1995 г., Комисията обжалва Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, Решение по дело Solvay II и Решение по дело Solvay III, точка 17 по-горе.
- 19 С Решение от 6 април 2000 г. по дело Комисия/ICI (C-286/95 P, Recueil, стр. I-2341) и Решение от 6 април 2000 г. по дело Комисия/Solvay (C-287/95 P и C-288/95 P, Recueil, стр. I-2391) Съдът отхвърля жалбите срещу Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, Решение по дело Solvay II и Решение по дело Solvay III, точка 17 по-горе.
- 20 На 12 декември 2000 г., вторник, осведомителна агенция публикува съобщение, което гласи следното:

„В сряда Европейската комисия ще наложи глоба на дружества от химическата промишленост, а именно Solvay SA и Imperial Chemical Industries plc [...], за нарушение на правото на конкуренция на Европейския съюз, заяви във вторник говорител на Комисията.

Глобите за твърдяната злоупотреба с господстващо положение на пазара на натриев карбонат са наложени още преди десет години, но са отменени от най-висшия европейски съд поради процесуални съображения.

Комисията ще приеме отново същото решение в сряда, но в правилната форма, заяви говорителят.

Дружествата никога не са оспорвали решението по същество. Ние ще приемем отново същото решение, каза той.“

- 21 На 13 декември 2000 г. Комисията приема Решение 2003/7/ЕО относно производство по прилагане на член 82 [ЕО] (COMP/33.133 — Г: Натриев карбонат — ICI) (ОВ L 10, 2003 г., стр. 33, наричано по-нататък „обжалваното решение“).
- 22 Същият ден Комисията приема и Решение 2003/5/ЕО относно производство по прилагане на член 81 [ЕО] (COMP/33.133 — Б: Натриев карбонат — Solvay, CFK) (ОВ L 10, 2003 г., стр. 1) и Решение 2003/6/ЕО относно производство по прилагане на член 82 [ЕО] (COMP/33.133 — В: Натриев карбонат — Solvay) (ОВ L 10, 2003 г., стр. 10).
- 23 Разпоредителната част на обжалваното решение е следната:

„Член 1

Приблизително от 1983 г. поне до края на 1989 г. [жалбоподателят] е нарушавал разпоредбите на член [82 ЕО] с действия, които са насочени към изключване или силно ограничаване на конкуренцията и се състоят в:

- а) предоставяне на значителни отстъпки и други финансови поощрения, отнасящи се до пределно количество, така че [...] да гарантира, че за задоволяването на всички или много голяма част от своите нужди клиентът се снабдява [от него],
- б) получаване на съгласието на клиентите да се снабдяват [от него], за да покрият всички или много голяма част от своите нужди или да ограничат покупките си от конкурентите до определено количество,
- в) поне в един случай — в обуславяне на отстъпките и другите финансови предимства от съгласието на клиента във връзка с всички свои нужди да се снабдява [от него].

Член 2

За посоченото в член 1 нарушение налага на [жалбоподателя] глоба от [десет] милиона евро.

[...]“[неофициален превод]

²⁴ Съдържанието на обжалваното решение е почти същото като това на Решение 91/300. Комисията нанася само няколко редакционни промени и добавя нова

част, озаглавена „Производства пред Първоинстанционния съд и пред Съда“ [неофициален превод].

- 25 В тази нова част от обжалваното решение Комисията, като се позовава на Решение на Общия съд от 20 април 1999 г. по дело *Limburgse Vinyl Maatschappij* и др./Комисия (T-305/94—T-307/94, T-313/94—T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 и T-335/94, *Rescueil*, стр. II-931, наричано по-нататък „Решение PVC II на Общия съд“), приема, че има „право отново да постанови решение, което е било отменено поради чисто процесуални нарушения, без да образува ново административно производство“, и че не е длъжна да проведе ново изслушване, ако текстът на новото решение не [съдържа] други твърдения за нарушения освен изложените в първото решение [неофициален превод] (съображение 164).
- 26 В обжалваното решение Комисията също така уточнява, че давностният срок трябва да бъде удължен с времето, през което е висящо производството пред Общия съд и пред Съда по жалбата срещу Решение 91/300, съгласно член 3 от Регламент (ЕИО) № 2988/74 на Съвета от 26 ноември 1974 година относно давността при налагане и изпълнение на санкции в областта на правото на транспорт и на конкуренция на Европейската икономическа общност (ОВ L 319, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 1, стр. 78) (съображения 169 и 170). Така предвид обстоятелствата в конкретния случай Комисията приема, че до края на 2003 г. може да постанови ново решение (съображение 172). Освен това тя посочва, че не е налице нарушение на правото на защита, когато новото решение е прието в разумен срок (съображение 164).
- 27 Що се отнася до самото нарушение, в обжалваното решение Комисията посочва, че „пазарът на продукта и географският пазар, от гледна точка на които [трябва] да се преценява икономическата мощ на жалбоподателя, [е] пазарът на сода в Обединеното кралство“ [неофициален превод] (съображение 125).

28 За да прецени пазарната мощ на жалбоподателя с оглед на настоящото дело, Комисията посочва, че притежаваният от жалбоподателя пазарен дял на съответния пазар бил традиционно по-висок от 90 % през целия разглеждан период, което само по себе си представлявало доказателство за значителна степен на пазарна мощ (съображение 127). След това тя изследва съответните икономически фактори и в обжалваното решение стига до извода, че през всички основни моменти жалбоподателят е заемал господстващо положение по смисъла на член 82 ЕО (съображения 128—136).

29 Що се отнася до злоупотребата с господстващо положение, в обжалваното решение Комисията посочва, че жалбоподателят е създал „практика на обвързване“ на клиентите си посредством определен брой механизми, които са насочени към една и съща цел, а именно изключване на конкуренцията (съображение 138). В това отношение в съображение 139 от обжалваното решение тя посочва, че отстъпките за пределно количество целят да изключат ефективната конкуренция посредством:

- насърчаване на потребителите да купуват от жалбоподателя пределно количество, което биха могли да си доставят от втори доставчик,
- намаляване или неутрализиране на конкурентното влияние на General Chemical, запазвайки присъствието му на пазара, по отношение на цената, количествата и клиентите, в границите, гарантиращи запазването на действителния монопол на жалбоподателя,
- премахване на Brenntag от пазара или поне намаляване до минимум на конкурентното му действие,

- намаляване до минимум на риска клиентите да се обърнат към други източници на снабдяване,
- поддържане или засилване на виртуалния монопол на жалбоподателя на пазара на сода в Обединеното кралство.

30 Освен това в точка 147 от обжалваното решение Комисията уточнява, че „сключените от [жалбоподателя] споразумения с тези големи клиенти означавали, че те са били свързани с него за задоволяване на почти всичките си нужди (и поне в един случай за всичките си нужди), докато конкурентната дейност на останалите доставчици е била сведена до минимум“. [неофициален превод]

31 Комисията уточнява също в обжалваното решение, че другите финансови поощрения затвърждавали господстващото положение на жалбоподателя по начин, несъвместим с присъщото на член 82 ЕО понятие за конкуренция (съображение 149).

32 Що се отнася до влиянието върху търговията между държавите членки, в обжалваното решение Комисията посочва, че макар мерките, взети от жалбоподателя, за да си осигури запазването на господстващо положение и действителен монопол в Обединеното кралство, да са били насочени на първо място по-скоро към пряката конкуренция извън Общността (Съединените американски щати и Полша), отколкото към останалите производители в Общността, въпреки това отстъпките върху пределното количество и останалите механизми за изключване на конкуренцията е трябвало да бъдат изследвани в цялостния контекст на явлението на строго разделяне на националните пазари в Общността. В този смисъл тя посочва, че жалбоподателят е бил особено загрижен General Chemical да остане на разглеждания пазар като друг източник на доставки и ако това дружество е трябвало да напусне изцяло този пазар, потребителите можело да бъдат подтикнати да потърсят други, евентуално по-евтини източници на доставки в континентална западна Европа. Освен това тя подчертава, че запазването и укрепването на господстващото положение на жалбоподателя в Обединеното кралство влияели върху цялата структура на конкуренцията в общия пазар и гарантирали запазването на основаното на разделянето на пазарите *statu quo* (съображения 151—154).

- 33 В обжалваното решение Комисията уточнява, че извършените нарушения са били с особена тежест, в смисъл че са „част от предварително обмислена политика, насочена към затвърждаване на контрола, упражняван от жалбоподателя на [пазара на сода в Обединеното кралство] по начин, който напълно противоречи на основните цели на Договора“ и са „насочени специално към ограничаване или засягане на дейността на определени конкуренти“ [неофициален превод] (съображение 156).
- 34 Освен това в обжалваното решение Комисията посочва, че нарушението е започнало към 1983 г. и е продължило поне до края на 1989 г. Накрая тя уточнява, че е взела предвид обстоятелството, че жалбоподателят е изоставил системата на отстъпки върху пределното количество, считано от 1 януари 1990 г. (съображения 160 и 161).
- 35 С писма от 18 януари, 26 януари и 8 февруари 2001 г. жалбоподателят отправя искане до Комисията за достъп до преписката. С писмо от 14 февруари 2001 г. Комисията отхвърля това искане.

Производство

- 36 На 20 март 2001 г. жалбоподателят подава жалба в секретариата на Общия съд.

- 37 В жалбата си жалбоподателят моли по-конкретно Общия съд да задължи Комисията да представи документите, съдържащи се в преписката му по дело COMP/33.133.
- 38 На 4 май 2001 г. делото е разпределено на четвърти състав на Общия съд и е определен съдия докладчик.
- 39 След разрешение на Общия съд жалбоподателят и Комисията представят становищата си, съответно на 18 и на 23 декември 2002 г., относно последиците, които произтичат за настоящото дело от Решение на Съда от 15 октомври 2002 г. по дело *Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P и C-254/99 P, Recueil, стр. I-8375, наричано по-нататък „Решение по дело PVC II на Съда“). В становището си жалбоподателят информира Общия съд, че оттегля твърдението, изведено от нарушението на принципа *non bis in idem*.
- 40 Тъй като съставите на Общия съд са променени, считано от 1 октомври 2003 г., съдията докладчик е назначен в първи състав, на който на 8 октомври 2003 г. е разпределено настоящото дело.
- 41 Тъй като съставите в Общия съд са променени, считано от 13 септември 2004 г., съдията докладчик е назначен в новия четвърти състав, на който настоящото дело е разпределено на 19 октомври 2004 г.
- 42 На 11 януари 2005 г. Общият съд приканва Комисията да представи в секретариата подробен опис на всички документи, съдържащи се в административната преписка. Този опис е трябвало да съдържа кратка справка за автора, естеството и съдържанието на всеки документ. Общият съд също така иска от Комисията да посочи до кои от тези документи жалбоподателят е имал достъп, като уточнява при необходимост доводите, които според нея не са допускали оповестяването им.

43 С писма от 28 януари 2005 г. Комисията представя в секретариата поискания от Общия съд подробен опис и посочва, че документите, до които жалбоподателят е могъл да има достъп в хода на административното производство, са документите, на които тя се позовава в подкрепа на твърденията си и които следователно са приложени към изложението на възраженията. Също така тя посочва, че „със съжаление трябва да информира Общия съд, че [очевидно тогава] вследствие, без съмнение, на множеството премествания през последните десет години ѝ е [било] невъзможно да открие някои документи въпреки задълбочените търсения“ и счита, че е нейно задължение да информира незабавно Общия съд и жалбоподателя, че „макар приложеният опис към [...] становищата да изброява всички документи в притежаваната от нея преписка, липсващите документи не са [били] включени в него“. Според Комисията следването през 1990 г. производство е в съответствие с приложимата тогава съдебна практика към правото на достъп до преписката. Тя допълва, че нищо на този етап не посочвало, че в преписката са се намирали документи, които са могли да окажат реално въздействие върху приемането на Решение 91/300, дори като се вземе предвид развитието на съдебната практика от 1990 г. насам.

44 С писмо от 13 април 2005 г. Общият съд приканва жалбоподателя да посочи документите в опис, които не са му съобщени в административното производство и които според него могат да съдържат данни, които биха могли да бъдат полезни за неговата защита.

45 С писмо от 9 май 2005 г. жалбоподателят подчертава, че някои от липсващите документи били полезни за неговата защита. Също така от изброените в този преработен опис документи той посочва тези, които според него са полезни за неговата защита и с които иска да се запознае. Според него тези документи са могли да му помогнат да развие доводите си относно определянето на съответния географски пазар, наличието на господстващо положение, злоупотребата при използването на това господстващо положение и засягането на търговията между държавите членки.

- 46 С писмо от 7 юни 2005 г. Общият съд приканва Комисията да представи в секретариата на Общия съд документите, включени в административната преписка и съдържащи се в „папки“ 2—38, 50—59 и 60—65, с изключение на вътрешните документи. Комисията е приканена да представи и нероверителните варианти или нероверителните резюмета вместо документите, съдържащи търговска тайна, информация, която ѝ е била съобщена в хода на административното производство, при условие че спазва поверителността ѝ, или друга поверителна информация. Освен това Комисията е приканена да представи пълния вариант, включително поверителните части, на посочените по-горе документи, за да се провери поверителният им характер.
- 47 На 21 юни 2005 г. Комисията иска от Общият съд да разреши да представи един-единствен оригинал, придружен от компактдиск, предвид дължината на документите. Искането е прието на 4 юли 2005 г.
- 48 С писмо от 20 юли 2005 г. Комисията представя в секретариата исканите от Общия съд документи. След това секретариатът изпраща на жалбоподателя представените от Комисията компактдискове.
- 49 На 13 октомври 2005 г. жалбоподателят представя становището си относно ползата за неговата защита на документите, съдържащи се в административната преписка. На 26 октомври 2007 г. Комисията отговаря на становището на жалбоподателя.

- 50 Поради изтичането на мандата на съдията първоначално определен за докладчик, председателят на Общия съд определя нов съдия докладчик с акт от 22 юни 2006 г.
- 51 След промяна на съставите на Общия съд, считано от 25 септември 2007 г., съдията докладчик е включен в шести състав, на който настоящото дело е разпределено на 8 ноември 2007 г.
- 52 Тъй като съдия Чипев е възпрепятстван да заседава, на 13 февруари 2008 г. в приложение на член 32, параграф 3 от Процедурния правилник на Общия съд председателят на Общия съд определя съдия Dittrich, който да попълни състава.
- 53 Въз основа на доклад на съдията докладчик Общият съд (шести състав) решава да открие устната фаза на производството и в рамките на процесуално-организационните действия, предвидени в член 64 от Процедурния правилник, писмено задава въпроси на жалбоподателя и на Комисията. Жалбоподателят и Комисията отговарят в определения срок.
- 54 Изказванията на страните и техните отговори на устните въпроси, поставени от Общия съд, са изслушани в съдебното заседание от 26 и 27 юни 2008 г.
- 55 В хода на съдебното заседание Общият съд разрешава на жалбоподателя да представи становището си по писмените отговори на Комисията от 16 юни 2008 г. Жалбоподателят представя становището си на 9 юли 2008 г., на което Комисията отговаря на 3 септември 2008 г.

Искания на страните

56 Жалбоподателят иска от Общия съд:

- да приеме жалбата за допустима,
- да установи, че поради изминалото време Комисията не е компетентна да приеме обжалваното решение, или при условията на евентуалност да установи, че тя не е компетентна да му налага глоба,
- да отмени обжалваното решение,
- да отмени или да намали глобата, наложена по член 2 от обжалваното решение,
- да разпорежи на Комисията да представи всичките си вътрешни документи, свързани с приемането на обжалваното решение, и по-конкретно протокола от заседанието на колегиума на комисарите и всички приложени документи, както и всички документи, представени по този повод на колегиума на комисарите,
- да разпорежи на Комисията да представи документите, съдържащи се в преписката ѝ по дело COMP/33.133,
- да осъди Комисията да заплати съдебните разноски, включително и разходите, ведно с лихвите, за всяка предоставена от жалбоподателя гаранция във връзка с глобата, наложена от обжалваното решение.

57 Комисията иска от Общия съд:

- да отхвърли жалбата като неоснователна,
- да отхвърли подаденото от жалбоподателя искане за достъп до преписката,
- да приеме за недопустимо искането за постановяване на специално определение, което я осъжда да заплати съдебните разноски на жалбоподателя, включително направените разходи и лихви при учредяването на каквато и да е гаранция, платена за глобата, или във всеки случай да отхвърли искането като неоснователно,
- да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

От правна страна

58 Исканията на жалбоподателя целят основно отмяна на обжалваното решение и при условията на евентуалност отмяна или намаляване на наложената му с посоченото решение глоба.

1. По исканията, насочени към отмяна на обжалваното решение

59 Жалбоподателят повдига по същество шест правни основания, насочени към отмяна на обжалваното решение. Те са изведени, на първо място, от некомпетентността на Комисията да приеме обжалваното решение, на второ място, от нарушаване на съществените процесуални правила, на трето място, от погрешна

преценка на разглеждания пазар, на четвърто място, от липсата на господстващо положение, на пето място, от липсата на злоупотреба с господстващо положение и на шесто място, от липсата на засягане на търговията между държавите членки.

По първото правно основание, изведено от некомпетентността на Комисията да приеме обжалваното решение

- ⁶⁰ Първото правно основание се състои от две части, които са изведени съответно от неправилното прилагане на правилата за погасителната давност и от нарушаването на принципа за разумния срок.

По първата част, изведена от неправилното прилагане на правилата за погасителната давност

— Доводи на страните

- ⁶¹ Жалбоподателят отбелязва, че макар предвиденият в Регламент № 2988/74 срок на погасителната давност да се прилага само за частта от съответното решение, с която се налага глобата, това е твърде значителна част от посоченото решение.
- ⁶² Според жалбоподателя член 3 от Регламент № 2988/74 няма за последица да удължи срока на погасителната давност във връзка със съдебното производство, чийто предмет е окончателно решение на Комисията. Всъщност погасителната давност спирала само в случай на жалба срещу решенията, приети в хода на

административното производство, а именно действията по събиране на доказателства, включително приемане на изложение на възраженията или приемането на мерки по силата на предоставените от Регламент № 17 общи правомощия при разследването. Възприетото тълкуване от Комисията в обжалваното решение било в противоречие с текста на член 3 от Регламент № 2988/74. Комисията неправилно тълкувала съдържащия се в членове 1—3 от Регламент № 2988/74 израз „по отношение на налагане на санкции“ и пренебрегнала факта, че е трябвало да вземе окончателното си решение преди изтичането на срока на погасителната давност. Освен това тълкуването на Комисията лишавало от смисъл член 2, параграф 3 от Регламент № 2988/74 и било доказателство за неправилно разбиране на структурата на посочения регламент, доколкото последиците на погасителната давност, произтичащи от дадено решение, били разглеждани в членове 4—6, а не в членове 1—3. Накрая, такова тълкуване било в противоречие с принципа, според който с оглед гарантирането на правната сигурност Комисията трябва да приключи в определен срок с производството за налагане на санкции и да приеме окончателното си решение в краен срок от десет години, считано от края на нарушението, освен когато Комисията е възпрепятствана да приключи разследването и производството си поради обжалване по съдебен ред на първоначалните решения. В конкретния случай обаче Комисията не е била възпрепятствана да приключи производството за налагане на санкции.

63 Жалбоподателят счита, че възприетият подход в Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, е несъвместим с твърдението, съдържащо се в точка 1098 от посоченото решение, според което целта на член 3 от Регламент № 2988/74 е да се допусне спиране на срока на погасителната давност, когато Комисията не може да предприеме действия поради обективна причина, за която не носи отговорност. Всъщност жалба срещу окончателно решение, налагащо глоба, не възпрепятствало Комисията да действа, тъй като посоченото окончателно решение подлежи на изпълнение до момента, в който това решение бъде отменено или обявено за несъществуващо от Общия съд.

64 Във всеки случай обосновката, според която Комисията е била възпрепятствана да предприеме действия, в конкретния случай не можела да се приложи към жалбата, подадена срещу Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Всъщност Комисията била напълно свободна да приеме отново Решение 91/300 веднага след произнасянето на Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Допълнителният

срок в резултат на обжалването следователно изцяло „се дължал“ на Комисията. Освен това жалбата била без предмет в светлината на Решение на Съда от 15 юни 1994 г. по дело Комисия/BASF и др. (C-137/92 P, Recueil, стр. I-2555) и предвид намерението на Комисията да приеме отново Решение 91/300. Така Комисията не можела да се ползва от „собствената си процесуална грешка“ и от забавянето с пет години, което тя причинила.

65 Впрочем тълкуването на Комисията противоречало на член 60 от Статута на Съда, съгласно който обжалването няма суспензивно действие. Според жалбоподателя дори ако продължителността на производството пред Общия съд е трябвало да бъде взета предвид, срокът на погасителната давност щял да бъде спрял само за приблизително четири години, един месец и петнадесет дена. Следователно Комисията трябвало да приеме отново Решение 91/300 преди април 1999 г.

66 Освен това от член 3 от Регламент № 2988/74 следвало, че при обжалване предмет на производството представлява не решението на Комисията, а решението на Общия съд.

67 Впрочем в Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, не бил разгледан специално въпросът дали обжалването трябва да бъде взето предвид по отношение на спирането на давностния срок, доколкото в делото, по което е постановено това решение, Комисията е трябвало единствено да установи дали продължителността на производството пред Общия съд спира давностния срок. Така съображенията на Общия съд относно действието на обжалването върху спирането на погасителната давност представлявали само *obiter dictum*.

68 Жалбоподателят допълва, че приетото от Комисията решение в нарушение на собствения ѝ вътрешен правилник не можело да има за последица удължаването на срока на погасителната давност. Всъщност Комисията не заварила надлежно Решение 91/300. Ето защо това решение не можело да има за

последица разширяването на компетентността на Комисията да налага глоби отвъд определения в Регламент № 2988/74 нормален срок на погасителната давност. Всъщност такъв резултат бил в противоречие с принципа, според който дадена страна не можела да извлича предимство от собственото си неправомерно поведение, и противоречал на естественото право. Закъснението впрочем се дължало изцяло на действието на Комисията и тя при всички случаи не можела да цели да извлече предимство от член 3 от Регламент № 2988/74.

69 Накрая възприетото тълкуване в Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, на членове 2 и 3 от Регламент № 2988/74 позволявало на Комисията да приеме поредица от последователни решения, простиращи се до средата на XXI век. Такова тълкуване следователно било незаконосъобразно, доколкото противоречало на правото на съдебна защита в разумен срок.

70 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

71 Като начало следва да се подчертае, че Регламент № 2988/74 въвежда цялостна правна уредба, регламентираща подробно сроковете, в които Комисията има право, без да накърнява основното изискване за правна сигурност, да налага глоби на предприятия, по отношение на които са образувани производства във връзка с прилагането на правилата на конкуренцията (Решение на Общия съд от 19 март 2003 г. по дело CMA CGM и др./Комисия, T-213/00, Recueil, стр. II-913, точка 324 и Решение на Общия съд от 18 юни 2008 г. по дело Hoechst/Комисия, T-410/03, Сборник, стр. II-881, точка 223).

72 Така, съгласно член 1, параграф 1, буква б) и параграф 2 от Регламент № 2988/74, както и съгласно член 2, параграф 3 от същия регламент, погасителната давност изключва процедурите за налагане на санкции, когато Комисията не наложи

глоба или санкция в срок от пет години след началния момент на погасителната давност, ако междувременно същата не бъде прекъсната, или при наличието на прекъсващи я действия — най-късно в срок от десет години от същия начален момент. Въпреки това по силата на член 2, параграф 3 от посочения регламент така определеният срок на погасителната давност се удължава с времето, през което погасителната давност е спряна съгласно член 3 от него (Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 140).

⁷³ Съгласно член 3 от Регламент № 2988/74 погасителната давност по отношение на производство по налагане на санкции спира да тече докато е висящо производството пред Съда на Европейските общности, в което се разглежда решението на Комисията.

⁷⁴ След създаването на Общия съд съдържащият се в член 3 от Регламент № 2988/74 израз „висящо [производство] пред Съда на Европейските общности“ трябва да се разбира в смисъл, че се отнася на първо място до висящо производство пред Общия съд, доколкото жалбите срещу наложени санкции или глоби в областта на правото на конкуренцията попадат в неговата компетентност.

⁷⁵ В конкретния случай жалбоподателят не оспорва, че като се изключи въпросът за спирането на погасителната давност по силата на член 3 от Регламент № 2988/74, петгодишният давностен срок е щял да изтече през 1995 г.

⁷⁶ Ето защо следва единствено да се провери дали съгласно член 3 от Регламент № 2988/74 Комисията е имала право да приеме обжалваното решение на 13 декември 2000 г.

- 77 В този смисъл от точка 157 от Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, е видно, че по смисъла на член 3 от Регламент № 2988/74 погасителната давност спира да тече, докато е висящо производството „пред Общия съд и пред Съда“, в което се разглежда въпросното решение. Така в конкретния случай погасителната давност спира да тече по време на цялото производство пред Общия съд, както и по време на цялото производство пред Съда в рамките на обжалването, без да е нужно произнасяне по отношение на периода от обявяването на решението на Общия съд до сезирането на Съда.
- 78 Вследствие на подадената жалба от жалбоподателя пред Общия съд на 14 май 1991 г. и постановеното на 29 юни 1995 г. решение, след което вследствие на подадената от Комисията жалба пред Съда на 30 август 1995 г. и постановеното решение на 6 април 2000 г., погасителната давност обаче е спряна за период от най-малко осем години, осем месеца и двадесет и два дена, както правилно посочва Комисията в съображение 171 от обжалваното решение.
- 79 Следователно вследствие на това спиране на погасителната давност в конкретния случай не са изминали повече от пет години от прекратяването на разглежданите нарушения или от евентуалното прекъсване на погасителната давност до приемането на обжалваното решение на 13 декември 2000 г.
- 80 Следователно обжалваното решение е прието при спазването на установените от Регламент № 2988/74 правила за погасителната давност.
- 81 Нито един от изложените от жалбоподателя доводи не може да постави под въпрос този извод.
- 82 На първо място, по никакъв начин не следва от членове 2 и 3 от Регламент № 2988/74, че посоченото в член 3 „решение на Комисията“, по което има

висящо производство пред съда, водещо до спиране на погасителната давност във връзка с налагането на санкции, може да бъде само един от посочените в член 2 актове, които прекъсват тази погасителна давност, или че списъкът е изчерпателен (Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 141). Всъщност член 3 предоставя защита на Комисията срещу действието на погасителната давност в случаите, при които за да узнае дали обжалваният акт е законосъобразен, тя трябва да изчака решението на съда в производство, чието протичане не ръководи. Член 3 се отнася следователно до хипотезите, при които бездействието на институцията не е резултат от липса на полагане на дължимата грижа. Такива хипотези възникват както в случаите на жалби срещу изброените в член 2 от Регламент № 2988/74 действия за прекъсване на давността, които могат да бъдат обжалвани, така и в случай на жалба срещу решение, постановяващо глоба или санкция. При тези обстоятелства и текстът, и целта на член 3 обхващат както жалбите, подадени срещу подлежащите на обжалване действия по член 2, така и жалбите, подадени срещу окончателното решение на Комисията. Следователно жалба, подадена срещу окончателното решение, с което се налагат санкции, спира погасителната давност във връзка с налагането на санкции до момента, в който съдът окончателно се произнесе по посочената жалба (Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точки 144—147).

⁸³ На второ място, жалбоподателят поддържа, че подаването на жалба срещу решение, с което се налагат глоби по никакъв начин не възпрепятства Комисията да приеме решение от този вид. Ако се възприеме това тълкуване, това би означавало обаче, че институцията оттегля обжалваното решение, за да го замени с друго решение, отчитайки спорното съдържание. Това тълкуване би довело до отричане на самото право на Комисията да иска от общността съд да установи при необходимост законосъобразността на обжалваното решение (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 149).

⁸⁴ На трето място, жалбоподателят не може да се основе на това, че решение, налагащо глоби, подлежи изцяло на изпълнение, докато не бъде отменено по съдебен път. По дефиниция действията по изпълнение на решение, с което се санкционира дадено нарушение, не могат да се считат като действия с цел извършване на проучване или производство във връзка с нарушение. Такива

действия, чиято законосъобразност освен това зависи от законосъобразността на решението, предмет на жалба, не могат да прекъснат погасителната давност във връзка с налагането на санкции в случай на отмяна на обжалваното по съдебен ред решение (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 150).

⁸⁵ На четвърто място, следва да се отбележи, че член 60 от Статута на Съда и член 3 от Регламент № 2988/74 имат различно приложно поле. Липсата на суспензивно действие на жалбата не може да лиши от всякакво действие член 3 от Регламент № 2988/74, който се отнася до случаи, при които Комисията трябва да изчака решението на общностния съд. Следователно не може да бъде приета тезата на жалбоподателя, според която Комисията не е трябвало да вземе предвид времето, през което производството по обжалване е било висящо пред Съда, тъй като в противен случай решението на Съда по жалбата би било лишено от основание и последици.

⁸⁶ На пето място, жалбоподателят не може да твърди, че след отмяната на Решение 91/300 поради липса на заверка, Комисията не може да извлече полза от собственото си неправомерно поведение, като наложи глоба след изтичането на определения в Регламент № 2988/74 петгодишен погасителен давностен срок. Всъщност за всяка отмяна на акт, приет от Комисията, задължително тя носи отговорност, в смисъл че отмяната разкрива грешка от нейна страна. Ето защо, да се изключи спирането на погасителната давност във връзка с налагането на санкция, когато жалбата води до признаването на грешка, за която Комисията носи отговорност, би лишило член 3 от регламента от всякакъв смисъл. Самият факт, че жалбата е висяща пред Общия съд или пред Съда обосновава спирането, а не изводите, до които стигат тези юрисдикции в решенията си (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 153).

⁸⁷ На шесто място, жалбата за отмяна цели Общият съд да провери дали обжалваният акт е засегнат или не от незаконосъобразност (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 144).

- 88 На седмо място, предложеното от жалбоподателя тълкуване на член 3 от Регламент № 2988/74 води до сериозни затруднения на практика. Всъщност, ако след отмяна на нейно решение от Общия съд Комисията трябва да приеме ново решение, без да изчака решението на Съда, в хипотезата, при която Съдът отмени решението на Общия съд, възниква риск от успоредно съществуване на две решения с един и същи предмет.
- 89 На осмо място, очевидно е в противоречие с изискванията за процесуална икономия на административното производство да се наложи на Комисията да приеме ново решение, преди да узнае дали първоначалното решение е законосъобразно, само за да се избегне настъпването на погасителната давност.
- 90 С оглед на всичко гореизложено първата част от първото правно основание трябва да се отхвърли.

По втората част, изведена от нарушението на принципа за разумния срок

— Доводи на страните

- 91 Жалбоподателят твърди, че независимо от въпроса за погасителната давност, изминалото време от твърдените нарушения засяга компетентността на Комисията да приеме цялото обжалвано решение, а не само частта, свързана с глобите.

- 92 Като се позовава на точка 121 от Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, и на принципа за разумния срок, жалбоподателят смята, че е задължително да се изследва дали Комисията е приела обжалваното решение в разумен срок след приключването на административното производство в областта на конкуренцията.
- 93 Според жалбоподателя може да се презумира, че Комисията е нарушила принципа на разумния срок, когато са изминали повече от единадесет години и половина по дадено дело от започването на разследването до приемането на обжалваното решение.
- 94 Жалбоподателят отбелязва, че макар производството пред Общия съд и това пред Съда да са продължили общо 105 месеца, Комисията е отделила 35 месеца за приемането на решението си, като включва и деветте месеца между Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, и обжалваното решение. Освен това било правомерно да се вземе предвид продължителността на съдебното производство, по-специално когато това производство се отнася до различно решение и предшества обжалваното решение.
- 95 Според жалбоподателя особено неприемливо е вземането предвид на продължителността на производството пред Съда. След Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, и Решение по дело Комисия/BASF и др., точка 64 по-горе, Комисията е знаела, че Решение 91/300 е опорочено поради липсата на заверка. Ако Комисията е имала намерение да приеме отново решението си, тя е трябвало да го направи на този етап, вместо да подава жалба пред Съда, която води до забавяне на приемането на посоченото решение с пет години и половина.
- 96 Като се позовава на Решение на Европейския съд по правата на човека по дело Garyfallou AЕВЕ/Гърция от 27 септември 1997 г. (Recueil des arrêts et décisions 1997-V, стр. 1821), жалбоподателят счита за необходимо да се разгледа производството в неговата цялост, за да се провери дали делото е било решено в разумен срок.

97 Освен това жалбоподателят поддържа, че изминалото време от твърдените нарушения го възпрепятства да упражни напълно правото си на защита. Преди всичко той твърди, че е продал подразделението си „Натриев карбонат“ на независим купувач на 6 октомври 1991 г. и повече не осъществява дейност на пазара на натриев карбонат в Обединеното кралство. По-нататък той поддържа, че членовете на неговия персонал, които в миналото са отговаряли за преписката, са напуснали предприятието и не са повече на разположение, за да му окажат необходимото съдействие. Освен това изминалото време от твърдените нарушения увеличавало финансовата му вреда, като покачвало, например, направените разходи, свързани с гаранционните такси и/или последиците от лихвите за забава. Във всеки случай Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, било в противоречие с практиката на Европейския съд по правата на човека, съгласно която закрилата по член 6, параграф 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), не зависи от доказването, че срокът е причинил действителна вреда върху интересите на жалбоподателя. Нарушението на основно задължение по ЕКПЧ можело да доведе единствено до отмяната на обжалваното решение, а не само до заплащане на обезщетение.

98 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

99 В самото начало следва да се припомни, че спазването на принципа за разумния срок се налага в областта на конкуренцията при административните производства, които се провеждат съгласно Регламент № 17 и могат да доведат до определения в него санкции и до съдебно производство (Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 179).

- 100 На първо място, жалбоподателят твърди, че продължителността на цялото административно производство, т.е. между започването на разследването и приемането на обжалваното решение, надхвърля разумния срок.
- 101 Този довод трябва да бъде отхвърлен.
- 102 Всъщност при разглеждането на твърдението за нарушение на принципа за разумния срок, следва да се направи разграничение между административното производство и съдебното производство. Така времето, през което съдът разглежда законосъобразността на Решение 91/300, както и валидността на Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, не може да бъде взето предвид при определянето на продължителността на производството пред Комисията (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, точка 123).
- 103 На второ място, жалбоподателят критикува продължителността на административното производство между произнасянето на Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, и приемането на обжалваното решение.
- 104 В това отношение следва да се припомни, че този период започва на 6 април 2000 г., датата на произнасяне на Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, и завършва на 13 декември 2000 г. с приемането на обжалваното решение. Следователно този етап от административното производство продължава осем месеца и седем дни.
- 105 През този период Комисията извършва само формални изменения на Решение 91/300, и по-конкретно въвежда нов пасаж, който е свързан с „производствата пред Първоинстанционния съд и Съда“ и се отнася до преценката дали са спазени сроковете на погасителната давност. Освен това приемането на обжалваното решение не е предшествано от никакво допълнително действие по разследване, тъй като Комисията се позовава на резултатите от проведеното

преди десет години разследване. Следва обаче да се признае, че дори при тези условия определени проверки и съгласувания в администрацията могат да се окажат необходими за постигането на такъв резултат.

106 От тази гледна точка не следва да се счита за неразумен срокът от осем месеца и седем дни, изтекъл от произнасянето на Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, до приемането на обжалваното решение.

107 На трето място, жалбоподателят критикува по същество продължителността на административното производство, довело до приемането на Решение 91/300 (вж. точка 94 по-горе).

108 Дори обаче да трябва да се вземе предвид продължителността на административното производство от момента на изложението на възраженията, както и продължителността на производството преди него (вж. в този смисъл Решение на Съда от 21 септември 2006 г. по дело *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Комисия, C-105/04 P, Recueil, стр. I-8725, точка 51*), следва да се отбележи, че тази продължителност не е прекомерно дълга с оглед на извършваните след април 1989 г. проверки, на направените впоследствие искания за сведения и на започването на служебното производство на 19 февруари 1990 г. При тези обстоятелства не може да бъде считана за неразумна продължителността на административното производство, довело до приемането на Решение 91/300.

109 Следва да се допълни, че при всички случаи нарушението на принципа за разумния срок би обосновоало отмяната на решение, взето в административното производство в областта на конкуренцията, само доколкото това нарушение е довело и до нарушение на правото на защита на съответното предприятие. Всъщност ако не се установи, че изтеклият прекомерно дълъг период засяга възможността на съответните предприятия за ефективна защита, неспазването на принципа за разумен срок не се отразява върху законосъобразността на административното производство (вж. в този смисъл Решение по дело *PVC II* на Общия съд, точка 25 по-горе, точка 122).

- 110 В това отношение жалбоподателят твърди, че му е било трудно да упражни правото си на защита, тъй като е продал подразделението си „Натриев карбонат“ на независим купувач на 6 октомври 1991 г., не осъществявал дейност на пазара на натриев карбонат в Обединеното кралство и не могъл да се свърже с членовете на своя персонал, отговарящи за преписката в миналото, за да получи необходимото съдействие, тъй като те са напуснали предприятието.
- 111 Следва обаче да се изтъкне, че Комисията не е извършвала действия по разследване от произнасянето на Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, до приемането на обжалваното решение.
- 112 Ето защо в сравнение с първия период, който е довел до Решение 91/300 и не е създал никаква пречка за упражняването на правото на защита, не е имало никакво ново доказателство, отчетено от Комисията и изискващо упражняването на правото на защита.
- 113 При тези обстоятелства правото на защита на жалбоподателя не е нарушено.
- 114 На четвърто място, по отношение на съдебното производство следва да се припомни, че вдъхновеният от член 6, алинея 1 от ЕКПЧ общ принцип на правото на Общността, според който всяко лице има право на справедлив съдебен процес, и по-конкретно правото на процес в разумен срок, е приложим при съдебно обжалване на решение на Комисията за налагане на глоби на предприятие за нарушаване на правото на конкуренция. Разумният характер на срока се преценява в зависимост от обстоятелствата, присъщи на всяко дело, и по-специално от значимостта на спора за заинтересуваната страна, от сложността на делото, както и от поведението на жалбоподателя и това на компетентните органи. Изброяването на тези критерии не е изчерпателно и преценката на разумния характер на срока не изисква систематично разглеждане на обстоятелствата по конкретния случай от гледна точка на всеки един от тези критерии, когато продължителността на производството изглежда оправдана от гледна точка само на един от тях. Така сложността на делото може да бъде възприета като оправдание за един твърде дълъг на пръв поглед срок (вж. решение на Съда

от 25 януари 2007 г. по дело Sumitomo Metal Industries и Nippon Steel/Комисия, C-403/04 P и C-405/04 P, Сборник, стр. I-729, точки 115—117 и цитираната съдебна практика).

- 115 Освен това в Решение от 17 декември 1998 г. по дело Baustahlgewebe/Комисия (C-185/95 P, Recueil, стр. I-8417), след като установява, че Общият съд не е спазил изискванията, свързани със спазването на разумния срок, Съдът по съображения за процесуална икономия и за да отстрани незабавно и ефективно това процесуално нарушение, обявява за основателно изведеното от прекомерната продължителност на производството правно основание, за да отмени обжалваното решение в частта, в която на жалбоподателя се определя глоба в размер на 3 милиона екю. При липсата на каквато и да било индиция, че продължителността на производството има значение за разрешаването на правния спор, Съдът постановява, че това правно основание не би могло да доведе до отмяна на обжалвано решение като цяло, но че сумата от 50 000 екю представлява справедливо обезщетение за прекомерната продължителност на производството, поради което намалява размера на глобата, наложена на съответното предприятие.
- 116 Следователно при липсата на каквато и да било индиция, че продължителността на производството има значение за разрешаването на правния спор, дори да се приеме, че в случая е налице евентуално превишаване на разумния срок от съда, то не би имало никакво значение за законосъобразността на обжалваното решение. (това разрешение е възприето в точка 140 от Решение на Общия съд от 17 декември 2009 г. по дело Solvay/Комисия, T-57/01, все още непубликувано в Сборника).
- 117 Следва да се добави, че в жалбата, жалбоподателят не е направил искане за присъждане на обезщетение.
- 118 Следователно втората част от първото правно основание, а оттам и цялото първо правно основание, трябва да се отхвърли.

По второто правно основание, изведено от нарушаване на съществениите процесуални правила

- 119 Второто правно основание се разделя по същество на пет части, изведени, на първо място, от незаконосъобразния характер на подготвителните действия за Решение 91/300, на второ място, от прекалено дългия срок между административното производство и приемането на обжалваното решение, на трето място, от задължението да се извършат нови процесуални действия, на четвърто място, от нарушение на правото на достъп до преписката и на пето място, от нарушение на член 253 ЕО.

По първата част, изведена от незаконосъобразния характер на подготвителните действия за Решение 91/300

— Доводи на страните

- 120 Жалбоподателят изтъква, че извършените от Комисията процесуални действия преди приемането на дадено решение представляват само подготвителни действия и сами по себе си не могат да бъдат предмет на жалба за отмяна. От акцесорния характер на предшестващите приемането на това решение процесуални действия следва, обратно на посоченото в точка 189 от Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, че отмяната на споменатото решение трябва да води и до отмяната на предшестващите процесуални действия. В конкретния случай Комисията следователно не може да се позовава на посочените предшестващи процесуални действия по Решение 91/300 като представляващи задължителни процесуални етапи за приемането на обжалваното решение.

- 121 Освен това според жалбоподателя Комисията започва само едно административно производство по предполагаемите нарушения на членове 81 ЕО и 82 ЕО. Двете дела са били разделени единствено на етапа на приемането на решения 91/297 и 91/300. Жалбоподателят припомня също, че в Решение по дело ICI I, точка 17 по-горе, Общият съд приема, че правото на защита е било нарушено на етапа на административното производство. Това решение обаче водело до последствия за Решение 91/300, тъй като Комисията е следвала точно същото административно производство. Така Общият съд трябвало да отмени Решение 91/300 по делото, по което е постановено Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, поради нарушение на правото на защита.
- 122 В репликата си жалбоподателят допълва, че в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, Общият съд е много критичен към анализа на Комисията на съответния пазар, който се състои в разделянето на доказателствата, отнасящи се до твърденията, свързани с член 81 ЕО, от една страна, и с член 82 ЕО, от друга страна, и във воденето на отделни производства.
- 123 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

- 124 В самото начало следва да се припомни, че Решение 91/300 е отменено поради порок във формата, а именно липсата на заверка, което засяга единствено условията за окончателното приемане на това решение от Комисията.
- 125 Според установената съдебна практика обаче отмяната на акт на Общността не засяга непременно подготвителните актове, тъй като производството, с

което се цели замяна на отменения акт, по принцип може да бъде възобновено в момента, в който е настъпила незаконосъобразността (Решение на Съда от 12 ноември 1998 г. по дело Испания/Комисия, C-415/96, Recueil, стр. I-6993, точки 31 и 32 и Решение PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 73).

126 В конкретния случай, тъй като констатираният процесуален порок е настъпил в последния етап от приемането на Решение 91/300, отмяната не засяга валидността на подготвителните мерки за това решение, предшестващи етапа, на който порокът е бил установен (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 75).

127 Освен това, що се отнася до довода на жалбоподателя, според който в Решение по дело ICI I, точка 17 по-горе, Общият съд отменя Решение 91/297 поради нарушаване на правото на защита, следва да се припомни, че в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, което е в основата на настоящото дело, Общият съд разглежда подробно и правното основание, изведено от нарушението на правото на защита, и го отхвърля изцяло (вж. точка 73). След това Съдът отхвърля жалбата, подадена срещу последното решение.

128 Освен това, макар за двете дела COMP/33.133 административната преписка да е една и съща, решения 91/297 и 91/300 се отнасят до нарушения от различно естество на два различни пазара. Нарушението на правото на защита обаче трябва да се разглежда в зависимост от специфичните във всеки един случай обстоятелства, тъй като се определя основно от твърденията за нарушения, които Комисията поддържа, за да установи нарушението, в което обвинява съответното предприятие (Решение по дело ICI I, точка 17 по-горе, точка 70 и Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, точка 50; вж. също Решение на Съда от 7 януари 2004 г. по дело Aalborg Portland и др./Комисия, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, Recueil, стр. I-123, точка 127).

129 Ето защо първата част от второто правно основание следва да се отхвърли.

По втората част, изведена от прекалено дългия срок между административното производство и приемането на обжалваното решение

— Доводи на страните

- ¹³⁰ Жалбоподателят изтъква, че е изминал десетгодишен срок между, от една страна, процесуалните действия, предшествващи приемането на решения 91/297 и 91/300, и от друга страна, обжалваното решение, което представлява отказ от закрила на правото на защита. Според него предприятията трябва да имат възможност да изразят гледната си точка и да защитят ефективно интересите си. Ето защо било възможно да се приемат решения, по-специално когато с тях се налагат глоби, само в разумен срок, след като предприятията са могли да изложат становищата си, какъвто не е настоящият случай.

- ¹³¹ Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

- ¹³² На първо място, както бе посочено в рамките на разглеждането на първото правно основание, предвидената в член 3 от Регламент № 2988/74 погасителна давност е била спряна през цялата продължителност на производството пред Общия съд и Съда вследствие на подаването на жалба срещу Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Ето защо Комисията не може да бъде упрекната, че е изчакала Общия съд и Съда да се произнесат, преди да приеме обжалваното решение. В този смисъл обстоятелството, че Комисията не е приела обжалваното решение по време на производството пред Общия съд и Съда, се оправдава от зачитането на съдебното производство и на бъдещите решения.

- 133 На второ място, както е видно от изследването на втората част от първото правно основание, Комисията не е нарушила принципа за разумния срок като е приела обжалваното решение на 13 декември 2000 г.
- 134 На трето място, от изследването на третата част от второто правно основание, разгледано по-долу (точки 151, 153 и 168), е видно, че Комисията не е била длъжна в конкретния случай да извърши нови процесуални действия след отмяната на Решение 91/300, настъпила вследствие на порок във формата, отнасящ се изключително до условията за окончателното приемане на посоченото решение.
- 135 Ето защо Комисията не може да бъде упрекната, че не е дала възможност на жалбоподателя да изложи отново доводите си след отмяната на Решение 91/300.
- 136 При тези условия втората част от второто правно основание следва да се отхвърли.

По третата част, изведена от нарушението на задължението да се извършат нови процесуални действия

— Доводи на страните

- 137 Жалбоподателят поддържа, че Комисията е трябвало да извърши нови процесуални действия преди приемането на обжалваното решение.

138 На първо място, жалбоподателят твърди, че Комисията е трябвало да му изпрати ново изложение на възраженията. Според него твърденията, съдържащи се в нотифицираното през 1990 г. изложение на възраженията, са направени в рамките на „обвинението, според което „разделянето на пазарите“ между Обединеното Кралство и континентална западна Европа, както и принципа за „национален пазар“ [са били] последица от споразумение или съгласувана практика между Solvay и [него]“. Жалбоподателят обаче отбелязва, че решението на Комисията за този картел е отменено от Общия съд и в това отношение повече не е било предмет на производство за налагане на санкции. Ето защо жалбоподателят приема, че е имал право преди приемането на обжалваното решение да получи изложение на възраженията, което да не възпроизвежда твърдението за съгласуваност. Това изложение на възраженията е трябвало също да посочи твърденията за нарушения на Комисията в светлината на развитието на правото от 1990 г. до 2000 г., по-конкретно що се отнася до определението за съответния пазар.

139 На второ място, жалбоподателят твърди, че Комисията е трябвало да го изслуша отново и да му даде възможност да развие доводите си. Той приема, че в Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, същият не е могъл да се позове на обстоятелството, че никакво ново твърдение за нарушение не е било посочено. Всъщност предприятията трябвало да имат възможността да изложат становища по всички повдигнати срещу тях твърдения за нарушения, по-специално в светлината на новите въпроси, които биха могли да бъдат от значение за тяхната защита.

140 Според жалбоподателя правото на изслушване се отнася не само до фактическите, но и до правните обстоятелства, както Общият съд признава в Решение по дело ICI I, точка 17 по-горе, и в Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе. Освен това в Решение от 3 октомври 1991 г. по дело Италия/Комисия (C-261/89, Recueil, стр. I-4437) и в Решение от 4 февруари 1992 г. по дело British Aerospace и Rover/Комисия (C-294/90, Recueil, стр. I-493) Съдът е приел, че правото на изслушване се прилага преди приемането на второ решение, което по същество е еднакво с първото. В конкретния случай обаче множество фактори, а именно обстоятелството, че жалбоподателят е напуснал съответния пазар през 1991 г., отмяната на Решение 91/297, както и констатациите в антидъмпинговите решения през 90-те години са оказали влияние върху начина, по който следва да се разгледат твърденията за нарушения.

- 141 Освен това, правото да бъдеш изслушан отново следвало от процесуалните правила на Общия съд. Всъщност в хипотезата, при която Съдът препращал дело на Общия съд, член 119, параграф 1 от Процедурния правилник давал на страните право да представят писмени становища, независимо от обстоятелството, че писмената фаза на производството по принцип се считала за приключена. По същия начин член 4 от Протокол № 7 към ЕКПЧ гласял, че ново решение, прието след предшестващо окончателно решение, може да се приеме само когато делото е възобновено съгласно наказателния закон на съответната държава.
- 142 От това жалбоподателят достига до извода, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че правото му на защита е било в достатъчна степен защитено с предоставената му възможност да бъде изслушан в хода на административното производство.
- 143 На трето място, жалбоподателят припомня основната роля на служителя по изслушването, който следи за това преди приемането на дадено решение съответните страни да могат да упражнят в пълна степен правото си на защита и повдигнатите от тях въпроси от фактическа и правна страна да бъдат съобщени на генералния директор по конкуренцията, на членовете на Комисията и на консултативния комитет. Той поддържа също, тъй като правото му на защита предполага също възможността да бъде изслушан отново преди приемането на обжалваното решение, че е имал право и на включване на служител по изслушването, от което е бил лишен.
- 144 На четвърто място, жалбоподателят счита, че предвид правото му да бъде изслушан отново преди приемането на обжалваното решение, Комисията е трябвало отново да се консултира с консултативния комитет. В Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, същият неправилно постановил, че консултирането с консултативния комитет е необходимо само в случаите, в които предприятията трябва да бъдат изслушани. Освен това от Регламент № 17 следвало, че за всяко отделно решение се изисква отделна консултация, независимо от това, дали предприятията също са били изслушани, и от степента на сходство

на решенията. Следователно макар обжалваното решение да съдържа само редакционни изменения в сравнение с Решение 91/300, Комисията е трябвало отново да се консултира с консултативния комитет, преди да приеме обжалваното решение. Освен това съставът на консултативния комитет бил без съмнение съществено променен и становището му през 2000 г. нямало задължително да съвпадне със становището, изразено през 1990 г.

¹⁴⁵ На пето място, жалбоподателят поддържа, че при приемането на обжалваното решение колегиумът на комисарите е трябвало да има възможност да разгледа всички относими към този момент факти, обстоятелства и правни въпроси. Той обаче е бил лишен от тази възможност поради факта, че Комисията не е изслушала отново засегнатите предприятия, нито се е консултирала отново с консултативния комитет. От това жалбоподателят достига до извода, че ако колегиумът на комисарите е бил запознат с всички факти, той е можело да не достигне до същото решение.

¹⁴⁶ На шесто място, жалбоподателят отбелязва, че говорителят на Комисията, чието изявление е възпроизведено в прессъобщението на агенция Reuters от 12 декември 2000 г., посочва, че обжалваното решение било прието по време на заседанието на колегиума на комисарите на 13 декември 2000 г. От това изявление е видно, че обжалваното решение е било вече прието преди посоченото заседание в нарушение на Процедурния правилник на Комисията и на принципа на колегиалността.

¹⁴⁷ Накрая, жалбоподателят моли Общия съд да разпорежи да се представят преписката, предоставена на колегиума на комисарите, и протоколът от заседанието с всички приложени документи.

¹⁴⁸ Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

- ¹⁴⁹ На първо място, следва да се подчертае, че жалбоподателят твърди по същество, че той е трябвало да получи ново изложение на възраженията през 2000 г., тъй като твърденията, посочени в изложението на възраженията, за което е бил нотифициран през 1990 г., се позовават на наличието на разделение на пазарите, което било последица от споразумение или съгласувана практика между Solvay и него, споразумение, санкционирано с Решение 91/297, отменено впоследствие с Решение по дело ICI I, точка 17 по-горе.
- ¹⁵⁰ Както обаче е видно от точка 126 по-горе, отмяната на Решение 91/300 не засяга законосъобразността на предходните процесуални действия, и по-специално на изложението на възраженията.
- ¹⁵¹ Следователно Комисията не е длъжна поради самия факт на отмяната да изпрати на жалбоподателя ново изложение на възраженията.
- ¹⁵² Освен това следва да се подчертае, че в рамките на изложението на възраженията, за което жалбоподателят е бил нотифициран през 1990 г., Комисията е посочила множество възражения и че твърденията за нарушения, изведени, от една страна, от нарушението на член 81 ЕО и от друга страна, от нарушението на член 82 ЕО, са били самостоятелни и се основавали на различни доказателства. Следователно фактът, че Общият съд е отменил Решение 91/297 поради нарушение на правото на достъп до преписката, не може да постави под въпрос възраженията, според които жалбоподателят е злоупотребил с господстващото си положение на съответния пазар.
- ¹⁵³ На второ място, що се отнася до довода на жалбоподателя, според който Комисията е трябвало да го изслуша отново, следва да се припомни, че когато Комисията, след отмяната на решение, санкциониращо предприятия, които са

нарушили член 82 ЕО поради процесуален недостатък, свързан единствено с условията за окончателно приемане на това решение от колегиума на комисарите, приема ново решение, което има еднакво по същество съдържание и е основано на същите твърдения за нарушения, тя не е длъжна да изслуша отново засегнатите предприятия (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, точки 246—253, потвърдено с Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точки 83—111).

154 Що се отнася до правните въпроси, които могат да се поставят при прилагането на член 233 ЕО, като въпросите, свързани с изминалото време, с възможността за възобновяване на производството за налагане на санкции, с достъпа до преписката, който е необходим предвид възобновяването на производството, с участието на служителя по изслушването и на консултативния комитет, както и с евентуалните последици от член 20 от Регламент № 17, във връзка с тях не е нужно ново изслушване, доколкото те не променят съдържанието на твърденията за нарушения, като евентуално могат да подлежат само на последващ съдебен контрол (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 93).

155 В конкретния случай Комисията възпроизвежда почти цялото съдържание на Решение 91/300. Тя единствено допълва обжалваното решение с един пасаж относно производството пред Общия съд и пред Съда.

156 Ето защо следва да се приеме, че обжалваното решение и Решение 91/300 имат еднакво по същество съдържание и се основават на едни и същи съображения.

157 Следователно съгласно цитираната в точки 153 и 154 по-горе съдебна практика Комисията не е длъжна в конкретния случай да изслуша отново жалбоподателя, преди да приеме обжалваното решение.

158 На трето място, що се отнася до довода на жалбоподателя, според който той е трябвало да се възползва от включването на служител по изслушването преди приемането на обжалваното решение, следва да се припомни, че Комисията е създала длъжността служител по изслушването, в сила от 1 септември 1982 г., съгласно Известие, озаглавено „Информация, свързана с производствата по прилагане на правилата на конкуренцията в договорите ЕИО и ЕОВС (член [81 ЕО] и член [82 ЕО]; член 65 [ЕОВС] и член 66 [ЕОВС])“ (ОВ С 251, 1982 г., стр. 2).

159 В Известието, посочено в точка 158 по-горе, Комисията определя длъжността служител по изслушването по следния начин: [...]

„Служителят по изслушването има за задача да осигури нормалното протичане на изслушването и с това да допринесе за обективността както на изслушването, така и на евентуалното последващо решение. По-специално той следи да бъдат надлежно взети предвид при подготовката на проекта за решение на Комисията в областта на конкуренцията всички релевантни факти, независимо дали са благоприятни или неблагоприятни за заинтересованите лица.

При упражняването на функциите си, той следи за спазването на правото на защита, като взема предвид необходимостта от ефикасно прилагане на правилата на конкуренцията в съответствие с действащите регламенти и установените от Съда принципи.“

160 Функциите на служителя по изслушването са изяснени в Решение от 24 ноември 1990 г., в което текстът на член 2 е един и същ с този в първоначалното определение, след което са изяснени в Решение 94/810/ЕОВС, ЕО на Комисията от 12 декември 1994 година относно мандата на служителите по изслушването в

рамките на производствата по конкуренция пред Комисията (ОВ L 330, стр. 67). Това решение, което е в сила към момента на приемането на обжалваното решение, заменя и отменя двете предходни решения. Текстът на член 2 от него е подобен на този в първоначалното определение.

161 Следователно от самото съдържание на задачата, поверена на служителя по изслушването, който извършва действия в производството преди приемането на обжалваното решение, е видно, че разглежданите действия непременно са свързани с изслушването на предприятията с оглед евентуално приемане на решение.

162 При тези обстоятелства следва да се приеме, че тъй като след отмяната на Решение 91/300 в конкретния случай ново изслушване не е било необходимо, не се били необходими и нови действия на служителя по изслушването при условията, предвидени в Решение от 24 ноември 1990 г., което междувременно било влязло в сила (вж. в този смисъл Решение PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 127).

163 На четвърто място, що се отнася до довода на жалбоподателя, според който консултативният комитет трябвало да бъде консултиран преди приемането на обжалваното решение, следва да се припомни, че член 10 от Регламент № 17 в редакцията, приложима към момента на настъпване на фактите по делото, предвижда следното:

„3. За всяко решение, прието в рамките на посочената в параграф 1 процедура, и за всяко решение за подновяване, изменение или отмяна на вече взето в приложение на член [81], параграф 3 [ЕО] решение се прави предварително допитване до консултативен комитет по ограничителни практики и господстващо положение.

[...]

5. Допитването се извършва на общо заседание, свикано от Комисията и проведено не по-рано от четиринадесет дни от изпращането на известието за неговото свикване. За всеки разглеждан случай към известието се прилагат изложение на случая с отбелязване на най-важните доказателства и предварителен проект на решение.“

- ¹⁶⁴ Освен това член 1 от Регламент № 99/63/ЕИО на Комисията от 25 юли 1963 година относно изслушванията, предвидени в член 19, параграфи 1 и 2 от Регламент № 17 (ОВ L 127, 1963 г., стр. 2268), гласи:

„Преди да се допита до Консултативния комитет по ограничителни практики и господстващо положение, Комисията провежда изслушване съгласно член 19, параграф 1 от Регламент № 17.“ [неофициален превод]

- ¹⁶⁵ Съгласно постоянната съдебна практика от член 1 от Регламент № 99/63 е видно, че изслушването на заинтересованите предприятия и допитването до комитета са необходими в едни и същи случаи (Решение на Съда от 21 септември 1989 г. по дело Hoechst/Комисия, 46/87 и 227/88, Recueil, стр. 2859, точка 54 и Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 115).

- ¹⁶⁶ Регламент № 99/63 е заменен с Регламент (ЕО) № 2842/98 на Комисията от 22 декември 1998 година относно изслушването в определени производства на основание член [81 ЕО] и член [82 ЕО] (ОВ L 354, стр. 18), действащ към момента на приемането на обжалваното решение, като текстът на член 2, параграф 1 е близък до този на член 1 от Регламент № 99/63.

167 В конкретния случай следва да се отбележи, че съгласно обжалваното решение, преди да се приеме Решение 91/300, е направено допитване до консултативния комитет по ограничителни практики и господстващо положение. Жалбоподателят не оспорва нито провеждането, нито редовността на това допитване.

168 Ето защо, доколкото обжалваното решение не съдържа съществени изменения спрямо Решение 91/300, Комисията, която не е длъжна, преди да приеме обжалваното решение, да изслуша отново жалбоподателя, още по-малко е длъжна да се допита отново до консултативния комитет (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 118).

169 Освен това, съгласно член 10, параграф 4 от Регламент № 17 в редакцията му, приложима към момента на настъпване на фактите по делото:

„Консултативният комитет се състои от служители, компетентни в областта на ограничителните практики и господстващото положение. Всяка държава членка назначава служител, който я представлява и който, в случай че не е в състояние да присъства, може да бъде заменен с друг служител.“ [неофициален превод]

170 Съгласно съдебната практика промяната в състава на дадена институция не засяга приемствеността в самата институция, чиито окончателни или подготвителни актове по принцип запазват всички свои последици (Решение на Съда от 13 ноември 1990 г. по дело Fedesa и др., C-331/88, Recueil, стр. I-4023, точка 36).

171 Освен това не съществува общ принцип в общественото право, който да налага приемственост в състава на административния орган, провеждащ производство, което може да доведе до налагането на глоба (Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, точки 322 и 323).

- 172 На пето място, що се отнася до довода на жалбоподателя, според който при приемането на обжалваното решение колегиумът на комисарите е трябвало да има възможност да разгледа всички релевантни към този момент факти, обстоятелства и правни въпроси, следва да се припомни, че Комисията не е допуснала грешка при прилагане на правото, като след отмяната на Решение 91/300 не е извършила отново изслушване на засегнатите предприятия преди приемането на обжалваното решение.
- 173 Освен това, както бе отбелязано в точки 162 и 167 по-горе, в конкретния случай не се налага встъпването отново на служителя по изслушването и допитването отново до консултативния комитет.
- 174 При тези условия, противно на това, което твърди жалбоподателят, представената пред колегиума на комисарите преписка не е трябвало да съдържа по-конкретно нов доклад на служителя по изслушването и нов доклад от допитването до консултативния комитет. Следователно доводът на жалбоподателя, свързан със съдържанието на преписката, е неправилен, така че посочената обосновка е неоснователна (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точки 130—133).
- 175 На шесто място, що се отнася до довода на жалбоподателя, според който обжалваното решение е било прието преди заседанието на колегиума на комисарите, следва да се припомни, че според установената съдебна практика принципът на колегиалност се основава на равенството на членовете на Комисията при участието им във вземането на решения и означава по-специално, че решенията се разискват съвместно и че всички членове на колегиума носят колективна политическа отговорност за всички приети решения (Решение на Съда от 29 септември 1998 г. по дело Комисия/Германия, C-191/95, Recueil, стр. I-5449, точка 39 и Решение на Съда от 13 декември 2001 г. по дело Комисия/Франция, C-1/00, Recueil, стр. I-9989, точка 79).

- 176 Спазването на принципа на колегиалност, и по специално необходимостта решенията да се разискват съвместно, без съмнение е в интерес на правните субекти, засегнати от породеното от тях правно действие, в смисъл че те трябва да бъдат сигурни, че тези решения действително са взети от колегиума и точно съответстват на неговата воля. Такъв е случаят по-специално с изрично определените като решения актове, които Комисията следва да постанови по отношение на предприятия или сдружения на предприятия, за да бъдат спазени правилата на конкуренцията, и които имат за предмет установяване на нарушение на тези правила, съдържат разпореждания по отношение на тези предприятия и налагат парични санкции (Решение по дело Комисия/BASF и др., точка 65 по-горе, точки 64 и 65).
- 177 В конкретния случай жалбоподателят изтъква факта, че според прессъобщение на агенция Reuters от 12 декември 2000 г. говорителят на Комисията обявява, че тя щяла да приеме отново същото решение на 13 декември 2000 г.
- 178 Ако се предположи обаче, че говорителят на Комисията е направил твърдяното от жалбоподателя изявление, фактът, че в прессъобщение на частно дружество се споменава изявление, което няма никакъв официален характер, сам по себе си не е достатъчен, за да се приеме, че Комисията нарушава принципа на колегиалност. Всъщност колегиумът на комисарите по никакъв начин не е обвързан от това изявление и следователно по време на своето заседание от 13 декември 2000 г. е могъл, след съвместно разискване, да реши и да не приеме обжалваното решение.
- 179 Ето защо Комисията не следва да бъде задължена да представи всичките си вътрешни документи, свързани с приемането на обжалваното решение, и по-конкретно протокола от заседанието на колегиума на комисарите и всички приложения към него документи, както и всички представени по този повод документи пред колегиума на комисарите.

- ¹⁸⁰ С оглед на всичко гореизложено третата част от второто правно основание трябва да бъде отхвърлена.

По четвъртата част, изведена от нарушението на правото на достъп до преписката

— Доводи на страните

- ¹⁸¹ Жалбоподателят твърди, че след като е получил обжалваното решение, е поискал достъп до преписката в началото на 2001 г., но Комисията е отказала. Такъв достъп му е бил отказан и през 1990 г.
- ¹⁸² Жалбоподателят подчертава, че Комисията трябвало да му даде достъп до преписката поради множество причини, независимо от обстоятелството, че обжалваното решение е било вече прието. На първо място, Комисията го лишила от нова възможност да иска достъп до преписката, като приема обжалваното решение, без да възобнови административното производство и без дори да го уведоми за намерението си. На второ място, Комисията, която е отказала да предостави достъп до преписката през 1990 г., е могла да поправи тази грешка към момента на приемането на обжалваното решение. На трето място, Известието на Комисията относно вътрешния ред за разглеждането на искания за достъп до преписката при производства по член [81 ЕО] и член [82 ЕО], член 65 [ЕОВС] и член 66 [ЕОВС] и Регламент (ЕИО) № 4064/89 на Съвета (ОВ С 23, 1997 г., стр. 3, наричано по-нататък „Известие за достъп до преписката“) създавало по-благоприятни правила за предприятията относно достъпа до преписката.

Следователно жалбоподателят приема, че като всеки друг адресат на решение, прието през 2000 г., той е трябвало да се възползва от тези нови правила.

183 Жалбоподателят признава, че доводите му, свързани с достъпа до преписката, са били отхвърлени в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Той поддържа обаче, че това не пречи на Общия съд да направи благоприятна за него преценка в настоящото дело.

184 Според жалбоподателя преписката със сигурност съдържа кореспонденцията и документите, произхождащи от негови клиенти в Обединеното кралство, по-специално производители на стъкло, от негови конкуренти в Обединеното кралство, както и от американски вносители. Писмените отговори и документите, произхождащи от производителите на стъкло и от клиентите в Обединеното кралство, могли да му помогнат в неговата защита във връзка с твърденията за господстващо положение и за злоупотреба при използването на това положение. По същия начин, сведенията, произхождащи от неговите конкуренти, могли да хвърлят светлина върху някои части на обжалваното решение. Освен това, документите, произхождащи от производителите в континентална западна Европа, могли да му помогнат по отношение на анализа на съответния пазар, и по специално относно въпроса за оценения ефект върху конкуренцията или търговията между държавите членки. От това следва, че Общият съд е допуснал грешка в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, като е приел, че неговото право на защита не е било нарушено.

185 Освен това жалбоподателят поддържа, че той има право отново да повдигне въпроса за достъпа до преписката. От една страна, когато в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, Общият съд разглежда въпроса за достъпа до преписката, той го направил въз основа на съставен от Комисията опис. Този опис обаче не посочвал изцяло съдържащите се в преписката документи. От друга страна, вследствие на отмяната на Решение 91/300 жалбоподателят нямал причина да отделя време и пари, за да подаде насрещна жалба относно достъпа до преписката, още повече че тогава е считал, че Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, ще бъде по-всяка вероятност потвърдено при обжалването. Жалбоподателят смята, че „ако Комисията беше спечелила, тогава [той] щеше да подаде

жалба по [този въпрос], след като бъде изслушан отново по същество от [Общия съд]“.

186 В репликата жалбоподателят допълва, че въпросът за достъпа до преписката не се ползва със силата на пресъдено нещо. Според него този въпрос не е действително или по необходимост разгледан в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Той изтъква, че макар да е имал възможност да подаде насрещна жалба по този въпрос, не би могъл да бъде упрекнат, че не го е направил, тъй като тази насрещна жалба не е била необходима предвид Решение по дело Комисия/BASF, точка 64 по-горе. Освен това, като се позовава на заключението на генералния адвокат Jacob към Решение на Съда от 9 март 1994 г. по дело TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, Recueil, стр. I-833), жалбоподателят поддържа, че не било явно несъмнено или очевидно, че насрещна жалба е била необходима или че същата е щяла да бъде полезна по някакъв начин. В това отношение той уточнява, че ако е трябвало да се възприеме становището на Комисията по въпроса за силата на пресъдено нещо, това щяло да насърчи подаването на множество насрещни жалби и щяло да увеличи ненужно натовареността на Съда.

187 Освен това съображенията на Общия съд относно достъпа до преписката били неправилни в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Според жалбоподателя е достатъчно да се докаже, че неоповестените документи са могли да имат значение, което не е трябвало да бъде пренебрегнато, както посочва Общият съд в Решение по дело ICI I, точка 17 по-горе. Освен това, ако трябваше Общият съд да се произнесе днес по въпроса за достъпа до преписката, който му е бил поставен в делото, по което е постановено Решение ICI II, точка 16 по-горе, изобщо не било очевидно, че ще достигне до същия извод, както в това решение, поради развитието на правото. В това отношение жалбоподателят се позовава по-конкретно на Известието за достъпа до преписката.

188 Жалбоподателят твърди също, че вследствие на разпоредената от Общия съд мярка за събиране на доказателства, с която му се дава достъп до преписката, той е установил значителни слабости при управлението на документи от Комисията, довели до множество последици.

- 189 На първо място, жалбоподателят поддържа, че е невъзможно Комисията да е могла да приеме решението си след цялостно и справедливо разглеждане на всички доказателства на нейно разположение.
- 190 На второ място, жалбоподателят отбелязва, че Комисията е загубила поне пет папки. Впрочем според него, папка и половина трябвало да съдържа разменната между него и Комисията кореспонденция на основание на член 11 от Регламент № 17 и три папки и половина трябвало да съдържат кореспонденцията между неговите клиенти и конкуренти в Обединеното кралство и Комисията. Загубата на тези преписки имало за последица сериозно накърняване на защитата му пред Общия съд. Жалбоподателят изтъква, че ако е имал достъп до независима информация от своите клиенти в Обединеното кралство, той е щял да разполага с допълнителни доказателства в подкрепа на тезата си, така че много вероятно Комисията да щяла да достигне до друг извод, по-специално що се отнася до въпроса за наличието на господстващо положение, за злоупотребата при използване на господстващо положение, за въздействието върху търговията между държавите членки и за глобата.
- 191 На трето място, жалбоподателят посочва, че някои налични документи, с които се е запознал, му позволили да подкрепи тезата си и да постави под въпрос многостранно изводи, до които Комисията е достигнала в обжалваното решение.
- 192 Комисията възразява, че „правото на достъп до преписката е въпрос, който се ползва със силата на пресъдено нещо спрямо [жалбоподателя]“. Според нея всяко искане за достъп до преписката след приемането на дадено решение е безпредметно.
- 193 Що се отнася до становището на жалбоподателя, изразено след разпоредената от Общия съд мярка за събиране на доказателства, Комисията отбелязва, че тази мярка потвърждава, че твърденията на жалбоподателя, изразени в хода на административното производство и в неговите процесуални актове относно нарушението на правото му на защита, са били лишени от всякакво основание. След като се запознава с преписка, наброяваща приблизително 25 000 документа,

жалбоподателят намерил едва 60 документа в подкрепа на своя довод. Според Комисията обаче нито един от тях не е имал никаква полза за жалбоподателя.

194 Що се отнася до загубата на папки, установена след разпоредената от Общия съд мярка за събиране на доказателства, Комисията счита, че загубата няма никакво значение за законосъобразността на обжалваното решение и не трябва да се надценява значението на факта, че 5 папки от 71 са загубени. Според нея жалбоподателят не посочва никаква причина, която би могла да наведе на мисълта, че тези папки трябвало да съдържат доказателства в негова полза, които не са му показани, но които са могли да му помогнат да обори твърденията в изложението на възраженията. Комисията допълва, че макар загубените папки да са съдържали кореспонденция на жалбоподателя с клиентите и с конкурентите, както той твърди, това не било полезно за него, тъй като в този случай ставало въпрос само за документи, които или изобщо не са представлявали никакъв интерес, в резултат на което не са били използвани, или в най-добрия случай са приличали на тези, които жалбоподателят е видял и от които не е могъл да изведе никакъв довод.

195 Що се отнася до изтъкнатите от жалбоподателя несъответствия в номерирането и лошото управление на документи, Комисията твърди, че критерият, по който се определя дали правото на защита е спазено, е да се установи дали дадена страна е видяла документа и в обратния случай, дали документът ѝ е дал възможност да повдигне довод, който тя не е могла изложи в миналото. Това зависи изключително от запознаването с документа, а не от преписката, в която Комисията го е поставила, нито от начина, по който тя е номерирала преписките.

— Съображения на Общия съд

196 В самото начало, важно е да се напомни, че Съдът е признал значението на принципа на зачитане силата на окончателно пресъдено нещо, както в общностния

правен ред, така и в националните правни системи. Всъщност за да се гарантира стабилността на правото и на правоотношенията, както и доброто правораздаване, е необходимо съдебните решения, които са станали окончателни след изчерпване на наличните способи за защита или след изтичане на предвидените за тази защита срокове, да не могат повече да бъдат оспорвани (Решение на Съда от 30 септември 2003 г. по дело Köbler, C-224/01, Recueil, стр. I-10239, точка 38 и Решение на Съда от 16 март 2006 г. по дело Kapferer, C-234/04, Recueil, стр. I-2585, точка 20).

¹⁹⁷ Според установената практика силата на пресъдено нещо, с която се ползва решението, може да бъде пречка за допустимостта на дадена жалба, ако производството, в което е постановено въпросното решение, е било между същите страни, относно същия предмет и на същото основание (вж. в този смисъл Решение на Съда от 19 септември 1985 г. по дело Hoogovens Groep/Комисия, 172/83 и 226/83, Recueil, стр. 2831, точка 9 и Решение от 22 септември 1988 г. по дело Франция/Парламент, 358/85 и 51/86, Recueil, стр. 4821, точка 12; Решение на Общия съд от 8 март 1990 г. по дело Maindiaux и др./CES, T-28/89, Recueil, стр. II-59, точка 23) с уточнението, че тези условия задължително са кумулативни (Решение на Общия съд от 5 юни 1996 г. по дело NMB France и др./Комисия, T-162/94, Recueil, стр. II-427, точка 37).

¹⁹⁸ Силата на пресъдено нещо се отнася само до фактическите и правните въпроси, които действително или по необходимост са разрешени със съответното съдебно решение (Решение на Съда от 19 февруари 1991 г. по дело Италия/Комисия, C-281/89, Recueil, стр. I-347, точка 14 и Определение на Съда от 28 ноември 1996 г. по дело Lenz/Комисия, C 277/95 P, Recueil, стр. I-6109, точка 50).

¹⁹⁹ В Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, Общият съд разглежда правното основание, изведено от нарушение на правото на защита в резултат на отказа на Комисията да предостави на жалбоподателя достъп до переписката.

²⁰⁰ За да установи дали правното основание е обосновано, в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, Общият съд разглежда накратко твърденията за нарушения по същество, които Комисията поддържа в изложението на възраженията и в Решение 91/300.

201 Първата част от правното основание по делото, по което е постановено Решение ICI II, точка 16 по-горе, е изведена от неоповестяването по отношение на жалбоподателя на евентуално оневиняващите документи. На първо място, що се отнася до довода, според който отказът на Комисията да предостави достъп до документите на производителите, е можел да накърни защита на жалбоподателя, Общият съд е приел, че направените в Решение 91/300 констатации относно господстващото положение, злоупотребата с господстващо положение и въздействието върху търговията между държавите членки не могат да бъдат поставени под въпрос от документите, които не са съобщени. На второ място, що се отнася до отказа на достъп до преписките, произхождащи от самия жалбоподател, Общият съд счита, че той може да се позовава на документи от неговата собствена сфера. От това Общият съд достига до извода, че при обстоятелствата в конкретния случай Комисията правилно е отказала да предостави на жалбоподателя достъп до тези преписки и да му представи списък на съдържащите се в тях документи.

202 Втората част от правното основание по делото, по което е постановено Решение ICI II, точка 16 по-горе, е изведена от неоповестяването по отношение на жалбоподателя на някои уличаващи документи. Общият съд постановява по отношение на направените от Комисията констатации, свързани със специалната отстъпка, предлагана от дадено предприятие в Обединеното кралство, че начинът, по който те са направени от Комисията, е трудно съвместим с правото на защита, но установеният порок не е засегнал в конкретния случай упражняването на правото на защита от жалбоподателя. Освен това останалите доводи, изложени от жалбоподателя, спадат към проверката по съществуването по делото и не са свързани с правното основание, изведено от нарушение на правото на защита.

203 Ето защо Общият съд отхвърля изцяло правното основание, изведено от нарушението на правото на защита.

- 204 След това Общият съд разглежда правното основание, изведено от ненадлежащата заверка на Решение 91/300 и разпорежда посоченото решение да бъде отменено.
- 205 След отхвърлянето на жалбата с Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, става окончателно съдебно решение.
- 206 Съгласно цитираната в точка 197 по-горе съдебна практика, за да се определи дали въпросът за достъпа до преписката се ползва със сила на пресъдено нещо, следва да се провери дали жалбата, във връзка с която е постановено Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, и подадената по настоящото дело жалба противопоставят същите страни, имат същия предмет и същото основание.
- 207 Що се отнася до условието, свързано с идентичността на страните в рамките на двете производства по обжалване, трябва да се посочи, че то е изпълнено в конкретния случай. Всъщност както жалбата, по която е постановено Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, така и жалбата по настоящото дело, противопоставят жалбоподателя и Комисията. Що се отнася до условията, свързани с идентичността на предмета и на основанията, като начало следва да се посочи, че формално Комисията е приела две решения, а именно Решение 91/300 и обжалваното решение. От гореизложените обяснения (вж. по-специално точки 24, 111, 112 и 156 по-горе) обаче е видно, че от една страна, съдържанието на обжалваното решение е идентично с това на Решение 91/300, с изключение на една нова част, озаглавена „Производства пред Първоинстанционния съд и пред Съда“ [неофициален превод], и от друга страна, обжалваното решение се основава на същите мотиви като в Решение 91/300. Всъщност Комисията правилно е приела обжалваното решение със същия текст като Решение 91/300, без да е задължена да извърши нови процесуални действия след отмяната на Решение 91/300, доколкото порокът във формата се отнася изключително до условията за окончателното приемане на посоченото решение и доколкото отмяната не засяга законосъобразността на подготвителните мерки по това решение.

- 208 Тъй като Комисията не извършва действия по разследване между произнасянето на Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, и приемането на обжалваното решение, тъй като съдържанието на обжалваното решение е идентично с това на Решение 91/300, с изключение на частта, отнасяща се до производството пред Общия съд и Съда, и тъй като жалбоподателят иска отново достъп до преписката, следва да се посочи, че правният спор се отнася до същия предмет и се базира на същото основание.
- 209 Тъй като условията за идентичност на страните, предметът и основанията са кумулативно изпълнени в конкретния случай, съгласно цитираната в точка 197 по-горе съдебна практика следва да се приеме, че правният въпрос, свързан с достъпа до преписката по дело COMP/33.133 — Г: Натриев карбонат — ICI действително е бил разрешен от съда и поради това той се ползва със сила на пресъдено нещо.
- 210 Силата на пресъдено нещо пречи този правен въпрос да бъде поставен отново и разгледан от Общия съд.
- 211 От това следва, че четвъртата част от второто правно основание трябва да бъде отхвърлена като недопустима.
- 212 В допълнение обаче следва да се отбележи, че дори да се предположи, че правният въпрос, свързан с правото на достъп, не се ползва със силата на пресъдено нещо, представеното от жалбоподателя становище на 13 октомври 2005 г., след запознаване с преписката в рамките на процесуално-организационните действия, не може да постави под въпрос изводите на Общия съд, съдържащи се в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе.
- 213 Що се отнася до довода на жалбоподателя, според който някои документи можели да му позволят да подкрепи тезата си и да постави под въпрос някои

изводи, до които Комисията е достигнала в обжалваното решение, следва да се посочи, че жалбоподателят не е доказал, както изисква съдебната практика по отношение на оневиняващите доказателства, че неоповестяването на тези документи и информация може да окаже влияние, в негов ущърб, на протичането на административното производство и на съдържанието на решението на Комисията (вж. в този смисъл Решение от 18 юни 2008 г. по дело Hoechst/Комисия, точка 71 по-горе, точка 146 и цитираната съдебна практика).

214 Всъщност жалбоподателят не доказва, че ако е можел да се позове на съдържащите се в преписката документи в хода на административното производство, е щял да може да посочи обстоятелства, които не съответстват на изводите, направени от Комисията на този етап, и следователно да повлияе — независимо по какъв начин — върху преценката, на последната в евентуалното решение, най-малкото по отношение на тежестта и продължителността на деянието, което му е вменено, а оттука и по отношение на размера на глобата.

215 Що се отнася до наличието на господстващо положение, жалбоподателят твърди, че ако е имал достъп в хода на административното производство до някои документи, за които е узнал след запознаването с преписката в рамките на процесуално-организационните действия, това щяло да му позволи да опровергае твърдението на Комисията, съгласно което той заемал господстващо положение на съответния пазар. Жалбоподателят счита, че е щял да може да се позове на документи, съставени от Solvay, от немските производители и от клиентите му в Обединеното кралство, за да докаже значението на продуктите заместители като сода каустик, натрошено стъкло или доломит и да илюстрира упражнявания с вноса от Съединените щати конкурентен натиск.

216 В това отношение е уместно най-напред да се посочи, че Комисията основно се позовава на традиционно притежавания от жалбоподателя пазарен дял от 90 %, за да установи, че същият е заемал господстващо положение на съответния пазар. Липсват данни, по силата на които да се презумира, че жалбоподателят

е могъл да открие в липсващите „папки“ документи, оборващи констатацията, че той има господстващо положение на пазара на натриев карбонат (вж. в този смисъл Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, точка 61). Освен това според съдебната практика прекомерно големите пазарни дялове освен при извънредни обстоятелства сами по себе си представляват доказателство за наличието на господстващо положение (Решение на Съда от 13 февруари 1979 г. по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, 85/76, Recueil, стр. 461, точка 41 и Решение на Общия съд от 23 октомври 2003 г. по дело Van den Bergh Foods/Комисия, T-65/98, Recueil, стр. II-4653, точка 154). Жалбоподателят обаче не посочва нито един факт, който може да представлява такова извънредно обстоятелство. Накрая, дори да се предположи, че такива факти са били налице и са били посочени в документите, съдържащи се в липсващите „папки“, жалбоподателят не можел да ги пренебрегне предвид обстоятелствата в конкретния случай, така че в това отношение правото му на защита не е било нарушено.

- 217 На следващо място, във връзка с довода относно продуктите заместители следва да се изтъкне, че Комисията никога не е оспорвала, че содата каустик и натрошеното стъкло са до известна степен заместими с натриевия карбонат, както това е видно от съображения 129—134 от обжалваното решение. Тя обаче приема, че тази ограничена заместимост не изключва господстващото положение на жалбоподателя на съответния пазар. Освен това, тъй като към момента на настъпване на фактите жалбоподателят е единственият производител на натриев карбонат в Обединеното кралство, той е бил в най-добра позиция, за да познава положението на съответния пазар и за да предостави за преценката на Комисията необходимите данни по въпроса за заместимостта на натриевия карбонат със сода каустик или натрошено стъкло. Ето защо, противно на това, което изтъква жалбоподателят, същият въобще не е имал нужда от документите на континенталните производители, които са се отнасяли до други пазари, нито от документите, произхождащи от клиентите му в Обединеното кралство, за да се опита да докаже, че не е имал господстващо положение на съответния пазар поради частичната заместимост на натриевия карбонат със сода каустик и с натрошено стъкло. По отношение на заместимостта на натриевия карбонат с доломит следва да се посочи, че жалбоподателят се позовава на документ, съставен от конкурент във връзка с осъществено посещение в собствения му завод. Следователно жалбоподателят не е можел да пренебрегне наличието на такъв документ или най-малкото информацията, която той е можело да съдържа. При всички случаи жалбоподателят не доказва, че данните, отнасящи се до заместимостта с доломит, са могли да окажат влияние върху преценката на Комисията относно господстващото му положение на съответния пазар.

218 Накрая, що се отнася до довода, според който документите, съставени от клиентите на жалбоподателя в Обединеното кралство или от континенталните производители, илюстрирали упражнявания от американските производители конкурентен натиск върху съответния пазар, следва да се изтъкне, че упражняваното от американските конкуренти въздействие е подробно анализирано от Комисията в обжалваното решение, което взема предвид този внос и което обяснява, че американската конкуренция е ограничена с антидъмпинговите мерки (съображения 51—54 и 128). При всички случаи предвид обстоятелството, че към момента на настъпване на фактите жалбоподателят е единственият производител на сода в Обединеното кралство, той задължително е разполагал с информация относно разглеждания пазар и относно въздействието на вноса от Съединените щати върху пазара, за да се защити в административното производство.

219 Ето защо следва да се приеме, че в становището си от 13 октомври 2005 г., жалбоподателят не излага никакъв довод, който да му позволи да установи, че неоповестяването в хода на административното производство на документи, с които се е запознал, и на документи, за които твърди, че се съдържат в липсващите „папки“, може да окаже влияние, в негов ущърб, на протичането на посоченото производство и на съдържанието на обжалваното решение във връзка с наличието на господстващото му положение на съответния пазар.

220 Що се отнася до злоупотребата при използване на господстващото положение, жалбоподателят твърди, че ако е имал достъп в административното производство до някои документи, за които е узнал след запознаване с преписката в рамките на процесуално-организационните действия, както и до независима информация, изхождаща от клиенти и конкуренти в Обединеното кралство, за която се твърди, че се съдържа в липсващите „папки“, това щяло да му даде възможност да докаже, че неговите отстъпки по своята същност не са били предназначени да изключат конкурентите и преди всичко са били законосъобразно средство за конкуренция. Според него различните документи илюстрирали обстоятелството, че предоставянето на отстъпки представлявало обикновена

практика при континенталните производители, което било важно условие, за да се докаже, че отстъпките му са напълно съвместими с приетата практика в промишлеността. Освен това той твърди, че документите, съставени по-специално от Akzo, които препращат към политиката за двоен източник на снабдяване или за втори доставчик, щели да му бъдат полезни, за да анализира въпроса дали неговите отстъпки са имали за резултат изключването на конкуренти, както твърди Комисията.

221 В това отношение в самото начало следва да се посочи, че доводът на жалбоподателя, според който отстъпките върху допълнителното количество представлявали обикновена практика, по своята същност не доказва, че такива отстъпки, когато са предоставени от предприятие в господстващо положение, са в съответствие с член 82 ЕО. Ето защо запознаването с документите, които разкриват наличието на такава практика, не би имало никаква полза за жалбоподателя.

222 На следващо място е необходимо да се подчертае, че обвързващият характер на прилаганата от жалбоподателя система на отстъпки следва от преките писмени доказателства. В частта от обжалваното решение, отнасяща се до „фактите“, в съображения 61—82, Комисията цитира множество документи, свързани с отстъпките при големи количества, от които е видно, че не отразяват подобряването на ефективността и икономиите от мащаба, и за разлика от количествена отстъпка, свързана единствено с обема покупки, тези отстъпки целят да изключат конкурентите от пазара. В случай като настоящия обаче, в който Комисията се основава в обжалваното решение само на преки писмени доказателства, за да установи различните нарушения, жалбоподателят трябва да посочи в каква степен останалите доказателства са могли да поставят под въпрос обвързващия характер на прилаганата система на отстъпки или поне какъв различен извод може да се изведе от преките писмени доказателства, които не са оспорени.

223 Накрая, що се отнася до довода относно политиката за втори доставчик, следва да се отбележи, че Комисията е знаела за това обстоятелство и тя никога не го е оспорила, както е видно от съображение 23 от обжалваното решение.

Следователно, дори жалбоподателят да бе узнал за документите, разкриващи тази политика, при все това изводите на Комисията относно злоупотребата при използване на господстващото положение нямаше да бъдат по-различни.

224 Ето защо следва да се приеме, че в становището си от 13 октомври 2005 г., жалбоподателят не излага никакъв довод, който да му позволи да установи, че неоповестяването в хода на административното производство на документи, с които се е запознал, и на документи, за които твърди, че се съдържат в липсващите „папки“, може да окаже влияние, в негов ущърб, на протичането на посоченото производство и на съдържанието на обжалваното решение по отношение на злоупотребата при използване на господстващото му положение.

225 Що се отнася до въздействието върху търговията между държавите членки, жалбоподателят твърди, че ако е имал достъп в административното производство до някои документи, за които е узнал след запознаване с преписката в рамките на процесуално организационните действия, както и до информация, изхождаща от клиенти в Обединеното кралство, за която се твърди, че се съдържа в липсващите „папки“, това щяло да му даде възможност да опровергае анализа на Комисията относно засягането на търговията между държавите членки. Той твърди, че различни документи подкрепяли тезата му, според която разделянето на националните пазари не се дължало на неговото поведение, за което се твърди, че е насочено към изключване на конкурентите, а на такива данни като значението на транспортните разходи, промяната в обменния курс и едностранните решения на производителите да не снабдяват определени пазари, за да избегнат риска от продажби като репресивна мярка.

226 В това отношение следва да се посочи, че анализът на Комисията във връзка със засягането на търговията между държавите членки се основава по-конкретно върху документи, съставени от самия жалбоподател, и по-специално върху негов стратегически документ от 28 юни 1985 г., цитиран в съображение 66 от обжалваното решение, от който е видно, че жалбоподателят цели да възпрепятства или да премахне всякакъв внос на тежка сода в Обединеното кралство, с изключение на внос от General Chemical (съображения 66—70 от обжалваното

решение). В случай като настоящия обаче Комисията се позовава в обжалваното решение единствено на преки писмени доказателства, за да установи нарушението, като жалбоподателят трябва да посочи в каква степен останалите доказателства са могли да поставят под въпрос засягането на търговията между държавите членки или поне какъв различен извод може да се направи от преките писмени доказателства, които не са оспорени.

227 Освен това, що се отнася до разделянето на националните пазари, следва да се посочи, че жалбоподателят е могъл да развие в хода на административното производство доводи въз основа на значението на транспортните разходи, промяната в обменния курс и продажбите като репресивна мярка с оглед на неговия собствен опит на пазара, без да е необходимо да се позовава на съставените от другите производители документи.

228 Ето защо следва да се приеме, че в становището си от 13 октомври 2005 г. жалбоподателят не излага никакъв довод, който да даде възможност да се установи, че неоповестяването в хода на административното производство на документи, с които се е запознал, и на документи, за които твърди, че се съдържат в липсващите „папки“, може да окаже влияние, в негов ущърб, на протичането на посоченото производство и на съдържанието на обжалваното решение във връзка с въздействието на неговото поведение върху търговията между държавите членки.

229 Що се отнася до размера на глобата, жалбоподателят твърди, че макар данните, изложени в неговото становище, да не са могли да окажат влияние върху преценката на Комисията по отношение на нарушението на член 82 ЕО, всички тези данни са могли да окажат влияние върху преценката на Комисията относно глобата. Той твърди, че ако е имал достъп в административното производство до някои документи, за които е узнал след запознаването с преписката в рамките на процесуално-организационните действия, както и до информацията от клиентите в Обединеното кралство, съдържаща се в липсващите „папки“, това щяло да му даде възможност да посочи доказателства „от естество да покажат на практика, че нито един конкурент не е лишен в значителна степен от

възможността да продава и че няма отрицателни последици върху търговията между държавите членки“.

230 В това отношение е достатъчно да се изтъкне, че жалбоподателят се позовава на доводи, които е изложил относно преценката на Комисията в обжалваното решение, що се отнася до злоупотребата при използването на господстващото му положение и до засягането на търговията между държавите членки, за които бе посочено в точки 218—226 по-горе, че достъпът до преписката не е дал възможност на жалбоподателя да посочи доказателства, които да поставят под въпрос посочената преценка.

231 Ето защо следва да се приеме, че в становището от 13 октомври 2005 г. жалбоподателят не излага нито един довод, който да даде възможност да се установи, че неоповестяването в хода на административното производство на документи, с които се е запознал, и на документи, за които твърди, че се съдържат в липсващите „папки“, може да окаже влияние, в негов ущърб, на протичането на посоченото производство и на съдържанието на обжалваното решение във връзка с размера на глобата.

По петата част, изведена от нарушение на член 253 ЕО

— Доводи на страните

232 Жалбоподателят твърди, че Комисията не е задължена да приема ново решение след отмяната на Решение 91/300. Последвалото производство е твърде

необичайно, доколкото Комисията не му е изпратила ново изложение на възраженията, нито е провела ново изслушване и ново допитване до консултативния комитет. При тези обстоятелства липсата на обяснение от страна на Комисията относно начина на действие представлявал нарушение на член 253 ЕО.

²³³ Комисията нарушила и своя Процедурен правилник (ОВ L 308, 2000 г., стр. 26; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 2, стр. 216), както и принципа на добра администрация, като не е мотивирала обжалваното решение и „като не е приела отново останалите решения, които са били отменени поради причини [подобни на тези по] делото от 1990 г.“ В това отношение Кодексът за добро поведение на персонала на Европейската комисия при неговото отношение с обществеността, който е приложен към Процедурния правилник на Комисията, предвиждал, че всяка разлика в третирането при подобни случаи трябва изрично да бъде обоснована с особеното естество на всеки случай и че всяко изключение от този принцип трябва да бъде надлежно обосновано. Освен това липсата на мотиви в решението по важните въпроси, а именно относно правната преценка и глобата, доказвала, че Комисията е нарушила член 253 ЕО.

²³⁴ Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

²³⁵ Следва да се посочи, че изтъкнатото от жалбоподателя твърдение за нарушение не е подкрепено с факти. Всъщност в съображения 162—172 от обжалваното решение Комисията е мотивирала избора си да приеме ново решение след отмяната на Решение 91/300.

- 236 Обстоятелството, че Комисията не е изпратила на жалбоподателя ново изложение на възраженията, не го е изслушала отново и не се е допитала отново до консултативния комитет, не може да представлява липса на мотиви в обжалваното решение. Всъщност тези доводи, посочени от жалбоподателя, са насочени по същество единствено да установят основателността на свързаната с тези различни въпроси преценка на Комисията и следователно трябва да бъдат отхвърлени (вж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Общия съд, точка 25 по-горе, точка 389).
- 237 Освен това, обратно на твърдението на жалбоподателя, Комисията като решава след отмяната на Решение 91/300 да констатира в ново решение откритите от нея нарушения, не се отделя от установената си практика на вземане на решения. Тя просто потвърждава първоначалния си избор да санкционира тези нарушения, което не противоречи на член 233 ЕО, задължаващ я да предприеме единствено мерки, които се отнасят до изпълнението на Решение по дело Комисия/ICI, точка 19 по-горе, а именно да се обезщети единствената незаконосъобразност, установена в това решение (виж. в този смисъл Решение по дело PVC II на Съда, точка 39 по-горе, точка 451). Освен това жалбоподателят не препраща към никакво друго дело, което да е подобно на настоящото и да е третирано по различен начин от Комисията.
- 238 Следователно трябва да се отхвърли петата част от второто правно основание и оттук да се отхвърли изцяло второто правно основание.

По трето правно основание, изведено от лоша преценка на съответния пазар

Доводи на страните

- 239 Като се позовава на Решение на Общия съд от 22 март 2000 г. по дело Coca-Cola/Комисия (T-125/97 и T-127/97, *Rescueil*, стр. II-1733), жалбоподателят посочва,

че в рамките на жалбата за отмяна на Решение 91/300 той не оспорва извода на Комисията, според който разглежданият „географски пазар“ е този на Обединеното кралство, нито че разглежданият „продуктов пазар“ е този на тежкия и лекия натриев карбонат. Според жалбоподателя обаче Комисията не може да се задоволи да възпроизведе в обжалваното решение изводите, свързани с разглежданите продукти и географски пазари въз основа на анализ, извършен десет години по-рано. Комисията е трябвало да изследва дали тези изводи са все още валидни с оглед развитието на правото и на практиката по време на изтеклия между двете решения период. При това положение обжалваното решение било опорочено от фактическа грешка и от липса на мотиви. Освен това нищо в обжалваното решение не посочвало, че Комисията е извършила през 2000 г. едно от разследванията, посочени в нейното Известие относно определянето на съответния пазар по смисъла на общностното право на конкуренция. (ОВ С 372, 1997 г., стр. 5, Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 60).

240 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

Съображения на Общия съд

241 На първо място, жалбоподателят не оспорва, че при приемането на Решение 91/300 Комисията е анализирила структурата на пазара и конкуренцията. Също така той не поддържа, че в рамките на посоченото решение Комисията е допуснала грешка при определянето на географския и на продуктовия пазар.

242 Жалбоподателят посочва само, че Комисията е трябвало да изследва дали нейните изводи все още са валидни с оглед развитието на правото и практиката за изтеклия между приемането на Решение 91/300 и на обжалваното решение период. Той се позовава на Решение по дело Соса-Cola/Комисия, точка 239 по-горе, в което Общият съд по-конкретно приел, че констатацията на Комисията за наличието на господстващо положение произтича от анализа на структурата на съответния пазар и на конкуренцията в него към момента, в който Комисията приема всяко решение (точка 81).

²⁴³ Следва да се припомни обаче, че според съдебната практика институцията, издала отменения акт, е задължена само в границите на необходимото да гарантира изпълнението на отменителното решение, като производството, с което се цели замяна на такъв акт, може да бъде възобновено точно от етапа, в който е настъпила незаконосъобразността (вж. Решение на Съда от 29 ноември 2007 г. по дело Италия/Комисия, С-417/06 Р, точка 52 и цитираната съдебна практика). В конкретния случай обаче Решение 91/300 е отменено от Общия съд поради това че заверката на посоченото решение е била извършена след нотифицирането му, което представлява съществено процесуално нарушение по смисъла на член 230 ЕО.

²⁴⁴ Следователно Комисията е можела да възобнови своя анализ от етапа на заверката, без да е задължена да изследва дали свързаните със съответния пазар изводи, до които е достигнала при приемането на Решение 91/300, са все още валидни с оглед на съществуващите към момента на приемането на обжалваното решение фактически и правни обстоятелства.

²⁴⁵ Доводът на жалбоподателя, изведен от точка 81 от Решение по дело Coca-Cola/Комисия, точка 239 по-горе, не може да постави под въпрос този извод. Всъщност съображението, според което констатацията за наличието на господстващо положение произтича от анализ на структурата на пазара и на конкуренцията в него към момента, в който Комисията приема всяко решение, не означава, че Комисията трябва да извършва във всички случаи нов анализ на съответния пазар към момента на приемането на обжалваното решение. В конкретния случай следва да се посочи, че Комисията не е била длъжна да извърши такъв анализ, щом като това не е необходимо, за да се осигури изпълнението на Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Следователно изложените в точка 239 по-горе доводи на жалбоподателя, изведени от фактическа грешка или липса на мотиви, почиват върху неправилна предпоставка и също трябва да бъдат отхвърлени.

246 Следователно трябва да се отхвърли третото правно основание.

По четвъртото правно основание, изведено от липсата на господстващо положение

Доводи на страните

247 Според жалбоподателя, прието е, че предприятие, което притежава повече от 90 % от пазара на продукта, обикновено се счита за господстващо по смисъла на член 82 ЕО. Големият пазарен дял обаче не бил достатъчен, за да се установи господстващото положение. В обжалваното решение обаче Комисията не е преценила правилно някои фактори, които са му попречили да има независимо в значителна степен поведение по отношение на неговите конкуренти, неговите клиенти и накрая, на потребителите по смисъла на Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе. Така в продължение на много години неговите клиенти били в състояние да определят количеството на натриевия карбонат, закупуван от него и от вносителите, както и количеството на продуктите заместители. Всъщност клиентите му установили отношения с доставчици в Източна Европа и в Съединените американски щати, за да разполагат с алтернативни източници и за да следят той да остане конкурентноспособен по отношение на цени и количество, независимо от значителния му пазарен дял. В това отношение неговите клиенти, и по-специално производителите на стъкло, разполагали със значителна покупателна способност, в резултат на което той не се намирал в господстващо положение. Жалбоподателят подчертава, че Комисията прилага принципа за изравнителната покупателна способност в своето Решение 1999/641/ЕО от 25 ноември 1998 година, с което обявява дадена концентрация за съвместима с общия пазар и с функционирането на Споразумението за ЕИП (Дело IV/M.1225 — Enso/Stora) (ОВ L 254, 1999 г., стр. 9). В конкретния случай Комисията не била признала, че изравнителната способност

на купувачите представлявала ограничение на неговата мощ на пазара. Освен това Комисията не била взела предвид наличието на продукти заместители и обстоятелството, че те са в основата на намаляването на обемите на продажбите му от 1979 г. насам.

248 Освен това Комисията не взела предвид факта, че поне един производител на стъкло в континентална западна Европа е заместил натриевия карбонат със сода каустик. Жалбоподателят твърди също, че Комисията не е оценила значението на натрошеното стъкло като фактор, ограничаващ неговата мощ на пазара, нито пък значението на останалите заместители като доломита, който тя дори не споменава в обжалваното решение.

249 Жалбоподателят признава, че клиентите му са възприемали General Chemical и Brenntag като вторични доставчици. Той оспорва обаче, че това възприемане може да представлява фактор, показателен за мощта му на пазара. Според него било достатъчно голям клиент да превърне вторичен доставчик в основен доставчик или няколко клиенти да увеличат покупките си от вторичен доставчик, за да изчезне цялата му печалба.

250 Освен това твърдението на Комисията, според което жалбоподателят е запазил по-високо ниво на цените от това, което съществува в други държави членки, било погрешно и не било подкрепено с нито едно доказателство. Фактът, че неговите цени се оказват малко по-високи, отразявал именно въздействието върху неговите разходи на значителния спад на търсенето на натриев карбонат, който не се осъществил в същата степен на останалите пазари. Той отразявал и влиянието на фактори като обменния курс и разходите за гориво.

251 Жалбоподателят признава, че за да запази жизнеността на двата си цеха за производство на натриев карбонат, стратегията му била да поддържа достатъчен обем продажби, което означавало да постигне увеличение на продажбите и да отговори на офертите на алтернативните доставчици. За сметка на това, той

оспорва да се е стремил да намали до минимум присъствието или ефективността на General Chemical или на Brenntag като конкуренти.

- 252 Накрая, приетите от Комисията през разглеждания период антидъмпингови регламенти и решения установявали наличието на дъмпинг и на значителна вреда, напр. Регламент (ЕИО) № 2253/84 от 31 юли 1984 година за налагане на временно антидъмпингово мито върху определен внос на определен вид натриев карбонат с произход от Съединените американски щати и поемане на ангажменти по отношение на останалия внос на същия продукт (ОВ L 206, стр. 15). Такова положение било несъвместимо с наличието на господстващо положение. Според жалбоподателя, като налага антидъмпингови мерки, Комисията без съмнение застъпва становището, че те не могат да намалят значително конкуренцията или да създадат монопол и са в интерес на Общността.

- 253 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

Съображения на Общия съд

- 254 Според установената съдебна практика посоченото в член 82 ЕО господстващо положение се отнася до състояние на икономическа мощ на предприятието, което му позволява да препятства поддържането на ефективна конкуренция на съответния пазар, като му предоставя възможността да действа в значителна степен независимо спрямо своите конкуренти, своите клиенти и накрая — спрямо потребителите (Решение на Съда от 14 февруари 1978 г. по дело United

Brands и United Brands Centinental/Комисия, 27/76, Recueil, стр. 207, точка 65 и Решение на Общия съд от 17 септември 2007 г. по дело Microsoft/Комисия, T-201/04, Сборник, стр. II-3601, точка 229). Едно такова положение, за разлика от монополното или квазимонополното положение, не изключва съществуването на известна конкуренция, но дава възможност на фирмата, която се ползва от него, ако не да определя, то поне значително да влияе върху условията, при които се развива тази конкуренция, и във всеки случай да действа, до голяма степен, без да е длъжна да се съобразява с тези условия и без това поведение да я уврежда (Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе, точка 39).

255 Наличието на господстващо положение се дължи по принцип на редица фактори, които, взети поотделно, не са непременно определящи (Решение по дело United Brands и United Brands Centinental/Комисия, точка 254 по-горе, точка 66). Преценката дали е налице господстващо положение на съответния пазар трябва да се извърши, като се изследва най-напред неговата структура и след това състоянието на конкуренцията на посочения пазар (вж. в този смисъл Решение по дело United Brands и United Brands Centinental/Комисия, точка 254 по-горе, точка 67).

256 Освен в изключителни случаи особено големите пазарни дялове сами по себе си доказват наличието на господстващо положение. Всъщност притежаването на особено голям пазарен дял поставя съответното предприятие за определен период от време поради неговия обем на производство и предлагане — без притежателите на значително по-малки дялове да са в състояние да задоволят бързо търсенето на тези, които не желаят да се снабдяват от предприятието с най-значителния дял — в силно положение, което го прави задължителен партньор и поради това му гарантира поне за относително дълги периоди възможност за независимо поведение, характерно за господстващото положение (Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе, точка 41 и Решение по дело Van den Bergh Foods/Комисия, точка 216 по-горе, точка 154). Така според практиката на Съда, освен в изключителни случаи, 50 % пазарен дял представлява сам по себе си доказателство за наличието на господстващо положение (вж. в този смисъл Решение на Съда от 3 юли 1991 г. по дело AKZO/Комисия, C-62/86, Recueil, стр. I-3359, точка 60).

- 257 Освен това, пазарен дял от 70—80 % сам по себе си е ясен показател за наличието на господстващо положение (Решение на Общия съд от 12 декември 1991 г. по дело Hilti/Комисия, T-30/89, Recueil, стр. II-1439, точка 92 и Решение на Общия съд от 30 септември 2003 г. по дело Atlantic Container Line и др./Комисия, T-191/98, T-212/98—T-214/98, Recueil, стр. II-3275, точка 907).
- 258 В конкретния случай Комисията посочва в съображение 127 от обжалваното решение, че жалбоподателят е притежавал пазарен дял „традиционно по-висок от 90 %“, и то „през целия разглеждан период“ [неофициален превод]. В жалбата жалбоподателят не оспорва, че е притежавал много голям пазарен дял.
- 259 С изключение на случаите, в които са налице извънредни обстоятелства, притежаването на такива пазарни дялове означава, че жалбоподателят има господстващо положение на съответния пазар.
- 260 В съображение 128 от обжалваното решение Комисията изтъква различни обстоятелства, които допълват изследването ѝ на пазарните дялове на жалбоподателя и подкрепят тезата, че същият има господстващо положение.
- 261 По дефиниция тези обстоятелства не могат да се отнесат към изключителните случаи, въз основа на които е възможно да се приеме, че жалбоподателят няма господстващо положение.
- 262 От друга страна, жалбоподателят излага шест довода, които следва да се анализират, за да се определи дали в конкретния случай са налице такива извънредни обстоятелства по смисъла на практиката на Съда.

263 Първо, жалбоподателят твърди, че съществува значителен конкурентен натиск, оказван от други производители на натриев карбонат.

264 В това отношение следва най-напред да се припомни, че наличието на известна степен на конкуренция не е несъвместимо с наличието на господстващо положение на разглеждания пазар.

265 Освен това следва да се отбележи, че жалбоподателят не сочи никакви фактически обстоятелства и доказателства, които целят да поставят под въпрос установената от Комисията „липса на всякаква конкуренция от страна на Solvay и на останалите производители от западна Европа“ [неофициален превод]. Тъкмо обратното, жалбоподателят признава, че тези континентални производители не са имали значителни продажби на натриев карбонат в Обединеното кралство. Освен това той признава „невъзможността нов производител на синтетична сода“ да се появи на пазара и да създаде производствен капацитет в Общността [неофициален превод] (съображение 128 от обжалваното решение).

266 Освен това в съображение 128 от обжалваното решение Комисията изтъква, че „клиентите [приемали] General Chemical и Brenntag само като вторични доставчици“ [неофициален превод], което се признава и от жалбоподателя. Същият въпреки това счита, че било достатъчно голям клиент да превърне вторичен доставчик в основен доставчик или няколко клиенти да увеличат покупките си от вторичен доставчик, за да изчезне цялата му печалба. Едно такова твърдение обаче е чисто хипотетично, тъй като жалбоподателят не представя никакво доказателство в негова подкрепа. При всички случаи, дори да се предположи, че това твърдение е основателно, доводът на жалбоподателя е неотносим, тъй като сам по себе си фактът, че клиентите използват такава заплаха, не може да представлява извънредно обстоятелство, което изключва наличието на господстващо положение на съответния пазар.

- 267 По същия начин, макар жалбоподателят да оспорва „успеха на [неговата стратегия], насочена към намаляване до минимум на присъствието или ефективността на General Chemical и на Brenntag като конкуренти и към запазване на преобладаващия му пазарен дял в Обединеното кралство“ [неофициален превод], той не подкрепя доводите си с никакви конкретни доказателства.
- 268 Що се отнася до документите от континентални източници, отнасящи се до американските конкуренти, за които жалбоподателят узнава след запознаване с преписката в рамките на процесуално-организационните действия, те не могат да променят направената от Комисията преценка относно наличието на господстващо положение на жалбоподателя на съответния пазар. Възщност в административното производство жалбоподателят се позовава на американския внос и Комисията взема предвид този довод, преди да приеме обжалваното решение.
- 269 От посоченото следва, че неподкрепеният довод на жалбоподателя, изведен от наличието на конкурентен натиск, упражняван от другите производители на натриев карбонат, не може да представлява изключително обстоятелство, което изключва наличието на господстващо положение на жалбоподателя на съответния пазар.
- 270 На второ място, жалбоподателят посочва възможността за замяна на натриевия карбонат със сода каустик, натрошено стъкло и доломит, което според него представлява конкурентен натиск в отношението му с клиентите.
- 271 В това отношение следва да се посочи, че в съображения 129—133 от обжалваното решение Комисията извършва подробен анализ на заместимостта със сода каустик и констатира, че на практика тази възможност е твърде ограничена. В жалбата жалбоподателят не представя доказателства, които могат да поставят под въпрос този анализ.

272 Що се отнася до натрошеното стъкло, Комисията посочва в съображение 134 от обжалваното решение, че нуждите на клиента от сода за производството на домакинско стъкло могат да бъдат намалени с 15 % или по-малко чрез употребата на натрошено стъкло. Този процент не е оспорен от жалбоподателя. Комисията признава също, че по принцип употребата на натрошено стъкло може да намали зависимостта на клиентите от доставчиците на сода, без обаче да ограничи възможността на мощен производител на сода да изключи малките производители. Ето защо следва да се приеме, че противно на твърдението на жалбоподателя, Комисията отчита възможността за заместване на натриевия карбонат с натрошено стъкло. Поради това доводът на жалбоподателя не се подкрепя от фактите.

273 Що се отнася до доломита, жалбоподателят се задоволява да спомене съществуването му, без да излага никакъв довод или да представя доказателства, които да позволят да се измери употребата му като заместител на натриевия карбонат.

274 Всъщност цитираните от жалбоподателя документи в становището, представено след запознаване с преписката в рамките на процесуално-организационните действия, позволяват единствено да се установи, че содата каустик и натрошеното стъкло са частично заместими с натриевия карбонат и че същият може да бъде заместен евентуално с доломит. Нищо в тези документи обаче не позволява да се поставят под съмнение изводите на Комисията относно факта, че частичната заместимост на натриевия карбонат с останалите продукти не изключва господстващото положение на жалбоподателя на съответния пазар. Освен това, както посочва Комисията, жалбоподателят не потвърждава, че доломитът се използва от производителите на стъкло — основните купувачи на натриев карбонат. Ето защо нищо не сочи, че употребата на доломит би оказала влияние върху господстващото положение на жалбоподателя на съответния пазар.

275 Ето защо жалбоподателят не доказва, че Комисията е допуснала явна грешка в преценката, като заключава, че възможността за заместване не ограничава съществено пазарната му мощ.

- 276 На трето място, жалбоподателят твърди, че Комисията е трябвало да вземе предвид упрежиявания от клиентите конкурентен натиск.
- 277 В жалбата жалбоподателят посочва, че неговите четири най-големи клиента представляват приблизително 50 % от неговите продажби. Той обаче не уточнява какъв е съответният дял на всеки от тези четири клиента. Освен това той се задоволява единствено да твърди, че клиентите му, а именно производителите на стъкло, разполагали със „значителна покупателна способност“, без да доказва това твърдение. Ето защо, дори да се предположи, че Комисията е трябвало да вземе предвид критерия за изравнителната способност на клиентите, жалбоподателят не е доказал, че клиентите му са в състояние да урівновесят пазарната му мощ.
- 278 На четвърто място, жалбоподателят оспорва твърдението на Комисията, според което той поддържал по-високо равнище от съществуващото в други държави членки. В това отношение следва да се отбележи, че жалбоподателят обаче признава, че неговите цени „са малко по-високи от [съществуващите] в останалите държави членки“. Несъмнено той се позовава на спада в търсенето на карбонат, който не се е осъществил в същата степен на другите пазари, на обменния курс и на разходите за гориво. Жалбоподателят обаче не подкрепя по никакъв начин доводите си с конкретни доказателства, които да позволят на Общия съд да провери основателността на неговите твърдения.
- 279 На пето място, жалбоподателят изтъква, че за да запази жизнеността на неговите два цеха за производство на натриев карбонат, стратегията му била да поддържа достатъчен обем продажби, което означавало да постигне увеличение на продажбите и да отговори на офертите на алтернативните доставчици. Достатъчно е обаче да се отбележи, че такъв довод не е от естество да постави под въпрос наличието на господстващото положение на жалбоподателя на въпросния пазар.

280 На шесто място, жалбоподателят се позовава на приетите от Комисията антидъмпингови мерки. В това отношение следва да се отбележи, че в обжалваното решение Комисията разглежда подробно антидъмпинговите мерки срещу американските производители (съображения 51—54) и достига до извода относно пазарната мощ на жалбоподателя, че същият се ползва от предложената с антидъмпинговите мерки закрила срещу американските производители и производители от източна Европа, както и от ценовите ограничения, наложени на General Chemical с антидъмпинговите ангажменти (съображение 128).

281 В отговор на тези констатации жалбоподателят изтъква най-напред, че доказаното наличие на дъмпинг до 1984 г. е несъвместимо с извода, че той е заемал господстващо положение към този момент. Жалбоподателят обаче не обяснява как наличието на дъмпинг от страна на американските производители позволява да се достигне до извода, че той няма господстващо положение. При всички случаи Регламент № 2253/84, който е приет в напълно различен правен контекст от този на член 82 ЕО, не посочва, че жалбоподателят не е имал господстващо положение в Обединеното кралство.

282 На следващо място, жалбоподателят поддържа, че според Комисията приемането на антидъмпингови мерки означавало, че същите няма да засегнат конкурентното положение в Общността. Жалбоподателят обаче не подкрепя това твърдение, което се явява напълно хипотетично, тъй като Регламент № 2253/84 не се позовава на конкурентното положение в Общността.

283 В заключение, въз основа на изложените от жалбоподателя доводи не може да се приеме, че са налице изключителни обстоятелства, които обосновават поставянето под въпрос на констатацията, според която той има господстващо положение на съответния пазар.

284 Поради това четвъртото правно основание следва да се отхвърли.

По петото правно основание, изведено от липсата на злоупотреба с господстващо положение

285 Петото правно основание се разделя по същество на три части, свързани, първо, с отстъпките за пределно количество, второ, с клаузите за изключително снабдяване и за ограниченията за покупки от конкуренти и трето, с други финансови поощрения.

По първата част, свързана с отстъпките за пределно количество

— Доводи на страните

286 Жалбоподателят оспорва съображението, според което практиката му на определяне на цените през разглеждания период представлява злоупотреба. Практиката му във всеки случай била нормално конкурентно действие с оглед на икономическите и търговските фактори. Сключените от жалбоподателя ценови споразумения в нито един момент не нарушили конкурентната структура на съответния пазар, нито пък причинили вреда на потребителите.

287 Жалбоподателят изтъква, че не представлява злоупотреба договарянето от основния доставчик на по-ниска цена, ако неговият клиент е склонен да поръча допълнителни количества. Отстъпките за пределно количество нямали за цел, нито за резултат изключването на конкурентите на пазара. Те били въведени в отговор на исканията на клиентите да получат по-ниска цена за всяко допълнително поръчано количество. Според жалбоподателя, целта на индивидуално договорените отстъпки е да се поддържа в достатъчна степен заетостта на производствения му капацитет, както и известна рентабилност, за да се избегне допълнително затваряне на заводи. Такива отстъпки насърчавали клиентите да придобиват количества натриев карбонат, каквито те не са смятали, че могат да придобият. В това отношение особено важно било да се направи натриевият карбонат атрактивен спрямо продуктите заместители като содата каустик, натрошеното стъкло и доломита.

288 Освен това жалбоподателят поддържа, че в нито един момент неговите нетни цени не са встрани от икономическата реалност и че отстъпките са били напълно прозрачни, в смисъл че клиентът е бил информиран писмено за количеството, предоставящо право на отстъпка, и за точното изчисление на същата, обратно на случая, разгледан в делото, по което е постановено Решение на Съда от 9 ноември 1983 г. по дело *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Комисия* (322/81, *Recueil*, стр. 3461). Клиентът не бил принуждаван да купува повече от жалбоподателя и разубеждаван да купува допълнителен обем от трети лица от страх да не загуби отстъпка за основното количество. Освен това отстъпките за пределно количество се отнасяли едва за малка част от всичките му продажби на натриев карбонат, а именно за 8 %.

289 С изключение на един-единствен случай отстъпките не зависели от това дали купувачът купува за всичките си нужди или за специален процент от тях от жалбоподателя. Такива отстъпки били предлагани за допълнително количество спрямо очакваното основно количество, което клиентът предлагал да придобие от жалбоподателя или от един или няколко вторични доставчици в предварително определени пропорции. Клиентите във всеки един момент били свободни да придобиват количествата, които желали, от други доставчици. Следователно случаят се различавал от този, във връзка с който е прието Решение 88/518/ЕИО на Комисията от 18 юли 1988 година относно производство по

прилагане на член [82 EO] (IV/30.178 — Napier Brown — British Sugar) (OB L 284, стр. 41).

290 Жалбоподателят отбелязва също, че в настоящото дело предоставените от него отстъпки за пределно количество не са насочени към създаването на дискриминация между клиентите му и не засягат конкурентното положение помежду им. Всъщност предвид разнообразието от клиенти и продукти заместители било необходимо той да преговаря на индивидуална основа с всеки клиент. При всички случаи предоставените от него отстъпки за пределно количество имали само незначителни последици за разграничението между разходите на клиентите му.

291 Освен това, споразуменията за отстъпките не били сключени за неопределен срок, за разлика от разгледаните в Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе. Всъщност решенията за тези споразумения се вземали в отделни годишни преговори. Освен това според жалбоподателя размерът или наличието на отстъпки не зависели от обстоятелството, че клиентът е достигнал определена цел или е придобил допълнително количество през предходната година.

292 Жалбоподателят допълва, че отстъпките са били предоставяни за допълнителни покупки на натриев карбонат, а не при покупка от клиента на продуктова гама. Ето защо той счита, че не е извършил злоупотреба, като е предложил на клиентите си по-ниска цена за допълнителни количества.

293 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

294 Съгласно постоянната съдебна практика понятието за злоупотреба е обективно понятие, отнасящо се до поведението на предприятие с господстващо положение, което може да повлияе върху структурата на пазара, където именно поради присъствието на въпросното предприятие конкуренцията вече е по-слаба, и което чрез способности, различни от способите, които се използват при основаната на престациите на икономическите оператори нормална конкуренция по отношение на стоките или услугите, създава пречки за запазването на все още съществуващата на пазара конкуренция или за нейното развитие (Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе, точка 91 и Решение на Общия съд от 14 декември 2005 г. по дело General Electric/Комисия, T-210/01, Recueil, стр. II-5575, точка 549).

295 Дори самата констатация за наличие на господстващо положение да не съдържа какъвто и да било упрек към дадено предприятие, същото следва да носи, независимо от причините за едно такова положение, особена отговорност да не засяга с поведението си ефективната и ненарушена конкуренция на общия пазар (Решение по дело Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Комисия, точка 288 по-горе, точка 57 и Решение по дело Microsoft/Комисия, точка 254 по-горе, точка 229). Освен това, дори наличието на господстващо положение да не лишава предприятието в такова положение от правото да защитава собствените си търговски интереси, когато те са застрашени, и дори това предприятие да има в разумна степен възможност да извършва действия, които счита за подходящи за запазване на посочените интереси, такова поведение все пак е неприемливо, когато има за цел да укрепи господстващото положение и да злоупотреби с него (Решение по дело United Brands и United Brands Continental/Комисия, точка 254 по-горе, точка 189 и Решение на Общия съд от 30 септември 2003 г. по дело Michelin/Комисия, T-203/01, Recueil, стр. II-4071, точка 55).

296 Що се отнася до предоставянето на отстъпка от предприятие с господстващо положение, от постоянната съдебна практика е видно, че отстъпката за лоялност, която се предоставя като насрещна престация срещу задължението на

клиента да се снабдява изключително или почти изключително от предприятие с господстващо положение, противоречи на член 82 ЕО. Всъщност целта на такава отстъпка е чрез предоставянето на финансови предимства да се попречи на клиентите да се снабдяват от конкурентни производители (Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 56; вж. също в този смисъл Решение на Съда от 16 декември 1975 г. по дело Suiker Unie и др./Комисия, 40/73—48/73, 50/73, 54/73—56/73, 111/73, 113/73 и 114/73, Recueil, стр. 1663, точка 518).

²⁹⁷ Система на отстъпки, която има препятстващо действие на пазара, се счита за противоречаща на член 82 ЕО, ако се прилага от предприятие с господстващо положение. По тази причина Съдът постановява, че отстъпка, направена с оглед на осъществяването на продажби, нарушава член 82 ЕО (Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 57).

²⁹⁸ По отношение на системите на количествени отстъпки, свързани изключително с обема на покупките от предприятие с господстващо положение, обикновено се счита, че не е налице забраненото с член 82 ЕО препятстващо действие. Ако увеличаването на доставеното количество води до по-нисък разход за доставчика, същият всъщност има право да предостави на своя клиент това намаление посредством по-благоприятна тарифа. Следователно се приема, че количествените отстъпки отразяват подобряването на ефективността и икономите от мащаба, реализирани от предприятието с господстващо положение (Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 58).

²⁹⁹ От това следва, че система на отстъпки, при която процентът на отстъпката се увеличава в зависимост от закупения обем, не нарушава член 82 ЕО, освен ако критериите и условията за предоставяне на отстъпката ясно сочат, че системата не се основава на икономически обоснована насрещна престация, а подобно на отстъпката за лоялност и за постигнати цели, е предназначена да възпрепятства снабдяването на клиентите от конкурентни производители (Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе, точка 90 и Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 59).

300 За да се определи дали системата на количествени отстъпки представлява злоупотреба, следва да се преценят всички обстоятелства, и по-специално критериите и условията за предоставяне на отстъпките, и да се изследва дали чрез предимство, което не почива на никаква обосноваваща го икономически престация, с отстъпките се цели да се отнеме или ограничи възможността на купувача да избира източниците си на снабдяване, да се препречи достъпът на конкурентите до пазара, да се прилагат различни условия по отношение на еквивалентни сделки с други търговски партньори или да се укрепва господстващото положение, като се нарушава конкуренцията (Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе, точка 90 и Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 60).

301 В конкретния случай в съображения 139—141 от обжалваното решение Комисията посочва следното:

„(139) Ако се разгледа същността на самата система и текстовете на вътрешните документи на [жалбоподателя], очевидно е, че отстъпките за пределно количество целят да изключат ефективната конкуренция посредством:

- насърчаване на потребителите да купуват от [жалбоподателя] пределно количество, което биха могли да си доставят от втори доставчик,
- намаляване или неутрализиране конкурентното влияние на General Chemical, запазвайки присъствието му на пазара по отношение на цената, количествата и клиентите в границите, гарантиращи запазването на действителния монопол на [жалбоподателя],
- премахване на Brenntag от пазара или поне намаляване до минимум на неговото конкурентно действие,

- намаляване до минимум на риска клиентите да се обърнат към други източници за снабдяване (други производители, търговци или други производители от Общността),
- поддържане или засилване на виртуалния монопол на [жалбоподателя] на [съответния] пазар.

(140) Значителните колебания в „праговите“ количества, над които се прилага отстъпката за всеки клиент, доказват, че системата на отстъпки за пределни количества и ценовите предимства, които тя предоставя, зависят не от различията в разходите за [жалбоподателя] в зависимост от предоставените количества, а от закупуването от клиента на неговото пределно количество от [жалбоподателя].

(141) Не е необходимо клиентът да е правно обвързан или да е поел изрично задължението да са снабдява изключително от господстващото предприятие, за да попадне такава практика под ударите на член 82 [ЕО]. Достатъчно е целта или последиците от предложеното поощрение да обвързват клиентите с производителя с господстващо положение.“ [неофициален превод]

³⁰² Освен това в съображения 61—82 от обжалваното решение Комисията се позовава на множество документи, свързани с отстъпките за пределно количество, по силата на които жалбоподателят целял да изключи конкурентите от пазара.

³⁰³ Трябва също така да се изтъкне, че жалбоподателят не оспорва наличието и съдържанието на документите, посочени от Комисията в обжалваното решение. От тези документи обаче е видно, че предоставените от жалбоподателя отстъпки не са отразявали подобряването на ефективността и икономиите от мащаба. За разлика от количествената отстъпка, свързана единствено с обема

на продажби, тези отстъпки целели да възпрепятстват снабдяването на клиентите от конкурентни производители.

304 Освен това нито един довод на жалбоподателя, който цели да докаже, че отстъпките му за пределно количество не са противоречали на член 82 ЕО, не може да постави под въпрос изводите на Комисията.

305 На първо място, жалбоподателят твърди, че отстъпките му за пределно количество са въведени по искане на неговите клиенти. Един такъв довод обаче е неотносим. Възщност от установената съдебна практика е видно, че предприятие с господстващо положение на пазара, което обвързва купувачите, дори това да е по тяхно искане, със задължение или обещание да се снабдяват изцяло или за значителна част от нуждите си изключително от това предприятие, злоупотребява с господстващо положение по смисъла на член 82 ЕО, независимо дали въпросното задължение е безвъзмездно или срещу него се предоставя отстъпка (Решение по дело Hoffmann-La Roche/Комисия, точка 216 по-горе, точка 89).

306 На второ място, жалбоподателят твърди, че целта му е била да поддържа в достатъчна степен заетостта на своя производствен капацитет с оглед да се избегне затварянето на заводи. В това отношение е достатъчно е да посочи, че желанието да се запази или да се увеличи производствения капацитет не представлява обективно основание дадено предприятие да се освободи от прилагането на член 82 ЕО.

307 На трето място, жалбоподателят твърди, че системата му била прозрачна, за разлика от случая в Решение по дело Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Комисия, точка 288 по-горе. Следва обаче да се отбележи, че Комисията не упреква жалбоподателя за непрозрачния характер на неговите отстъпки за

пределно количество. При всички случаи според съдебната практика системата на отстъпки за лоялност противоречи на член 82 ЕО, независимо дали е про-
зрачна или не (Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 111).

308 На четвърто място, жалбоподателят твърди, че отстъпките му за пределно количество се отнасят само за 8 % от всички негови продажби на натриев карбонат. В този смисъл обаче следва да се припомни, че последиците, за които става дума в цитираната в точка 295 по-горе съдебна практика, не следва задължително да се отнасят до конкретни последици от поведението, което представлява злоупотреба и което се осъжда. За да се установи нарушение на член 82 ЕО, е достатъчно да се докаже, че представляващото злоупотреба поведение на предприятието с господстващо положение има тенденция да ограничава конкуренцията, или с други думи, че поведението е или може да бъде от естество да има подобни последици (Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 239). Следва да се добави, че при всички случаи 8 % от всички продажби на жалбоподателя на натриев карбонат не може да се приемат за незначително количество от посочените продажби.

309 На пето място, жалбоподателят твърди, че отстъпките му за пределно количество не са дискриминационни. Този довод също трябва да бъде отхвърлен. Всъщност, от една страна, Комисията не упреква жалбоподателя за дискриминационния характер на отстъпките му за пределно количество и от друга страна, дори ако посочените отстъпки не са дискриминационни, така или иначе жалбоподателят не оспорва наличието и съдържанието на документите, посочени от Комисията в обжалваното решение, от които е видно, че тези отстъпки не се основават на икономически обоснована насрещна престация и са предназначени да възпрепятстват снабдяването на клиентите от конкурентни производители. Такива отстъпки обаче, които имат препятстващо действие, противоречат на член 82 ЕО, ако се прилагат от предприятие с господстващо положение (вж. точка 297 по-горе).

310 На шесто място, жалбоподателят изтъква, че споразуменията му за отстъпки не са били сключени за неопределен срок. Дори обаче да се предположи, че

споразуменията са били сключени за един кратък срок, това не позволява да се установи, че тези споразумения не са довели до изключване на конкуренцията.

- 311 В заключение следва да се отбележи, че жалбоподателят не е доказал, че Комисията е допуснала грешка, като е достигнала до извода, че прилаганата от него система на отстъпки е имала за цел да изключи ефективната конкуренция.
- 312 С оглед на всичко гореизложено следва, че първата част от петото правно основание трябва да бъде отхвърлена.

По втората част, свързана с клаузите за изключително снабдяване и за ограничения за покупки от конкуренти

— Доводи на страните

- 313 Жалбоподателят оспорва, че неговите споразумения относно цените са равностойни на клауза за изключителност. Той твърди, че Комисията не е далеч от становището, че доставчик в господстващо положение, който иска да получи всички или значителна част от поръчките на клиент или да задоволи всички или част от нуждите му, е поведение, представляващо злоупотреба. Такова твърдение обаче означавало, че предвид неговия пазарен дял той не е имал право да се конкурира на пазара, за да получи поръчките. Всяка една съдебна практика обаче, поддържаща това твърдение, била несъвместима с „философията на правилата на конкуренцията“.

314 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

315 От установената съдебна практика е видно, че предприятие с господстващо положение на пазара, което обвързва купувачите, дори това да е по тяхно искане, със задължение или обещание да се снабдяват изцяло или за значителна част от нуждите си изключително от това предприятие, злоупотребява с господстващо положение по смисъла на член 82 ЕО, независимо дали въпросното задължение е безвъзмездно или срещу него се предоставя отстъпка. Това важи и когато посоченото предприятие, без да обвързва купувачите с формално задължение, прилага било по силата на предишни споразумения с тези купувачи, било едностранно система на отстъпки за лоялност, т.е. отстъпки, свързани с условието клиентът — независимо дали стойността на неговите покупки е значителна или минимална — да се снабдява изцяло или за значителна част от нуждите си изключително от предприятието с господстващо положение (Решение по дело Hoffmann-Laroché/Комисия, точка 216 по-горе, точка 89). Всъщност подобни задължения за изключително снабдяване със или без предоставяне на отстъпка като насрещна престация или предоставяне на отстъпка за лоялност, за да се насърчи купувачът да се снабдява изключително от предприятието с господстващо положение, са несъвместими с целта на лоялната конкуренция в общия пазар, защото не се основават на икономическа престация, обосноваваща тази тежест или това предимство, а целят да отнемат или ограничат възможността на купувача да избира източниците си на снабдяване и да препречат достъпа на останалите производители до пазара (Решение по дело Hoffmann-Laroché/Комисия, точка 216 по-горе, точка 90).

316 В конкретния случай в обжалваното решение Комисията по-специално изтъква следното относно клаузите за изключително снабдяване:

„(144) Възможните антиконкурентни последици от клаузите за количества в споразуменията за доставка на [жалбоподателя] трябва да се преценяват в светлината на обявената от [жалбоподателя] политика спрямо General Chemical и Brenntag. Както показват документите, иззети [от жалбоподателя], това дружество било загрижено да не изключи напълно всички конкуренти. В негов интерес било да направи така, че General Chemical да остане на [съответния] пазар поне като „присъствие“ — строго контролирано както в ценово, така и в количествено отношение, — което отговаря на нуждата на по-голямата част от големите клиенти на втория доставчик, докато всъщност не представлява действителна конкурентна заплаха за почти монополното положение на [жалбоподателя].

(145) Като се заема да определи всичките нужди на всеки голям клиент, [жалбоподателят] е могъл да структурира системата си на отстъпки за големи количества, така че да изключи или да намали до минимум наличието на конкуренти. В много случаи той получава от клиента гаранция, че ще намали покупките си от конкуренцията или ще ги ограничи до определени количества. В случая с Beatson Clarke изрично се посочва, че клиентът се снабдявал [от жалбоподателя] за всичките си нужди.

(146) Такива споразумения ограничават значително свободата на конкуренция на клиента, пречат на навлизането на конкуренти на пазара и се равняват на клауза за изключителност.

- (147) Сключените от [жалбоподателя] споразумения с тези големи клиенти означавали, че те са били свързани с него за задоволяване на почти всичките си нужди (и поне в един случай за всичките си нужди), докато конкурентната дейност на останалите доставчици била сведена до минимум.“ [неофициален превод]
- 317 В съображения 83—114 от обжалваното решение Комисията посочва и много документи относно дружествата Pilkington, Rockware, CWS, Redfearn и Beatson Clarke.
- 318 Следва да се посочи обаче, че тези документи доказват, че жалбоподателят е искал да ограничи покупките на своите клиенти от конкурентите.
- 319 Всъщност, що се отнася до Beatson Clarke, Комисията сочи преки доказателства, които дават възможност да се установи, че дружеството е сключило с жалбоподателя споразумение за изключване на ефективната конкуренция, по силата на което то е било длъжно всяка година да се снабдява от него за задоволяването на всички свои нужди.
- 320 В жалбата жалбоподателят не оспорва наличието на това споразумение. Той дори признава, че „както посочва в писмата си, такава разпоредба би могла вероятно да бъде квалифицирана като отстъпка за лоялност“. Според него споразумението с Beatson Clarke е имало за цел да подкрепи нерентабилния износ. Такъв довод обаче не може да опровергае констатацията на Комисията, според която е налице задължение за изключително снабдяване.
- 321 По същия начин, що се отнася до Redfearn, Комисията по-специално установява, че „споразумението за 1987 г. предвижда Redfearn да закупи от [жалбоподателя] поне 45 000 тона от цялото му очаквано потребление от 47 500 тона

(или приблизително 95 % от неговите нужди)“ и че „към това [жалбоподателят] добавил поощрение при покупката от него на цялото пределно количество под формата на отстъпка от 10 [лири стерлинги (GBP)]“. Жалбоподателят обаче не оспорва наличието на това задължение на Redfearn да се снабдява от него за значителна част от своите нужди.

322 Ето защо, без да е необходимо да се изследват всички документи, на които се позовава Комисията в обжалваното решение, следва да се заключи, че Комисията правилно е приела, че жалбоподателят е сключил споразумения за снабдяване, които противоречат на член 82 ЕО.

323 Следователно трябва да се отхвърли втората част от петото правно основание.

По третата част, свързана с другите финансови поощрения

— Доводи на страните

324 Жалбоподателят поддържа, че другите финансови поощрения са били предлагани обикновено по искане на клиента, за да позволят на последния да се развива чрез износ, който иначе не би бил рентабилен, или да запази притежания от него пазарен дял, или също да се защити от по-евтините вносни стоки. Такива споразумения нямали за цел, нито за резултат да обвържат клиентите.

325 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

— Съображения на Общия съд

326 В съображения 148—150 от обжалваното решение Комисията посочва следното:

„(148) В отношенията си с Beatson Clarke [жалбоподателят] уточнява също, че „помощните мерки“, които се добавяли към отстъпката за допълнително количество, били поставени в зависимост от условието споразумението за снабдяване да е 100 % от [него], което е потвърдено писмено. Това специално „поощрение“ имало за цел и за резултат да засили положението на [жалбоподателя] спрямо клиента и да изключи конкуренцията.

(149) Всичките мерки, определени в съображения 139—147 целят да премахнат или ограничат възможността за останалите производители или доставчици на сода да се конкурират с [жалбоподателя]. Те трябва да бъдат разгледани в светлината на ясно изразената стратегия на [жалбоподателя] да запази квазимонополното положение (но не на 100 %) на [съответния] пазар. Те следователно затвърждават господстващото положение на [жалбоподателя] по начин, който е несъвместим с присъщото на член 82 [ЕО] понятие за конкуренция.

(150) Отстъпките не отразяват възможните различия в разходите въз основа на доставения обем. Те са продиктувани от желанието да се покрие

изцяло или възможно най-голям процент от нуждите на клиента. Така системата на отстъпките за допълнително количество се характеризира със значителни различия за отделните клиенти по отношение на количеството, от което тя започва да се прилага. Освен това са налице различия в размера на тон на самата отстъпка, като тя варира от 6 GBP до 30 GBP на тон или повече.“ [неофициален превод]

327 В това отношение следва да се изтъкне, че жалбоподателят не оспорва наличието на финансовите поощрения за клиентите си.

328 Както бе посочено в точка 305 по-горе, фактът, че финансовите поощрения са били предложени по искане на клиентите, че тези мерки целят да ги подпомогнат при износа, да запазят притежавания от тях пазарен дял или също да ги защитят от по-евтините вносни стоки, и фактът, че такива мерки са прозрачни, не са относими доказателства при преценката на законосъобразността им от гледна точка на член 82 ЕО. Що се отнася до довода, според който споразуменията не са имали за цел и за резултат обвързването на клиентите, той не може да бъде приет, тъй като именно от посочените по-горе съображения в обжалваното решение е видно, че жалбоподателят е уточнил поне за един клиент, че помощните мерки, които се добавяли към отстъпката за допълнително количество, били поставени в зависимост от задължението за снабдяване да е 100 % от него. По същия начин, както отстъпките за пределно количество, посочените споразумения следователно са били насочени, поне някои от тях, да възпрепятстват снабдяването на клиентите от конкурентни производители.

329 Ето защо трябва да се отхвърли третата част от петото правно основание и следователно то да се отхвърли изцяло.

По шестото правно основание, изведено от липсата на засягане на търговията между държавите членки

Доводи на страните

³³⁰ Жалбоподателят отбелязва, че трудностите, изпитани от Комисията при доказване на засягането на търговията между държавите членки, произтичат от краткия и противоречивия ѝ анализ на този въпрос. Той поддържа, че този анализ вече е бил критикуван от Общия съд в точка 63 от Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе. Освен това Комисията не включила в обжалваното решение важно обстоятелство, посочено в изложението на възразенията, а именно факта, че политиката на жалбоподателя на определяне на цените имала въздействие върху търговията в Общността.

³³¹ Също така Комисията не обяснявала явлението „строго разделяне на националните пазари в Общността“ [неофициален превод], разгледано в съображение 152 от обжалваното решение, и не свързвала посоченото разделяне и твърдяната злоупотреба. Всъщност, след като счела към момента на приемане на Решение 91/300, че разделянето на пазарите се дължало на съгласувани практики между жалбоподателя и Solvay, Комисията не възпроизвела твърдението си за „строго разделяне“ в обжалваното решение. Освен това жалбоподателят отбелязва, че Комисията не опровергава изложеното от него обяснение за разделянето на пазарите, основаващо се на подробен и непротиворечив икономически анализ. Според него изложеното обяснение се потвърждава от самите изводи на Комисията в антидъмпинговото производство.

³³² Освен това твърдението на Комисията, според което жалбоподателят искал General Chemical да остане на съответния пазар, било „нелогично“ и

„неподкрепено“ с доказателства. Всъщност Комисията не е представила икономически анализ в подкрепа на това твърдение. Освен това анализът противоречал на самите изводи на Комисията в Решение 91/301/ЕИО на Комисията от 19 декември 1990 година относно производство по прилагане на член [81, параграф 1, ЕО] (IV/33.016 — ANSAC) (ОВ L 152, 1991 г., стр. 54, наричано по-нататък „Решение ANSAC“). Комисията не се опитала да подкрепи повече твърдението си, според което при липсата на General Chemical потребителите са можели да бъдат насърчени да търсят други, може би по-евтини източници за снабдяване в континентална Западна Европа. В тази връзка жалбоподателят се позовава на Регламент (ЕО) № 823/95 на Комисията от 10 април 1995 година за въвеждане на временно антидъмпингово мито при внос на натриев карбонат от Съединените американски щати (ОВ L 83, 1995 г., стр. 8), по силата на който в продължение поне на три години и половина след прекратяването на практиките, за които се твърди, че представляват злоупотреба, в действителност не е имало никаква промяна в търговията между Обединеното кралство и континентална Европа.

333 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

Съображения на Общия съд

334 Съгласно трайно установената съдебна практика тълкуването и прилагането на условието относно последиците за търговията между държавите членки, съдържащо се в членове 81 ЕО и 82 ЕО, трябва да използват за отправна точка целта на това условие, която е да определи, в областта на правната уредба на конкуренцията, съотношението между приложното поле на общностното право и на правото на държавите членки. Така в приложното поле на общностното право попада всеки картел и всяка практика, които могат да застрашат свободната търговия между държавите членки по начин, който би могъл да навреди на осъществяването на целите за единния пазар между държавите членки, по-конкретно чрез ограничаване на достъпа до националните пазари или чрез изменение на структурата на конкуренцията в общия пазар (Решение на Съда

от 31 май 1979 г. по дело Hugin Kassaregister и Hugin Cash Registers/Комисия, 22/78, Recueil, стр. 1869, точка 17 и Решение на Съда от 25 януари 2007 г. по дело Dalmine/Комисия, C-407/04 P, Сборник, стр. I-829, точка 89).

335 За да могат да засегнат търговията между държавите членки, едно решение, споразумение или съгласувана практика трябва въз основа на съвкупност от фактически и правни обстоятелства да позволяват с достатъчна степен на вероятност да се предвиди, че могат да упражнят пряко или непряко, действително или потенциално въздействие върху търговските потоци между държавите членки, и то по начин, който поражда опасения, че могат да възпрепятстват осъществяването на единния пазар между държавите членки. Трябва освен това въздействието да не бъде незначително (Решение на Съда от 28 април 1998 г. по дело Javico, C-306/96, Recueil, стр. I-1983, точка 16, Решение на Съда от 21 януари 1999 г. по дело Bagnasco и др., C-215/96 и C-216/96, Recueil, стр. I-135, точка 47 и Решение по дело Dalmine/Комисия, точка 334 по-горе, точка 90). В тази връзка, както се посочва в точка 308 по-горе, 8 % от всички продажби на жалбоподателя на натриев карбонат не може да се приеме за незначително количество от посочените продажби.

336 В конкретния случай следва да се подчертае, че Комисията приема надлежно, че практиките, в които се упреква жалбоподателят, могат да засегнат търговията между държавите членки.

337 Всъщност, от една страна, отстъпките за пределно количество имат изключващо конкуренцията действие, както отстъпката за лоялност, която се предоставя като насрещна престация срещу задължението на клиента да се снабдява изключително или почти изключително от предприятие с господстващо положение и която цели чрез предоставянето на финансови предимства да попречи на клиентите да се снабдяват от конкурентни производители (Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 56; вж. също в този смисъл Решение по дело Suiker Unie и др./Комисия, точка 296 по-горе, точка 518). Като пречи обаче на достъпа на конкурентите до пазара, поведението на жалбоподателя е можело да повлияе върху търговските потоци и върху конкуренцията в общия

пазар (вж. в този смисъл Решение по дело *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Комисия, точка 288 по-горе, точка 103*).

- 338 От друга страна, Комисията се позовава на стратегически документ на жалбоподателя от 28 юни 1985 г., според който същият се стреми да възпрепятства или да премахне всеки внос на тежка сода в Обединеното кралство, с изключение на вноса от *General Chemical* [по-рано *Allied*] (съображения 66—70 от обжалваното решение). Всъщност съгласно този документ на жалбоподателя, цитиран в съображение 70 от обжалваното решение:

„Стратегията остава тази да се прилагат конкурентните цени при всички случаи, така че да реализира основното количество [на жалбоподателя], както и да се предложат условия за допълнителното количество, които да достигат до 15 GBP на тон, за да се поеме увеличено количество от *Allied*. Целта е да се запази позицията на *Allied* на по-малко от 30 килотона на година. Намерението ни е да не принуждаваме *Allied* да се оттегли от пазара, тъй като това би принудило стъкларската промишленост да търси източници за снабдяване или в континентална Западна Европа, или в Източна Европа.“ [неофициален превод]

- 339 В писмените си становища жалбоподателят не оспорва нито наличието, нито съдържанието на този стратегически документ. Ето защо самият жалбоподател признава, че неговите практики поне потенциално са довели до търговски потоци, различни от тези, които биха се получили в резултат на открит за конкуренцията пазар. По този въпрос следва да се уточни, че разгледаният в точка 335 по-горе критерий, според който влиянието върху търговските потоци между държавите членки не трябва да бъде незначително, със сигурност е изпълнен в конкретния случай.

- 340 Нито един довод на жалбоподателя не е от естество да постави под въпрос извода, според който практиките, в които се упреква жалбоподателят, могат да засегнат търговията между държавите членки.

341 На първо място, жалбоподателят твърди, че в Решение по дело ICI II, точка 16 по-горе, Общият съд критикува анализа на Комисията относно засягането на търговията между държавите членки. От точка 63 от посочено решение обаче е видно, че отбелязаната от Общия съд неяснота се отнася единствено до констатацията на Комисията, че взетите от жалбоподателя мерки засягат търговията между държавите членки вместо констатацията, че те могат да я засегнат. Освен това Общият съд не поставя под въпрос обстоятелството, че в това дело приетите мерки от жалбоподателя са могли да засегнат търговията между държавите членки.

342 На второ място, жалбоподателят твърди, че Комисията не е възпроизвела в обжалваното решение важно обстоятелство, което е посочено в изложението на възраженията, а именно, че неговата политика на определяне на цените е имала ефект върху търговията в Общността. В това отношение обаче следва да се посочи, че контролът на Общия съд не се отнася до част от изложението на възраженията, която не е възпроизведена в обжалваното решение. Общият съд трябва единствено да провери дали обжалваното решение в частта си, отнасяща се до засягането на търговията, съответства на член 82 ЕО според тълкуването му от съдебната практика.

343 На трето място, жалбоподателят упреква Комисията, че не е обяснила явлението „строго разделяне на националните пазари в Общността“ и връзката между това разделяне и твърдяната злоупотреба. Според него Решение 91/300 се основава на констатацията на Комисията за разделяне на пазарите в резултат на съществуващите между жалбоподателя и Solvay съгласувани практики, предмет на Решение 91/297, впоследствие отменено от Общия съд. При все това, независимо дали Комисията е длъжна да посочи в обжалваното решение основанията за разделянето на пазарите, следва да се изтъкне, от една страна, че жалбоподателят не оспорва съществуването на това разделяне и от друга страна, че доказателствата, съдържащи се в обжалваното решение, обосновават констатацията, че прилаганите от жалбоподателя отстъпки за пределно количество са могли със своето изключващо конкуренцията действие да засегнат търговията между държавите членки.

344 На четвърто място, жалбоподателят оспорва твърдението на Комисията, според което той желае General Chemical да остане на съответния пазар. В това отношение той се позовава на Решение ANSAC, прието на същия ден като Решение 91/300. Жалбоподателят обаче не доказва, че Решение ANSAC противоречи на Решение 91/300. Всъщност пасажът от Решение ANSAC, цитиран от жалбоподателя в жалбата, е част от твърденията на ANSAC и не спада към преценката на Комисията, която освен това не ги приема.

345 На пето място, жалбоподателят се позовава на Регламент № 823/95, чието съображение 45 гласи следното:

„Между 1990 г. и периода на разследването търговията между държавите членки на сода, произведена в Общността, само слабо се увеличава. Не се наблюдава почти никакво развитие в положението на различните общностни оператори един спрямо друг на националните пазари. По-специално на практика няма никаква промяна в търговията между Обединеното кралство и континентална Европа.“ [неофициален превод]

346 Обстоятелството обаче, че търговията между Обединеното кралство и континентална Европа не се е променила след датата, приета за прекратяване на нарушенията, не е достатъчно, за да се приеме, че практиките, в които се упреква жалбоподателят, не са могли да засегнат търговията между държавите членки.

347 С оглед на всичко гореизложено следва да се отхвърли шестото правно основание и следователно да се отхвърлят исканията за отмяна на обжалваното решение.

2. По исканията за отмяна или намаляване на глобата

348 В самото начало жалбоподателят подчертава, че исканията му за отмяна или намаляване на глобата не трябва да бъдат тълкувани като каквото и да било признаване на нарушението на член 82 ЕО и че са предявени при условията на евентуалност.

349 Жалбоподателят посочва по същество четири правни основания в подкрепа на исканията си за отмяна или намаляване на глобата. Те са изведени, първо, от изминалото време, второ, от неправилната преценка на тежестта на нарушението, трето, от неправилната преценка на продължителността на нарушението и четвърто, от наличието на смекчаващи обстоятелства.

По първото правно основание, изведено от изминалото време

Доводи на страните

350 Жалбоподателят изтъква, че макар Комисията да била компетентна да му наложи глоба, Общият съд е трябвало в конкретния случай, в рамките на упражняването на неговата пълна юрисдикция, да отмени глобата.

351 Жалбоподателят посочва най-напред периода, който е изтекъл между приемането на Решение 91/300 и приемането на обжалваното решение.

352 След това жалбоподателят подчертава, че Комисията неправилно е „разделила“ основанията за глобата и не е взела предвид промените в съответните обстоятелства, които са настъпили след приемането на Решение 91/300. Според него не става ясно, че колегиумът на комисарите е знаел за тези промени по време на заседанието, на което се твърди, че е било прието обжалваното решение.

353 Комисията оспорва изложените от жалбоподателя доводи.

Съображения на Общия съд

354 От разглеждането на изложените от жалбоподателя доводи в рамките на първото и второто правно основание в подкрепа на исканията за отмяна на обжалваното решение в неговата цялост е видно, че Комисията приема обжалваното решение при спазване на Регламент № 2988/74, както и на принципа за разумния срок. Ето защо Комисията не може да бъде упрекната, че е забавила приемането на обжалваното решение. Освен това от съдебната практика е видно, че при определянето на размера на глобите за нарушение на правото на конкуренцията Комисията трябва да вземе предвид не само тежестта на нарушението и конкретните обстоятелства, но и контекста, в който е извършено посоченото нарушение, и да следи за възпиращия характер на взетата от нея мярка, особено във връзка с нарушения, които имат особено вредоносни последици за постигането на целите на Общността (Решение на Съда от 7 юни 1983 г. по дело *Musique Diffusion française* и др./Комисия, 100/80—103/80, *Recueil*, стр. 1825, точка 106 и

Решение на Общия съд от 5 април 2006 г. по дело Degussa/Комисия, T-279/02, Recueil, стр. II-897, точка 272).

355 Следователно не трябва да се отменя наложената на жалбоподателя глоба поради изтеклия период от време между приемането на Решение 91/300 и приемането на обжалваното решение.

356 Следователно първото правно основание трябва да се отхвърли.

По второто правно основание, изведено от неправилната преценка на тежестта на нарушението

Доводи на страните

357 Жалбоподателят твърди, че размерът на наложената с Решение 91/300 глоба е явно прекомерен. Освен това нито една подобна на неговата система за определяне на цените преди това не е била предмет на „съответно решение“ на Комисията или на общностните юрисдикции. Следователно Комисията допуснала принципна грешка, като е приела през 1990 г., че твърдяното нарушение е било „особено тежко“. Жалбоподателят твърди също, че за да определи размерът на глобата, Комисията е трябвало да вземе предвид наложената през 1990 г. глоба, в резултат на твърдяното нарушение на член 81 ЕО. Според него Комисията е третирила нарушенията като напълно отделни, въпреки че са били налице припокриващи се последици за конкуренцията и за търговията в Общността, което довело до дублиране и до прекомерни глоби.

358 Овен това Комисията не се позовавала в обжалваното решение на Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член 65, параграф 5 от Договора за ЕОВС (ОВ С 9, 1998 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 69, наричани по-нататък „Насоките относно метода за определяне на размера на глобите“). В обжалваното решение обаче се съдържаха констатации, които са несъвместими с Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, по-специално що се отнася до обстоятелството, че само повтарящите се нарушения от един и същ вид трябвало да се разглеждат като отегчаващи обстоятелства.

359 Освен това Комисията не била отчела в обжалваното решение обстоятелството, че в периода след приемането на Решение 91/300 на жалбоподателя не е налагана никаква санкция за нарушение на членове 81 ЕО и 82 ЕО.

360 Накрая, жалбоподателят твърди, че е похарчил 171 729,93 GBP, за да предостави гаранция за наложената с Решение 91/300 глоба, и 120 200 GBP за глобата, наложена с Решение 91/927, като двете решения са отменени от Общия съд. Според него Комисията е трябвало да вземе предвид тези суми, когато е определяла размера на глобата в конкретния случай. Освен това жалбоподателят твърди, че е понесъл вътрешни невъзстановими разходи вследствие на действията, които е предприел, за да докаже, че Решение 91/300 е незаконосъобразно и поради излишното и безпредметно обжалване от страна на Комисията. При всички случаи глобата трябвало да бъде намалена в съответствие с Решение по дело Baustahlgewebe/Комисия, точка 115 по-горе, поради прекомерно дългия срок, който е изтекъл между началото на разследването през месец април 1989 г. и приемането на обжалваното решение.

361 Комисията възразява, че позоваването на Решение 91/297 е „неотносимо“ доколкото това решение е отменено и Комисията не е приела ново решение в това отношение. Освен това, макар наложената с Решение 91/300 глоба да се е равнявала на процент от оборота на жалбоподателя за натриев карбонат за определена финансова година, това не било относимо, при положение че глобата е била наложена, за да санкционира нарушение, което е било извършвано

в продължение на много години. Комисията припомня, че оборотът, посочен в Регламент № 17, е световният оборот за всички продукти и че десет милиона еко е изключително нисък процент от общия оборот на жалбоподателя.

362 Освен това, що се отнася до довода на жалбоподателя, според който Комисията не е следвала Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, Комисията отбелязва, че жалбоподателят не твърди, че тя е трябвало да приложи тези Насоки. В това отношение Комисията уточнява, че ако са били приложени примерните нива на глобите, посочени в Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, те са щели да доведат до по-голяма глоба за толкова тежко нарушение, като извършеното от жалбоподателя. При всички случаи нямало никаква несъгласуваност между обжалваното решение и Насоките относно метода за определяне на размера на глобите. Всъщност било ясно, че списъкът, съдържащ се в точка 2 от Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, е „само примерен“.

363 Обстоятелството, че жалбоподателят не е обвинен в нито едно нарушение от 1990 г. насам, не можело да бъде относимо при определянето на размера на глобата за нарушение, което е извършено преди тази дата. По същия начин разходите за учредяване на гаранции, направени след приемането на Решение 91/300, не могли да бъдат взети предвид при определянето на размера на глобата в обжалваното решение.

Съображения на Общия съд

364 На първо място, жалбоподателят критикува преценката на Комисията, що се отнася до размера на глобата, наложена му в Решение 91/300. Тъй като обаче

посоченото решение е отменено от Общия съд и настоящият правен спор се отнася единствено до искане за отмяна на обжалваното решение и при условията на евентуалност, до искане за отмяна или намаляване на наложената в обжалваното решение глоба, не следва да се разглеждат доводите на жалбоподателя, посочени по-специално в точка 357 по-горе, отнасящи се до глобата, наложена в Решение 91/300.

365 На второ място, следва да се припомни, че според установената съдебна практика, макар Комисията да разполага с право на преценка при определяне на размера на всяка глоба, без да е длъжна да прилага точна математическа формула, Общият съд се произнася по силата на член 17 от Регламент № 17, при пълна юрисдикция да правораздава по смисъла на член 229 ЕО, по жалбите, подадени срещу решенията, с които Комисията определя дадена глоба, и следователно може да отменя, намалява или увеличава наложената глоба (Решение на Общия съд от 29 април 2004 г. по дело Tokai Carbon и др./Комисия, T-236/01, T-239/01, T-244/01—T-246/01, T-251/01 и T-252/01, Recueil, стр. II-1181, точка 165 и Решение от 13 декември 2006 г. по дело FNCBV и др./Комисия, T-217/03 и T-245/03, Recueil, стр. II-4987, точка 358).

366 Що се отнася до прилагането на Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, следва да се припомни, че тъй като Решение 91/300 е отменено поради процесуален недостатък, Комисията е имала право да приеме ново решение, без да започва ново административно производство.

367 При положение че съдържанието на обжалваното решение е почти еднакво с това на Решение 91/300 и че двете решения се основават на едни и същи съображения, към определянето на размера на глобата в обжалваното решение се прилагат правилата, действащи към момента на приемането на Решение 91/300.

- 368 Всъщност Комисията възобновява производството от етапа, на който е допуснато процесуалното нарушение, без да преценява случая от гледна точка на правилата, които не съществуват към момента на приемането на първото решение. Приемането обаче на ново решение по дефиниция изключва прилагането на Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, които са приети след първото решение.
- 369 Следователно Насоките относно метода за определяне на размера на глобите не са приложими в конкретния случай.
- 370 На трето място, следва да се отбележи, че Комисията счита, че нарушенията, в които се упреква жалбоподателят, са „особено тежки“ (съображение 156 от обжалваното решение).
- 371 В това отношение следва да се припомни, че съгласно съдебната практика размерът на глобите трябва да бъде определен в зависимост от обстоятелствата и тежестта на нарушението, а преценката на тежестта на нарушението, която е необходима, за да се определи размерът на глобата, трябва да бъде извършена предвид по-конкретно естеството на наложените върху конкуренцията ограничения (вж. Решение на Общия съд от 23 февруари 1994 г. по дело СВ и Euroray/Комисия, T-39/92 и T-40/92, *Rescueil*, стр. II-49, точка 143 и цитираната съдебна практика).
- 372 Така, за да прецени тежестта на нарушенията на правилата на конкуренция, за които носи отговорност дадено предприятие, при определянето на съразмерна за тази тежест глоба Комисията може да вземе предвид особено дългата продължителност на някои нарушения, броя и разнообразието на нарушенията, които засягат всички или почти всички продукти на разглежданото предприятие, а някои от тях и всички държави членки, особената тежест на нарушенията, които са част от целенасочена и съгласувана стратегия, целяща чрез различни практики за отстраняване на конкурентите и чрез политика на обвързване на клиентите да запази изкуствено или да затвърди господстващото положение на предприятието на пазарите, на които конкуренцията вече е ограничена, особено вредните последици от злоупотребата по отношение на конкуренцията и

предимството, което предприятието е извлякло от нарушенията си (вж. в този смисъл Решение на Общия съд от 6 октомври 1994 г. по дело Tetra Pak/Комисия, T-83/91, *Rescueil*, стр. II-755, точки 240 и 241).

373 В конкретния случай следва да се отбележи, че практиките, в които е обвинен жалбоподателят, оправдават възприетата от Комисията квалификация.

374 Всъщност, като предоставя на клиентите си отстъпки за пределно количество и като сключва споразумения за обвързаност с тях, жалбоподателят извършва тежко нарушение на конкуренцията. Както правилно посочва Комисията:

„[Извършените от жалбоподателя нарушения] са част от предварително обмислена политика, насочена към затвърждаване на контрола, упражняван от [него] на [съответния] пазар по начин, който напълно противоречи на основните цели на Договора. Освен това нарушенията са насочени специално към ограничаване или засягане на дейността на определени конкуренти. Като препятства за дълго време възможностите за продажба на всичките си конкуренти, [жалбоподателят] уврежда трайно структурата на [съответния] пазар във вреда на потребителите.“ [неофициален превод]

375 Само за сведение следва да се отбележи, че Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, въпреки че не са приложими в конкретния случай, посочват, че отстъпките за лоялност, предоставени от предприятие в господстващо положение, за да изключи своите конкуренти от пазара, представляват „тежко“ нарушение, за което началният размер при изчисляването на евентуалната глоба е от 1 милион до 20 милиона евро.

- 376 На четвърто място, що се отнася до повторността, следва да се отбележи, че в отговор на писмения въпрос на Общия съд Комисията потвърждава, че изложеното в съображение 159 от обжалваното решение твърдение за нарушение, според което на жалбоподателя неколkokратно са налагани значителни глоби поради тайни споразумения в химическата промишленост (пероксиди, полипропилен, PVC), сочи за наличие на отегчаващо обстоятелство.
- 377 В това отношение следва да се припомни, че съгласно съдебната практика анализът на тежестта на извършеното нарушение трябва да отчита евентуалното наличие на повторност (Решение по дело Aalborg Portland и др./Комисия, точка 128 по-горе, точка 91 и Решение на Общия съд от 25 октомври 2005 г. по дело Groure Danone/Комисия, T-38/02, Recueil, стр. II-4407, точка 348).
- 378 Понятието за повторност, така както е определено в някои национални правни системи, предполага, че дадено лице е извършило нови нарушения, след като е било санкционирано за подобни нарушения (Решение на Общия съд от 11 март 1999 г. по дело Thyssen Stahl/Комисия, T-141/94, Recueil, стр. II-347, точка 617).
- 379 Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, въпреки че не са приложими в настоящия спор, имат предвид същото с израза „нарушение от същия вид“.
- 380 Следва обаче да се отбележи, че тези нарушения, за които на жалбоподателя неколkokратно са налагани значителни глоби поради тайни споразумения в химическата промишленост, са свързани с член 81 ЕО. Всъщност, както уточнява Комисията, те са предмет на нейните решения 69/243/ЕИО от 24 юли 1969 година относно производство по прилагане на член [81 ЕО] (IV/26.267 — Оцветители) (ОВ L 195, стр. 11), 86/398/ЕИО от 23 април 1986 година относно производство по прилагане на член [81 ЕО] (IV/31.149 — Полипропилен) (ОВ L 230, стр. 1), както и 89/190/ЕИО от 21 декември 1988 година относно производство по прилагане на член [81 ЕО] (IV/31.865 — PVC) (ОВ L 74, 1989 г.,

стр. 1). Освен това практиките, които са предмет на посочените в предишното изречение решения, са много различни от разглежданите в конкретния случай.

381 Ето защо Комисията неправилно приема, че по отношение на жалбоподателя е налице отегчаващо обстоятелство, и следователно обжалваното решение трябва да се измени, като се намали наложената му глоба с 5 %.

382 На пето място, доводът на жалбоподателя, според който не му е налагана никаква санкция за нарушение на членове 81 ЕО и 82 ЕО след приемането на Решение 91/300, не може да бъде приет, тъй като обжалваното решение се отнася единствено до фактите преди 1990 г.

383 На шесто място, доводите на жалбоподателя, според които Комисията е трябвало да вземе предвид при определянето на глобата в конкретния случай, от една страна, разходите, направени за учредяването на гаранции за наложената глоба в Решение 91/300 и наложената глоба в Решение 91/297, и от друга страна, вътрешните невъзстановими разходи вследствие на предприетите действия, за да докаже, че Решение 91/300 е незаконосъобразно и поради излишното и безпредметно обжалване от страна на Комисията, трябва да бъдат отхвърлени. Всъщност от съдебната практика е видно, че при определянето на размера на глобата Комисията трябва да вземе предвид не само тежестта на нарушението и конкретните обстоятелства, но и контекста, в който е извършено посоченото нарушение, и да следи за възпиращия характер на взетата от нея мярка, особено във връзка с нарушения, които имат особено вредоносни последици за целите на Общността (Решение по дело *Musique Diffusion française* и др./Комисия, точка 354 по-горе, точка 106 и Решение по дело *Degussa*/Комисия, точка 354 по-горе, точка 272). В конкретния случай обаче, дори да се предположи, че разходите са били направени от жалбоподателя за учредяване на гаранции за плащането на глобите, наложени в решенията, които впоследствие са били отменени, и за установяването, че тези решения са незаконосъобразни, Комисията не може да бъде упрекната, че не ги е взела предвид, при положение че жалбоподателят е можел да поиска възстановяването им в производство за обезщетение.

384 На седмо място, при разглеждането на първото посочено от жалбоподателя правно основание Общият съд отхвърля твърдението за нарушение, изведено от нарушение на принципа за разумен срок от Комисията. Ето защо съдебната практика, изведена от Решение по дело Baustahlgewebe/Комисия, точка 115 по-горе, която предполага констатирано нарушение на принципа за разумен срок, не може да бъде посочена в конкретния случай.

385 В заключение, тъй като Комисията неправилно е приела отегчаващо обстоятелство срещу жалбоподателя, следва да се измени обжалваното решение, като се намали размерът на наложената му глоба с 5 %, т.е. с 500 000 EUR.

По третото правно основание, изведено от неправилната преценка на продължителността на нарушението

Доводи на страните

386 По отношение на края на нарушението жалбоподателят твърди, че изводите на Комисията са противоречиви и не са подкрепени с доказателства.

387 Всъщност в съображение 2 от обжалваното решение се посочвало, че нарушението продължава „приблизително до края на 1990 г.“ За сметка на това в

съображения 160 и 161 от обжалваното решение се посочвало, че нарушението е продължило „поне до края на 1989 г.“ и че жалбоподателят се е отказал от отстъпките за допълнително количество от „1 януари 1990 г.“. Също така в член 1 от обжалваното решение Комисията е посочила „поне в края на 1989 г.“ като момент, в който нарушението е приключило. Жалбоподателят твърди също, че Комисията не представя никакво доказателство за наличието на противоправно поведение след 1989 г.

388 По отношение на началния момент на нарушението жалбоподателят твърди, че Комисията не разполага с доказателство, че нарушението е започнало през 1983 г., или с доказателство, установяващо самоличността на клиентите, за които са били предназначени отстъпките за допълнително количество. Така в изложението на възраженията Комисията възприела 1984 г. като начална дата на нарушението. При всички случаи нито един от посочените от Комисията документи не бил с по-ранна дата от 1 януари 1985 г.

389 Според жалбоподателя, щом като явно размерът на глобата е определен на базата на осем години, а именно 1983—1990 г., докато Комисията сочи доказателства за продължителност от едва пет години, а именно 1985—1989 г., този размер следва да се намали от 35 % на 40 %, без да се вземат предвид останалите изложени съображения.

390 По отношение на края на нарушението Комисията отбелязва, че посочената от жалбоподателя несъгласуваност се ограничава до съображение 2 от обжалваното решение, в което се посочва, че предложените от жалбоподателя отстъпки за допълнително количество са били преустановени в края на 1990 г., докато от останалите разпоредби на обжалваното решение ясно следва, че нарушението е прекратено в края на 1989 г. Според нея колегиумът на комисарите е приел обжалваното решение в неговата цялост и не е можело да има объркване.

391 По отношение на началната дата на нарушението Комисията признава, че не знае точно на коя дата са били сключени споразуменията, свързани с отстъпките за допълнително количество през 1983 г. или през 1984 г., но според нея е безспорно, че тези практики са продължили повече от пет години, като са

започнали преди 1985 г. и са били изоставени едва в края на 1989 г. Ето защо глобата, която е наложена на жалбоподателя не била прекомерна за нарушение с такава продължителност.

Съображения на Общия съд

392 В самото начало следва да се посочи, че макар това правно основание да е насочено формално към отмяната или намаляването на глобата, трябва също да се разбира като искане за частична отмяна на обжалваното решение, доколкото в член 1 от него се посочва, че жалбоподателят нарушава разпоредбите на член 82 ЕО през 1983 г.

393 Съгласно обжалваното решение относно продължителността на нарушението:

„(2) От 1983 г. до към края на 1990 г. [жалбоподателят] злоупотребява с господстващото положение, което има на пазара на сода в Обединеното кралство, като прилага към основните си клиенти система на отстъпки за лоялност и отстъпки, свързани с пределно количество („top-slice rebates“ или „отстъпки за допълнително количество“), договорни условия, с които цели да си осигури действителна изключителност на снабдяването, както и други мерки, които са имали за цел и за резултат да го обвържат с посочените клиенти за задоволяване на всичките им нужди и да изключат конкурентите.

[...]

(160) Нарушението започва към 1983 г. малко след преговорите с Комисията и приключването на преписката от нея и продължава поне до края на 1989 г.

(161) Комисията взема предвид факта, че [жалбоподателят] изоставя системата на отстъпки за допълнително количество, считано от 1 януари 1990 г.“ [неофициален превод]

394 Член 1 от обжалваното решение гласи следното:

„[...] [жалбоподателят] нарушава разпоредбите на член [82 ЕО] приблизително от 1983 г. поне до края на 1989 г. с действия, които са насочени към изключване или силно ограничаване на конкуренцията.“ [неофициален превод]

395 Следователно, по отношение на датата, на която е приключило нарушението, съществува противоречие между разпоредбите на обжалваното решение — една разпоредба посочва „към края на 1990 г.“, а останалите посочват края на 1989 г.

396 В това отношение следва да се отбележи, както е посочено в член 1 от обжалваното решение, че нарушението не е преустановено „поне [преди] края на 1989 г.“, което също е споменато в съображение 160, свързано с продължителността на нарушението, като посочването на „към края на 1990 г.“ в съображение 2 от обжалваното решение — което представлява само резюме на извършеното от жалбоподателя нарушение, следователно се явява печатна грешка.

397 По отношение на датата, на която нарушението е започнало, жалбоподателят твърди, че Комисията не разполага с нито едно доказателство относно 1983 г. и 1984 г., докато Комисията поддържа, че жалбоподателят е сключил споразуменията за отстъпки за допълнително количество преди 1985 г., макар да признава, че не знае точната дата, на която са били сключени тези споразумения през 1983 г. или през 1984 г.

- 398 В отговор на писмен въпрос от страна на Общия съд Комисията се позовава на някои документи, съдържащи се в преписката, които според нея посочват, че практиките, в които е упрекнат жалбоподателят, са създадени през 1983 г. и през 1984 г.
- 399 В това отношение, от една страна, следва да се изтъкне, че в отговора си на изложението на възраженията самият жалбоподател посочва 1984 г. и че в съображение 60 от обжалваното решение се отбелязва, че според жалбоподателя, считано от 1984 г., отстъпките са били в по-голямата си част предмет на индивидуални преговори.
- 400 От друга страна, следва да се отбележи, че посочените от Комисията документи в отговор на писмения въпрос на Общия съд не позволяват да се приеме, че нарушението, в което се упреква жалбоподателят, вече се е осъществило през 1983 г. Освен това Комисията признава, че не знае точно на коя дата са били сключени споразуменията за отстъпки за допълнително количество (вж. точка 391 по-горе).
- 401 Ето защо следва да се отмени обжалваното решение, в частта, в която се установява, че жалбоподателят е нарушил разпоредбите на член 82 ЕО през 1983 г.
- 402 Следователно на това основание трябва да се намали размерът на наложената на жалбоподателя глоба с 15 %, т.е. с 1 500 000 EUR.

По четвъртото правно основание, изведено от наличието на смекчаващи обстоятелства

- 403 Жалбоподателят твърди, че Комисията е трябвало да установи наличието на девет смекчаващи обстоятелства при преценката на тежестта на нарушението.

По първата част, изведена от сътрудничеството на жалбоподателя с Комисията

404 Жалбоподателят твърди, че е сътрудничил, като е оказвал пълно съдействие на Комисията на всички етапи от разследването и като се е явил на изслушването със свидетели, които най-много са допринесли за изясняването на фактите. Той посочва, че в Решение от 10 март 1992 г. по дело ICI/Комисия (T-13/89, Recueil, стр. II-1021) Общият съд на това основание е предоставил допълнително намаляване с един милион еку от размера на глобата.

405 Съгласно член 11 от Регламент № 17, озаглавен „Искане за сведения“:

„4. Собствениците на предприятията или техните представители, а в случаите на юридически лица, дружества или сдружения, които не са юридически лица — лицата, упълномощени да ги представляват по закон или по силата на техния учредителен акт, са длъжни да осигурят поисканите сведения.

5. Ако дадено предприятие или сдружение от предприятия не осигури поисканите сведения в определения от Комисията срок или предостави непълни сведения, Комисията ги иска с решение. В това решение се уточняват исканите сведения, определя се подходящ срок, в който те трябва да бъдат представени, и се посочват санкциите, предвидени в член 15, параграф 1, [буква] б) и в член 16, параграф 1, [буква] в), както и правото на обжалване на решението пред Съда.“

406 От постоянната съдебна практика следва, че сътрудничество при разследването, което не надхвърля произтичащото от задълженията на предприятията по силата на член 11, параграфи 4 и 5 от Регламент № 17, не оправдава намаляване

на глобата (Решение на Общия съд от 10 март 1992 г. по дело Solvay/Комисия, T-12/89, Recueil, стр. II-907, точки 341 и 342 и Решение на Общия съд от 18 юли 2005 г. по дело Scandinavian Airlines System/Комисия, T-241/01, Recueil, стр. II-2917, точка 218). Обратно, такова намаляване е оправдано, когато предприятието предоставя сведения, далеч надхвърлящи сведенията, които Комисията може да изиска по силата на член 11 от Регламент № 17 (Решение на Общия съд от 9 юли 2003 г. по дело Daesang и Sewon Europe/Комисия, T-230/00, Recueil, стр. II-2733, точка 137).

407 В Решение от 10 март 1992 г. по дело ICI/Комисия, точка 404 по-горе (точка 393), Общият съд отбелязва много подробния отговор на жалбоподателя по искането за сведения, който се отнасял не само до неговите дейности, но и до дейностите на всички засегнати предприятия, отговор, без който би било много по-трудно за Комисията да установи и да прекрати нарушението, предмет на Решение 91/300.

408 В конкретния случай обаче жалбоподателят се задоволява да твърди, без да представя никакво доказателство, че е оказал пълно съдействие на Комисията на всички етапи от разследването и че се е явил на изслушването със свидетели, които най-много са допринесли за изясняването на фактите.

409 При всички случаи поведението на жалбоподателя не може да бъде квалифицирано като сътрудничество при разследването, което надхвърля произтичащото от задълженията на предприятията по силата на член 11, параграфи 4 и 5 от Регламент № 17. Освен това не може и да се приеме, че жалбоподателят е предоставил сведения, далеч надхвърлящи сведенията, които Комисията може да изиска по силата на същия член.

410 Тъй като поведението на жалбоподателя не може да се приеме като смекчаващо обстоятелство, ето защо първата част от четвъртото правно основание следва да се отхвърли.

По втората част, изведена от неумышления характер на споразуменията за определяне на цените

411 Според жалбоподателя споразуменията за определяне на цените в сектора на натриевия карбонат не представляват предварително обмислена политика на съответните страни, целяща нарушаване на правилата на конкуренцията. В това отношение той се позовава на вътрешна докладна записка от 29 ноември 1988 г., съставена от отговарящото за продажбите лице от подразделението „Натриев карбонат“, която е била предадена на Комисията в административното производство, според която „в светлината на срещите между производителите на натриев карбонат и [генерална дирекция „Конкуренция“] преди няколко години [той] не [е вярвал], че [са имали] голям проблем относно естеството на договорите [им]“. В посочената докладна записка се посочва също, че често съществува много тънка граница, например, между факта да се оптимизира положението на пазара и факта да се злоупотреби с господстващо положение на пазара. При всички случаи жалбоподателят твърди, че поведението му не е било квалифицирано като злоупотреба в предходно решение на Съда или на Общия съд. Ето защо, ако е било налице нарушение, то е трябвало да се третира като „техническо нарушение“.

412 От установената съдебна практика е видно, че за да може да се счита, че нарушението на правилата на конкуренция, съдържащи се в Договора, е извършено умишлено, не е необходимо предприятието да съзнава, че нарушава забрана, създадена от тези правила; достатъчно е то да не може да не знае, че противоправното поведение има за цел или за резултат ограничаване на конкуренцията в общия пазар (Решение на Общия съд от 1 април 1993 г. по дело BPB Industries и British Gypsum/Комисия, T-65/89, Recueil, стр. II-389, точка 165 и Решение на Общия съд от 27 юли 2005 г. по дело Brasserie nationale и др./Комисия, T-49/02—T-51/02, Recueil, стр. II-3033, точка 155).

413 Както обаче правилно посочва Комисията в съображение 137 от обжалваното решение, Съдът вече е постановил няколко решения, които осъждат практиките, насочени към възпрепятстване на достъпа на конкурентите до клиенти, обвързвайки последните с господстващ доставчик. В това отношение Решение по дело Hoffmann-Laroche/Комисия, точка 216 по-горе, именно установява, че

предприятие с господстващо положение на пазара, което обвързва купувачите, дори това да е по тяхно искане, със задължение или обещание да се снабдяват изцяло или за значителна част от нуждите си изключително от това предприятие, злоупотребява с господстващо си положение по смисъла на член 82 ЕО, независимо дали въпросното задължение е безвъзмездно, или срещу него се предоставя отстъпка.

414 Освен това от съображение 108 от обжалваното решение е видно, че жалбоподателят съставя „докладна записка, озаглавена „Проблеми и цели за 1989 г.“: „Изследване на законосъобразността на системата за допълнително количество и другите възможности““.

415 Освен това, както Комисията посочва в съображение 158 от обжалваното решение:

„[Жалбоподателят] е знаел много добре какви са изискванията на член 82 [ЕО] след задълбочените преговори с Комисията между 1980 г. и 1982 г. Въвеждането на отстъпки за пределно количество към 1983 г. последвало скоро след специалните уверения, дадени на Комисията, според които той не е предлагал специални поощрения на клиентите, за да могат същите да се снабдяват изцяло или почти изцяло [от него] за задоволяването на нуждите им от натриев карбонат.“ [неофициален превод]

416 Ето защо жалбоподателят не е могъл да не знае, че практиките, визирани в обжалваното решение, са имали за цел или за резултат ограничаването на конкуренцията в общия пазар.

417 Вътрешната докладна записка на отговарящото за продажбите лице в подразделението „Натриев карбонат“ на жалбоподателя от 29 ноември 1988 г. не може

да опровергае този извод, при положение че съдебната практика вече е установила незаконосъобразността на подобни практики като тези, в които Комисията упреква жалбоподателя.

418 Следователно трябва да се отхвърли втората част на четвъртото правно основание.

По третата част, изведена от наличието на превантивни мерки

419 Жалбоподателят твърди, че е взел значителни мерки, за да следи за спазването на правилата на конкуренцията. Тези мерки включвали цялостна и продължаваща програма за обучение, осъществявана от юрисконсулти и адвокати. Използвани били също професионално заснета видео касета, продадена на повече от 170 други предприятия, както и разяснителна брошура. Според жалбоподателя тези мерки били ефикасни, както свидетелства липсата на всякакво оплакване относно нарушения на правото на конкуренцията през десетгодишния период, изтекъл от приемането на Решение 91/300.

420 В това отношение, макар несъмнено да е важно, че дадено предприятие е взело мерки да възпрепятства извършването в бъдеще от членовете на персонала му на нови нарушения на правото на конкуренцията, това не променя факта, че е извършено нарушение. Само обстоятелството, че в някои по-ранни свои решения Комисията е отчитала създаването на програма за съобразяване като смекчаващо обстоятелство, не означава, че тя е задължена да действа по същия начин във всеки конкретен случай (вж. Решение на Общия съд от 15 март 2006 г.

по дело BASF/Комисия, T-15/02, Recueil, стр. II-497, точка 266 и цитираната съдебна практика).

421 От посоченото следва, че в настоящото дело Комисията не може да бъде упреканата, че не е взела предвид при проверката за наличие на смекчаващи обстоятелства превантивните мерки, които жалбоподателят твърди, че е приел.

422 Следователно трябва да се отхвърли третата част от четвъртото правно основание.

По четвъртата част, изведена от изоставянето на отстъпките за допълнително количество

423 Жалбоподателят твърди, че доста преди изпращането на изложението на възраженията, неговите споразумения за определянето на цените на натриевия карбонат са били доброволно предоговорени, за да се избегнат отстъпките за пределно количество, като е приета една-единствена договорна цена, без всякаква отстъпка. Той се позовава на Известието на Комисията относно освобождаването от глоби или намаляването на техния размер по преписки във връзка с картели (ОВ С 207, 1996 г., стр. 4). Според него това Известие предвижда, че доброволното изоставяне на практики на ранен етап е фактор, който води до значително намаляване на размера на глобата. Също така, по силата на точка 3 от Насоките относно метода за определяне на размера на глобите това е фактор, който обосновава много голямо намаление на глобата.

- 424 В това отношение следва да се посочи, че според точка 3 от Насоките относно метода за определяне на размера на глобите „преустановяване на нарушението веднага след намесата на Комисията (по-специално, когато тя извършва проверки)“ е смекчаващо обстоятелство.
- 425 Както е видно обаче от точки 366—369 по-горе, Насоките относно метода за определяне на размера на глобите не са приложими в конкретния случай.
- 426 Във всеки случай, дори да се предположи, че Насоките са приложими в конкретния случай, трябва да се посочи, че предвидените в член 3 от Насоките условия не са изпълнени в настоящото дело. Всъщност не може да се приеме, че жалбоподателят повече не е извършвал нарушение веднага след намесата на Комисията, както изискват Насоките, за да представлява преустановяването на нарушението смекчаващо обстоятелство. В това отношение от точка 3 по-горе е видно, че Комисията е извършила първите проверки през месец април 1989 г., докато жалбоподателят е изоставил системата за отстъпки за пределно количество считано от 1 януари 1990 г., както следва от съображение 161 от обжалваното решение.
- 427 Освен това следва да се посочи, че член 3 от Насоките не може да се тълкува в смисъл, че преустановяването на нарушението от нарушителя веднага след намесата на Комисията само по себе си съставлява във всички случаи и без ограничение смекчаващо обстоятелство. Всъщност такова тълкуване на член 3 от Насоките намалява полезното действие на разпоредбите, които позволяват да се поддържа ефективна конкуренция, тъй като би отслабило както санкцията, която може да се наложи в резултат на нарушаването на член 82 ЕО, така и възпиращия ефект на тази санкция. Следователно тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че единствено особените обстоятелства по конкретния случай, в които се конкретизира хипотезата на преустановяването на нарушението веднага след намесата на Комисията, биха могли да обосноват отчитането на това обстоятелство като смекчаващо (Решение на Общия съд от 27 септември 2006 г. по дело Archer Daniels Midland/Комисия, T-59/02, Recueil, стр. II-3627, точки 335 и 338).

428 В конкретния случай следва да се припомни, че Комисията упреква жалбоподателя, че е злоупотребил с господстващото положение, което същият е заемал на пазара на сода в Обединеното кралство, като е приложил към основните си клиенти система на отстъпки за лоялност и отстъпки, свързани с пределното количество, договорни условия, целящи да му осигурят действителна изключителност на снабдяването, както и други мерки, които са имали за цел и за резултат да го обвържат с посочените клиенти за задоволяване на всички или почти всички техни нужди и да изключат конкурентите. В това отношение следва да се посочи по-конкретно, че жалбоподателят не оспорва наличието, нито съдържанието на документите, посочени от Комисията в обжалваното решение, от които е видно, че отстъпките за допълнително количество не се основават на икономически обоснована насрещна престация и които целят да възпрепятстват снабдяването на клиентите от конкурентните производители. Също така следва да се посочи, както бе констатирано в точки 370, 373 и 374 по-горе, че нарушенията, в които се упреква жалбоподателят, са особено тежки.

429 Следователно трябва да се посочи, че дори ако се приеме, че Насоките са приложими и че жалбоподателят е преустановил предлагането на отстъпки за допълнително количество на своите клиенти веднага след намесата на Комисията, такова преустановяване не може да се приеме като смекчаващо обстоятелство в конкретния случай.

430 Следователно трябва да се отхвърли четвъртата част на четвъртото правно основание.

По петата част, изведена от ограничения обхват на отстъпките

431 Според жалбоподателя количествата, за които се ползва отстъпка за допълнително количество, представляват едва 8 % от всички негови продажби на натриев карбонат.

432 В това отношение следва да се припомни, че за да прецени тежестта на нарушението, Комисията трябва да вземе предвид голям брой фактори, чието естество и значение се променя в зависимост от вида на разглежданото нарушение и особените обстоятелства на съответното нарушение. Сред тези фактори могат да бъдат обемът и стойността на стоките, предмет на нарушението, както и размерът и икономическата мощ на предприятието, а оттам въздействието, което то може да окаже върху пазара (Решение по дело *Musique Diffusion française* и др./Комисия, точка 354 по-горе, точка 120).

433 В настоящото дело Комисията отбелязва следното по отношение на тежестта на разглежданото нарушение:

„(156) В конкретния случай Комисията счита, че нарушенията на член 82 [ЕО] са с особена тежест. Те са част от предварително обмислена политика, насочена към затвърждаване на контрола, упражняван от [жалбоподателя] на [съответния] пазар по начин, който напълно противоречи на основните цели на Договора. Освен това те са насочени специално към ограничаване или засягане дейността на определени конкуренти.

(157) Като препятства за дълго време възможностите за продажба на всичките си конкуренти, [жалбоподателят] уврежда трайно структурата на съответния пазар във вреда на потребителите.“ [неофициален превод]

434 Следователно трябва да се посочи, че Комисията е взела предвид въздействие, което нарушението може да окаже върху пазара, което при обстоятелствата в конкретния случай не може да се ограничи само до размера на количествата натриев карбонат, засегнати от отстъпките за пределно количество.

435 При всички случаи от установената съдебна практика е видно, че елементите, свързани с целта на дадено поведение, могат да имат по-голямо значение при определяне на размера на глобата, отколкото тези, които се отнасят до последиците от това поведение (Решение по дело Thyssen Stahl/Комисия, точка 378 по-горе, точка 636 и Решение по дело Michelin/Комисия, точка 295 по-горе, точка 259).

436 Следователно петата част от четвъртото правно основание трябва да бъде отхвърлена.

По шестата част, изведена от неразглеждането на други елементи от договорите за продажба

437 Жалбоподателят твърди, че Комисията не отправя никаква критика към продължителността на договорите му за продажба на натриев карбонат, към наличието на клаузи за конкуренция, към обстоятелството, че договорите са за задоволяване на всички нужди на клиентите, към отстъпките за основно количество или към които и да било други отстъпки, отнасящи се до останалите 92 % от производството му.

438 В това отношение достатъчно е да се изтъкне, че тези практики не са обхванати от обжалваното решение.

439 Обстоятелството, че Комисията не отправя критики към останалите елементи на договорите за продажба, не може да представлява смекчаващо обстоятелство по отношение на нарушението, предмет на обжалваното решение.

440 Следователно трябва да се отхвърли шестата част на четвъртото правно основание.

По седмата част, изведена от липсата на печалба в резултат от нарушението

441 Според жалбоподателя Комисията не сочи никакво доказателство, че той се е възползвал от която и да е практика, в която е упрекван. Той потвърждава, че продажбите му са спаднали в началото на 80-те години и е трябвало да рационализира производствения си капацитет, като затвори цеха за производство в Wallerscote (Обединено кралство). Впоследствие положението се подобрява, но общата му печалба през 80-те години била умерена.

442 Жалбоподателят обаче не сочи нито едно фактическо обстоятелство или доказателство в подкрепа на твърдението си за липса на печалба.

443 Освен това, дори да се предположи, че жалбоподателят не се е възползвал от практиките, в които се упреква, следва да се припомни, че ако размерът на наложената глоба трябва да бъде пропорционален на продължителността на нарушението и на останалите фактори, които могат да се отразят на преценката за тежестта на нарушението, като например печалбата, която съответното предприятие може да извлече от своите практики, фактът, че дадено предприятие не е извлякло никаква печалба от нарушението, не може да бъде пречка за налагането на глоба, тъй като последната би загубила своя възпиращ характер. От посоченото следва, че Комисията не е длъжна при определянето на размера на глобите да вземе предвид липсата на печалба в резултат от разглежданото нарушение. Нещо повече, липсата на свързано с нарушението финансово предимство не може да се счита за смекчаващо обстоятелство (вж. в този смисъл

Решение на Общия съд от 29 ноември 2005 г. по дело Neubach/Комисия, T-64/02, Recueil, стр. II-5137, точки 184—186 и цитираната съдебна практика).

444 Следователно седмата част на четвъртото правно основание трябва да бъде отхвърлена.

По осмата част, изведена от липсата на поверителен характер на нарушението

445 Жалбоподателят поддържа, че в настоящото дело липсва утежняващата отличителна черта на поверителността по отношение на отстъпките за допълнително количество. От приетите от Комисията антидъмпингови мерки следвало, че пазарът на натриев карбонат е прозрачен и чувствителен към цените и че потребителите са предприели действия на общностна или на световна база за техните годишни договори.

446 В този смисъл следва да се посочи, че Комисията може да приеме поверителния характер като отегчаващо обстоятелство при преценката на тежестта на нарушението (вж. в този смисъл за картел Решение на Общия съд от 14 май 1998 г. по дело Mayr-Melnhof/Комисия, T-347/94, Recueil, стр. II-1751, точка 213).

447 От това обаче не може да се направи извод, че липсата на поверителен характер представлява смекчаващо обстоятелство.

448 При тези условия осмата част от четвъртото правно основание трябва да бъде отхвърлена.

По деветата част, изведена от естеството на конкурентите

449 Според жалбоподателя отстъпката за допълнително количество засягала само неговите конкуренти, установени извън Общността, които сами участвали в несправедливите ценови политики през целия период на 80-те години.

450 В това отношение е достатъчно да се посочи, че дори да се предположи, че отстъпките за допълнително количество са засягали само неговите конкуренти, установени извън Общността, жалбоподателят не обяснява как обстоятелството, че това са предприятия, установени извън Общността, може да представлява смекчаващо обстоятелство в конкретния случай.

451 Ето защо следва да се отхвърли деветата част от четвъртото правно основание.

452 В заключение следва да се отмени обжалваното решение в частта, в която посочва, че нарушенията са се осъществили приблизително от 1983 г. до края на 1989 г., а не от 1984 г. до края на 1989 г., и да се измени в частта, в която неправилно се приема като отегчаващо обстоятелство повторното извършване на нарушение от жалбоподателя.

453 Следователно размерът на наложената на жалбоподателя глоба се определя на 8 милиона евро.

По съдебните разноски

454 Съгласно член 87, параграф 3 от Процедурния правилник Общият съд може да разпредели съдебните разноски или да реши всяка страна да понесе направените от нея съдебни разноски, ако всяка от страните е загубила по едно или няколко от предявените основания.

455 В случая исканията на жалбоподателя са обявени за частично основателни. С оглед на конкретните обстоятелства Общият съд счита за правилно жалбоподателят да понесе четири пети от направените от него съдебни разноски, както и една пета от тези на Комисията, а последната да понесе една пета от направените от нея разноски и една пета от тези на жалбоподателя.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (шести състав)

реши:

- 1) Отменя член 1 от Решение 2003/7/СЕ на Комисията от 13 декември 2000 година относно производство по прилагане на член 82 [ЕО] (Дело СОМР/33.133 — Г: Натриев карбонат — ICI) в частта, в която се установява, че през 1983 г Imperial Chemical Industries Ltd нарушава разпоредбите на член 82 ЕО.

- 2) **Определя размера на наложената глоба на Imperial Chemical Industries в член 2 от Решение 2003/7 на 8 милиона евро.**
- 3) **Отхвърля жалбата в останалата ѝ част.**
- 4) **Imperial Chemical Industries понася четири пети от направените от него съдебни разноски и четири пети от разноските на Европейската комисия.**
- 5) **Комисията понася една пета от направените от нея разноски и една пета от разноските на Imperial Chemical Industries.**

Meij

Vadapalas

Dittrich

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 25 юни 2010 година.

Подписи

II - 2776

Съдържание

Обстоятелства в основата на спора	II - 2647
Производство	II - 2657
Искания на страните	II - 2662
От правна страна	II - 2663
1. По исканията, насочени към отмяна на обжалваното решение	II - 2663
По първото правно основание, изведено от некомпетентността на Комисията да приеме обжалваното решение	II - 2664
По първата част, изведена от неправилното прилагане на правилата за погасителната давност	II - 2664
— Доводи на страните	II - 2664
— Съображения на Общия съд	II - 2667
По втората част, изведена от нарушението на принципа за разумния срок	II - 2672
— Доводи на страните	II - 2672
— Съображения на Общия съд	II - 2674
По второто правно основание, изведено от нарушаване на съществените процесуални правила	II - 2679
По първата част, изведена от незаконосъобразния характер на подготвителните действия за Решение 91/300	II - 2679
— Доводи на страните	II - 2679
— Съображения на Общия съд	II - 2680
По втората част, изведена от прекалено дългия срок между административното производство и приемането на обжалваното решение	II - 2682
— Доводи на страните	II - 2682
— Съображения на Общия съд	II - 2682
	II - 2777

По третата част, изведена от нарушението на задължението да се извършат нови процесуални действия	II - 2683
— Доводи на страните.....	II - 2683
— Съображения на Общия съд.....	II - 2687
По четвъртата част, изведена от нарушението на правото на достъп до реписката.....	II - 2695
— Доводи на страните.....	II - 2695
— Съображения на Общия съд.....	II - 2699
По петата част, изведена от нарушение на член 253 ЕО.....	II - 2710
— Доводи на страните.....	II - 2710
— Съображения на Общия съд.....	II - 2711
По трето правно основание, изведено от лоша преценка на съответния пазар	II - 2712
Доводи на страните	II - 2712
Съображения на Общия съд	II - 2713
По четвъртото правно основание, изведено от липсата на господстващо положение	II - 2715
Доводи на страните	II - 2715
Съображения на Общия съд	II - 2717
По петото правно основание, изведено от липсата на злоупотреба с господстващо положение.....	II - 2725
По първата част, свързана с отстъпките за пределно количество.....	II - 2725
— Доводи на страните.....	II - 2725
— Съображения на Общия съд.....	II - 2728

По втората част, свързана с клаузите за изключително снабдяване и за ограниченията за покупки от конкуренти.....	II - 2734
— Доводи на страните.....	II - 2734
— Съображения на Общия съд.....	II - 2735
По третата част, свързана с другите финансови поощрения.....	II - 2738
— Доводи на страните.....	II - 2738
— Съображения на Общия съд.....	II - 2739
По шестото правно основание, изведено от липсата на засягане на търговията между държавите членки.....	II - 2741
Доводи на страните	II - 2741
Съображения на Общия съд	II - 2742
2. По исканията за отмяна или намаляване на глобата.....	II - 2747
По първото правно основание, изведено от изминалото време.....	II - 2747
Доводи на страните	II - 2747
Съображения на Общия съд	II - 2748
По второто правно основание, изведено от неправилната преценка на тежестта на нарушението.....	II - 2749
Доводи на страните	II - 2749
Съображения на Общия съд	II - 2751
По третото правно основание, изведено от неправилната преценка на продължителността на нарушението	II - 2757
Доводи на страните	II - 2757
Съображения на Общия съд	II - 2759
	II - 2779

По четвъртото правно основание, изведено от наличието на смекчаващи обстоятелства	II - 2761
По първата част, изведена от сътрудничеството на жалбоподателя с Комисията	II - 2762
По втората част, изведена от неумишления характер на споразуменията за определяне на цените	II - 2764
По третата част, изведена от наличието на превантивни мерки.....	II - 2766
По четвъртата част, изведена от изоставянето на отстъпките за допълнително количество	II - 2767
По петата част, изведена от ограничения обхват на отстъпките	II - 2769
По шестата част, изведена от неразглеждането на други елементи от договорите за продажба	II - 2771
По седмата част, изведена от липсата на печалба в резултат от нарушението.....	II - 2772
По осмата част, изведена от липсата на поверителен характер на нарушението.....	II - 2773
По деветата част, изведена от естеството на конкурентите	II - 2774
По съдебните разноски	II - 2775